

בעזרת השם יתברך

קונטרס

שערי פרנסה

ובו מאמרים בעניני
פרנסה ומזונות
וסגולות טובות
לפרנסה טובה ובשפע

מלוקטים מספר

הזהר הקדוש

עם ביאור הנפלא

מתוך מדבש

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגאון הקדוש המקובל

רבי דניאל פריש זצוקלה"ה

ת.ר. 5315 ירושלים

שלוחה ברכה מעומקא דלבא,

אל ידידי ומשתתפי ומקימי אירגון שיעורים
בזוהר הקדוש ע"פ מתוק מדבש, והדפסת
ובהפצת קונטרסים לזכוי הרבים ה"ה

ר' אליהו כהן הי"ו

ר' הערשל וועבער הי"ו

ר' טוביה ראובן שראן הי"ו

ר' שמואל יוסף ריעדער הי"ו

ר' זאב פינחס נוסענצווייג הי"ו

ר' אליעזר ריעדער הי"ו

ר' אליעזר פרוכטר הי"ו

ר' ישי שלמה בן אסתר חסיה הי"ו

בעילום שם

זכותו של רשב"י הקדוש יגן בעדם ובעד משפחתם,
להתברך בברכת בני חיי ומזוני רויחי, פרנסה
בשפע, בריאות גופא, ואורך ימים שנים טובים.

קול שישון וקול שמחה

קונטרס זה נדפס לכבוד ולזכות

שמחת כלולת נשואי הבחור החתן המופלג

אביגדור יעקב הי"ץ

בן הרה"ח המפואר ר' יקותיאל יהודה זוייס שליט"א

עב"ג **פעסל אלישבע** תחי'

בת ידידנו הנגיד המפואר רודף צדקה וחסד נעים הליכות

הרבני הרה"ח ר' **משה דאוידאוויטש** שליט"א

שתתקיים אי"ה בשטו"מ י' תמוז תשס"ז לפ"ק

"לסדר מה טובו אהליך יעקב"

יה"ר שבזכות התנא האלקי רשב"י זי"ע תעמוד להם שהזיווג

יעלה יפה ויהיה בנין עדי עד ויזכו לבנות בית נאמן בישראל

דורות ישרים מבורכים מתוך הרחבת הדעת ויזכו החתן והכלה

לשתי שלחנות - תורה וגדולה במקום אחד, עושר ואושר ילוּם

כל ימי חייהם אכ"ר

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

הקדמה

בקונטרס זה ליקטנו מאמרים נכבדים מן הזהר הקדוש עם ביאור "מתוק מדבש" הסובבים על עניני פרנסה ומזונות. והנה אמרו חז"ל "אם אין קמח אין תורה, ואם אין תורה אין קמח", ואמרו "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף", "וקשים מזונותיו של אדם כפליים מחבלי לידה". אכן עם כל זאת הנה הקב"ה זן ומפרנס לכל, והוא המשגיח ליתן לכל חי רצון, היינו את רצון בקשתו ושאלתו.

ולידע את הדרך אשר ישכון אור, לקטנו מאמרים אלו שבהם מבואר ענין ההתבוננות בהשגחה העליונה, וענין המשכת השפע העליון, וחשיבות ישראל קדושים שבזכותם נזון העולם כולו, וענין חשיבות עבודת ישראל שבגינם ירבה השפע לעולם, וענין צורך וחיוב התפלה על הפרנסה. עוד לקטנו סגולות יקרות שעל ידם נזכה לפרנסה בשפע, ועל כולם ביארנו את ענין קביעות לימוד התורה וכחו הגדול להמשיך פרנסה. את הקונטרס חתמנו בענין בקשת הפרנסה הרוחנית והשגתה, שהיא היא העושר וההון האמיתי לאדם היהודי לנצח. ואת שכרם הגדול של העוסקים ומחזיקים בתורה שהינם מפרנסים לשכינה הקדושה, והשכינה שומרת אותם מכל פגע ונזק. הנה המאמרים הנפלאים שבקונטרס זה נלקטו מתוך ספר הזהר הקדוש לרשב"י עם הביאור הנפלא מתוק מדבש שנתחבר בקדושה וטהרה, וקונטרס זה הינו חוליה נוספת בסדרת הקונטרסים המפוארים שעל הגותם ועריכתם שקד בעל "מתוק מדבש" בחייו, וראה בהם ברכה ותועלת.

רוב המאמרים שליקטנו מתבארים גם על דרך הנגלה, ועל כן הדפסנו אותם בביאורינו באותיות מרובעות, וחלקי המאמרים שמתבארים על דרך הנסתר הדפסנו אותם על פי רוב באותיות רש"י רגילות, או בשילוב מאמרי הנגלה עם ציון אותיות רש"י קטנות מוקפות.

וכאמור קונטרס זה נערך מתוך ביאור הענק לזהר "מתוק מדבש" הנדפס בכ"ב כרכים מהודרים ומפוארים ומנוקדים, וזכה דורינו האחרון למתנת שמים בחיבור זה, שהוגים בו רבים בכל רחבי תבל יומם וליל, וערבים ונעימים עליהם הביאורים למכביר, וכבר מתקיימים בס"ד שיעורים רבים שהוגים בו בקביעות, ואכן זו היא בשורה טובה לקראת יום הגאולה הקרוב וכפי שאמר רשב"י הקדוש כי בדור האחרון רבים יעסקו בספר הזהר דנן.

יהי רצון שתעמוד זכותו הגדולה של רשב"י הקדוש לכלל עם ישראל בכל מקום שהם, ובפרט לעוסקים בתורתו בהבנה, שהקב"ה יפתח שערי פרנסה טובה לכולנו ברוח וגשם, ויחיש הקב"ה מהרה את גאולתינו, וכפי שאמר רשב"י בפנים ספר הזהר שבזכות הלימוד בספר הזהר הקדוש נזכה לצאת מן הגלות במהרה וברחמים, אמן.

מפתח הענינים

א. "מאמר עיני כל אליך ישרו" ומבואר בו כי שפע המזון הוא המטר שמורידו הקב"ה מן השמים, ועל כן עיני כל הבריות מצפות לקב"ה שהוא לבדו הנותן מזון בחסדו לכל.

ב. "מאמר ומשביע לכל חי רצון" ומבואר בו כי ישראל קדושים בתפלתם מעלים את השכינה אל היחוד, וזוה היא מתמלאת בשפע ונותנת לכל מתפלל כבקשתו, הן שפע רוחני והן שפע גשמי.

ג. "מאמר הקב"ה משגיח לזון ולפרנס לכל" ומבואר בו כי הקב"ה משגיח על כל הברואים ואין נסתר ממנו. ומבאר כי העוסק בתורה הקב"ה משתבח ומתפאר בו, ואין לו לדאוג על פרנסתו. וממשיך ומבאר את השתלשלות שפע הפרנסה מהמדות העליונות עד השכינה הקדושה שהיא המשפעת שפע לכל הברואים התחתונים ממנה. ומוסיף ומבאר כי השגחת הקב"ה היא תחלה על כללות העולם, ולאחר מכן על כל אחד ואחד בפני עצמו.

ד. "מאמר המאמין ובוטח מתפרנס בקלות" ומבואר בו שבח ומעלת המן שאכלו ישראל במדבר, שהיה בו כל טעם מאכל שבעולם, והיה מתברך במעים, ומכח הרוחניות שבו היו משיגים סתרי תורה. אכן לסגולות אלו זכו רק המאמינים והבוטחים, אבל מחוסרי האמונה שטרחו אחר המן וחשבו שבכחם ובעוצם ידם ישיגו פרנסתם, הנה אלו הפסידו את סגולותיו, וטעמו במן רק טעם לשד השמן. וממשיך ומבאר כי לקיטת המן היתה בדיוק לפי מספר נפשות האוכלים שבבית.

ה. "מאמר פרנסת כל העולמות תלויה בעבודת ישראל" ומבואר בו כי על ידי עבודת ישראל בקרבנות ותפלות, נמשך שפע בעולמות העליונים, ומשם נמשך אחר כך שפע לבני ישראל. היינו שהימצאות והתגלות השפע בתחתונים הוא סימן והוראה על השפע הנמצא בעליונים, והכל מכח עבודת ישראל. ומבואר עוד כי אין העליונים נהנים מהשפע לפני שיתן השפע לישראל התחתונים.

ו. "מאמר מקור פרנסת ישראל בזמן המקדש ובגלות" ומבואר בו כי כל בני העולם נוזנים בכל זמן בזכות ישראל. ומבאר כי בזמן המקדש היו ישראל נוטלים את שפע הפרנסה מן השכינה, ונותנים חלק קטן לקיום אומות העולם, אבל עתה שהשכינה בגלות, אזי היא משפעת תחילה שפע מרובה לשרי אומות העולם, כדי שייגיע מהם קצת שפע לישראל בגלותם.

ז. "מאמר מקור פרנסת השכינה מקדש הקדשים" ומבואר בו כי גם בזמן המקדש וגם בזמן הגלות, השכינה מקבלת את השפע מהיכל לבנת הספיר דרך קדש הקדשים. ומבואר כי בכל זמן השפעת השפע לכל העולם הוא על ידי ארץ ישראל, ולכן יצדק לומר בברכת המזון גם בחוץ לארץ "ואכלת ושבעת וברכת על הארץ הטובה אשר נתן לך".

ח. "מאמר קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" ומבואר בו כי כשנפתח מקור הפרנסה נוזנים ממנו כל בני העולם, והקב"ה שברא את העולם במדת הדין, עתה זן גם את הרשעים לפנים משורת הדין, וכביכול הנטיה מהנהגת הדין קשה לפניו. ועל דרך זה מבאר שקשה היתה קריעת ים סוף, לפי שעברו בים גם רשעים, והקב"ה הוצרך לטעון עם המקטרג ולהשקיטו. וממשיך ומבאר בקיצור גם את ענין קושי הזווגים.

מפתח הענינים

ט. "מאמר חיוב התפלה על הפרנסה" ומבואר בו כי הגם שיש לאדם מזונות בביתו, הנה עם כל זאת צריך לבקש על הפרנסה בכל יום בברכת שומע תפלה, ולהוסיף עוד ולהתפלל על כך בפרטות. ובה יעורר שפע שינתן במדות העליונות ויתברך העולם כולו. והוא הנקרא בן נאמן לקב"ה, וניכר שהוא ירא ה' המיחל לחסדו.

י. "מאמר הבוטח ומאמין משתדל ומתפלל על פרנסתו" ומבואר בו כי הבוטח בה' ומאמין שהקב"ה זן ומפרנס, הוא משתדל ומתפלל על פרנסתו, והגם שיש לו מזונות בביתו, כדוגמת רב ייסא סבא. אבל הממהר להתעשר בהשתדלות יתירה ומניח את לימוד התורה עבור שירחת הפרנסה, לא ישיג להעשיר, ויענש על בטול תורתו.

יא. "מאמר תפלת פותח את ידיך" ומבואר בו כי תפלה זו הנאמרת שלש פעמים בכל יום, היא חיוב על האדם. בזמירות דשחרית הוא לתת כח אל השכינה שממנה יורד המזון לבני אדם, או שהוא בחינת שבח והלול. ואחר תפלת שחרית ולפני תפלת מנחה הם בקשות ותפלה על הפרנסה. ומבאר עוד כי במזמור זה יש רמז לפרנסת העשירים בשפע, ולפרנסת העניים שבצמצום.

יב. "מאמר סגולת נטילת ידים בשפע מים" ומסופר בו שרבי אלעזר פגש בדרך יהודי תלמיד חכם שהיה משמש כמשרת, והביאו רבי אלעזר לפני אביו רשב"י, ורשב"י דרש כי הנוטל ידיו לסעודה בשפע מים זוכה להתברך בעשירות, וכן הוה שנטל היהודי ידיו בשפע מים, ומצא מטמון ונתעשר.

יג. "מאמר עושר רוחני הוא עושר אמיתי" ומבואר בו צריך לכבד את הקב"ה מממונו, ולהדר במצות, בבחינת זה אלי ואנוהו. וכן לכבד את הקב"ה במצות לשם שמים. ומבאר כי הון אמיתי הוא עושר רוחני של לימוד תורה וקיום המצות. ובממון הגשמי שנתן הקב"ה לאדם, ישתדל לכבד בו את הקב"ה לשם שמים, ובה יזכה לעושר רוחני.

יד. "מאמר זהירות מביטול תורה" ומבואר בו כי בזמן שישראל מתרחקים מלימוד התורה, אז גם התורה מתרחקת מהם, ומדת הדין מקטרגת על פרנסתם, ואומות העולם והערב רב מתייעצים לעקור ולאבד את שוניהם של ישראל.

טו. "מאמר לימוד תורה משפיע פרנסה" ומבואר בו כי הבטלים מלימוד תורה ורודפים אחר העושר המדומה, סופם שיאבד עושרם בענין רע. אבל העוסקים בתורה זוכים להנצל מן המות, ולהשיג חיים וקיום לפרנסתם.

טז. "מאמר תפלה על פרנסה רוחנית" ומבואר בו כי הקב"ה מתרעם על הרודפים להרבות עושרם וקנינים בעולם הזה, ובעזותם מתפללים רק לצורך עצמם, ואינם נותנים לב לבקש על פרנסה רוחנית שהיא לימוד התורה וקרבת ה', שהם מזון ופרנסת השכינה הקדושה.

יז. "מאמר העוסק והמחזיק בתורה מפרנס לשכינה" ומבואר בו כי אין מלאך המשחית יכול בשעת המגיפה לשלוט בעוסקים בתורה, וזאת לפי שהעוסקים בתורה והמחזיקים בה הם מפרנסים לשכינה הקדושה. ומוסיף ומבאר כי מיום חרבן המקדש וביטול הקרבנות אין לקב"ה הנאה אלא מן העוסקים בתורה.

עיני כל אליך ישברו

(א) פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (ישעיהו מה ח) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְגו', הַאִי קָרָא רְזָא הוּא דְחֻכְמָתָא, דְּאוֹלִיפְנָא מְבוּצֵינָא קְדִישָׁא, הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל, מְאִי הֲרַעִיפוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים לב ב) יַעֲרוֹף כַּמָּטָר לְקַחֵי, וְעַל סִטְרָא דְמִטְרָא דְהוּא מְזוֹנָא דְכֻלָּא קְאָמַר, וְעַל דָּא פֶּל עֵינֵי עֲלֵמָא מְצַפֵּן לְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִזוּנֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ יְהִיב מְזוֹנָא לְכֻלָּא, וְזֵן פֶּל, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמה טו) עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

מתוק מדבש

"מאמר עיני כל אליך ישברו" ומבואר בו כי שפע המזון הוא המטר שמורידו הקב"ה מן השמים, ועל כן עיני כל הבריות מצפות לקב"ה שהוא לברו הנותן מזון בחסדו לכל.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף כה ע"ג, וצניאור מתוק מדבש ככ י עמ' ט-ש"א)

פירוש הפסוק המובא להלן, הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צדק תפתח ארץ ויפרו ישע רצה לומר יבוא לישראל הרבה צדקה וישועה כאילו יזלו מן השמים ממעל, וכאילו פתחה הארץ פיה והגדילה פרי הישע, וצדקה תצמיח יחד עם הישע תצמיח גם הצדקה. (מלודות)

פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר לְפָרֶשׁ מַה שִׁכְתוּב הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְגו', הַאִי קָרָא רְזָא הוּא דְחֻכְמָתָא פְּסוּק זֶה הוּא סוּד הַחֻכְמָה, דְּאוֹלִיפְנָא מְבוּצֵינָא קְדִישָׁא שְׁלַמְדַתִּי מִמְּאוּר הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה שִׁכְתוּב הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל שְׁאֵל מְאִי הֲרַעִיפוּ אַתְּ מַה יִטִּיפוּ, כִּי חֹסֵר בְּכַתוּב אִם נֹאמַר עַל מֵטֵר אוּ עַל שָׁאֵר דְּבָרִים, וְאִמַר כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר יַעֲרוֹף כַּמָּטָר לְקַחֵי פִירוּשׁ יִטִּיף דְּבָרֵי כַמֵּטֵר, וְעַל סִטְרָא דְמִטְרָא דְהוּא מְזוֹנָא דְכֻלָּא קְאָמַר הִרִי כִי מַלְת הֲרַעִיפוּ עַל דְּבַר הַמֵּטֵר נֹאמְרָה, שְׁמַמְנוּ בֵּא הַמְזוֹן לְכָל, וְעַל דָּא פֶּל עֵינֵי עֲלֵמָא מְצַפֵּן לְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִזוּנֵי וְעַל כֵּן מְצַפּוֹת כָּל עֵינֵי בְנֵי הָעוֹלָם לְהַקְבִּי"ה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ מְזוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ יְהִיב מְזוֹנָא לְכֻלָּא וְזֵן פֶּל לְפִי שֶׁהוּא נוֹתֵן מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו, וְזֵן אֶת הַכֹּל בְּחֹסְדוֹ הַגְּדוֹל, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֻלָּם בְּעַתּוֹ.

ומשביע לכל חי רצון

(ב) וְכַד סֶלְקָא סֶלְקָא פִּיּוּנָה, וְכַד נַחְתַּת נַחְתַּת פְּנִשְׂרָא, דְּאִיְהִי מְטְרוֹנִיתָא, דְּלֵא דְחִילַת מְפַל עוֹפִין דְּעֶלְמָא, וְנַחְתָּא בְּכַמָּה מְזוּנִין לְבִנְהָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (דברים לב יא) פְּנִשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵיו יִרְחֵף, מֵאֵן גּוֹזְלֵיו, אֵלִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן פְּגוֹזְלֵיָא מְצַפְצָפִין לָהּ בְּכַמָּה צַפְצוּפִין דְּצִלוֹתָא, וְנַחְתַּת לְגַבִּייהוּ, לְכֹל חַד נַחְתָּא לִיָּה מְזוּנָא פְּדָקָא יֵאוּת לִיָּה, לְמֵאֵן נַחְתָּא מְזוּנָא דְאִרְיִיתָא דְאִיְהִי מְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא, לְמֵאֵן נַחְתָּא מְזוּנָא דְגוּפָא, לְכֹל חַד פְּפוּם רְעוּתִיָּה.

מתוק מדבש

"מאמר ומשביע לכל חי רצון" ומבואר בו כי ישראל קדושים בתפלתם מעלים את השכינה אל היחוד, ובזה היא מתמלאת בשפע ונותנת לכל מתפלל כבקשתו, הן שפע רוחני והן שפע גשמי.

(מקור המאמר במקונו זהר תי' כ"א דף מה ע"א-ב/3, ונצי"אור מתוק מדבש כרך 3 עמ' מא-מג)

וְכַד סֶלְקָא וכשהשכינה עולה עם התעוררות התחתונים, סֶלְקָא פִּיּוּנָה היא עולה כמו יונה שהיא צנועה במעשיה, ורצה לומר שהיא עולה בחשאי, וְכַד נַחְתַּת וכשהיא יורדת מעולם האצילות אחר היחוד מלאה שפע, להשפיע לעולמות בריאה יצירה עשיה, נַחְתַּת פְּנִשְׂרָא או היא יורדת כמו נשר, ומפרש דבריו דְּאִיְהִי מְטְרוֹנִיתָא שאז המלכה שהיא השכינה דומה לנשר, דְּלֵא דְחִילַת מְפַל עוֹפִין דְּעֶלְמָא שאינו מפחד מכל העופות שבעולם, ועוד לוחם כנגדם להציל את בניו, וְנַחְתָּא בְּכַמָּה מְזוּנִין לְבִנְהָא ועוד השכינה היא כנשר שהוא יורד בכמה מזונות לזון את בניו, כי הוא רחמני על בניו, הָדָא הוּא דְכְתִיב זהו שכתוב פְּנִשֶׁר יַעִיר קִנּוּ פִּירֵשׁ רִשִׁי כִנְשֵׁר הַמְעוֹרֵר אֶת בְּנָיו בְּרַחֲמִים כִּדִּי שִׁיְיָהּ בָּהֶם כַּח לְקַבְלוֹ, עַל גּוֹזְלֵיו יִרְחֵף ואינו מכביד עצמו עליהם, ומפרש מֵאֵן גּוֹזְלֵיו מי הם גוזליו של השכינה, ואמר אֵלִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל אלו הם בני ישראל, דְּאֵינּוֹן פְּגוֹזְלֵיָא מְצַפְצָפִין לָהּ בְּכַמָּה צַפְצוּפִין דְּצִלוֹתָא שהם כגוזלות המצפצפים לה בכמה צפצופים של תפלות, ורצה לומר שעל ידי התפלות מעלין אותה נְסוּד מֵיִן נוֹקְצִין, וְנַחְתַּת לְגַבִּייהוּ ואחר כך היא יורדת אליהם, כי ישראל ממשיכים אותה למטה שתשפיע להם כל טוב, לְכֹל חַד נַחְתָּא לִיָּה מְזוּנָא פְּדָקָא יֵאוּת לִיָּה לכל אחד היא מורידה לו מזון כראוי לו כפי בקשתו, לְמֵאֵן נַחְתָּא מְזוּנָא דְאִרְיִיתָא יש למי שיורד לו מזון של תורה, דהיינו חכמה והבנה להבנת התורה הקדושה, דְּאִיְהִי מְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא כי התורה היא מזון הנשמה, לְמֵאֵן נַחְתָּא מְזוּנָא דְגוּפָא ויש למי שיורד לו מזון של הגוף, דהיינו שפע גשמי, לְכֹל חַד פְּפוּם רְעוּתִיָּה לכל אחד יורד לפי בקשתו ורצונו, כמו שכתוב (סהל"ס קמה טו) ומשביע לכל חי רצון. (י"א)

הקב"ה משגיח לזון ולפרנס לכל

(ג) רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (איו"ב כח כד) פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה, כִּמָּה אֵית לֹון לְבָנֵי נִשָּׂא לְאַסְתָּפְלָא בְּעוֹבְדוּי דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲשַׁתְּדַלָּא בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵי, דְכָל מֵאן דְאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּבַח בֵּיה לְעִילָא וְאֲשַׁתְּבַח בֵּיה לְתַתָּא, בְּגִין דְאוֹרֵייתָא אֵילְנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אַנּוּן דְעִסְקִין בָּהּ, לְמִיּהֵב לֹון חַיִּין בְּעִלְמָא דִּין וְלְמִיּהֵב לֹון חַיִּין בְּעִלְמָא דְאַתֵּי.

תָּא חַזִּי, פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט, לְמִיּהֵב לֹון מְזוֹנָא, וְלִסְפָּקָא לֹון

מתוק מדבש

"מאמר הקב"ה משגיח לזון ולפרנס לכל" ומבואר בו כי הקב"ה משגיח על כל הברואים ואין נסתר ממנו. ומבאר כי העוסק בתורה הקב"ה משתבח ומתפאר בו, ואין לו לדאוג על פרנסתו. וממשיך ומבאר את השתלשלות שפע הפרנסה מהמדות העליונות עד השכינה הקדושה שהיא המשפעת שפע לכל הברואים התחתונים ממנה. ומוסיף ומבאר כי השגחת הקב"ה היא תחלה על כללות העולם, ולאחר מכן על כל אחד ואחד בפני עצמו.

(מקור המאמר זוהר פרשת וירא דף קו ע"ג - קז ע"א, ונצי"אור ממוק מדנש כרך ג עמ' תקלג-תקלה)

רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח לפרש מה שכתוב פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט, הקב"ה יביט אל קצות הארץ, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה והוא רואה כל מה שנעשה תחת השמים, רצה לומר שהוא משגיח על כל ברואיו ואין שום דבר נעלם ונסתר ממנו, ומקדים בשבח העוסק בתורה ואומר כִּמָּה אֵית לֹון לְבָנֵי נִשָּׂא לְאַסְתָּפְלָא בְּעוֹבְדוּי דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כמה יש להם לבני אדם להסתכל ולהתבונן במעשיו של הקב"ה, וְלֹאֲשַׁתְּדַלָּא בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵי ולהשתדל ולעסוק בתורה יומם ולילה, דְכָל מֵאן דְאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא כי כל מי שעוסק בתורה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּבַח בֵּיה לְעִילָא הקב"ה משתבח בו למעלה בין המלאכים ובין נשמות הצדיקים שבגן עדן, וְאֲשַׁתְּבַח בֵּיה לְתַתָּא ומשתבח בו למטה שמודיע טבעו בעולם, בְּגִין דְאוֹרֵייתָא אֵילְנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אַנּוּן דְעִסְקִין בָּהּ לפי שהתורה היא עץ החיים לכל אלו שעוסקים בה, לְמִיּהֵב לֹון חַיִּין בְּעִלְמָא דִּין וְלְמִיּהֵב לֹון חַיִּין בְּעִלְמָא דְאַתֵּי לתת להם חיים בעולם הזה ולתת להם חיים בעולם הבא, כי ממנה תוצאות חיים בזה ובבא. (כ"פ ומפרשים)

תָּא חַזִּי בא וראה איך הקב"ה זן ומפרנס את כל הנבראים, אם כן אין לך לומר איך אעסוק בתורה ובביתאי אין לחם ושמלה, דכתיב פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט הנה הארץ היא השכינה הקדושה, וקצותיה הם כל הנבראים המשתלשלים ממנה למטה, והקב"ה שְׂהוּא ז"ל מביט ומשגיח לְמִיּהֵב לֹון מְזוֹנָא וְלִסְפָּקָא לֹון מְכָל מַה דְאַצְטְרִיכוּ

מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲשַׁגַּח בְּהַ תְּדִיר, דְּכִתִּיב (דברים י"א יב) תָּמִיד עֵינַי יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ בְּהַ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה, בְּגִין דְּאָרְץ דָּא מַה פְּתִיב בְּהַ, (משלי לא י"ו) מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה, וּלְבַתָּר אִיהִי יְהִבַת מְזוֹנָא וְטִרְפָּא לְכָל אַנּוּן חִיוּן בְּרָא, דְּכִתִּיב (שם) וּתְקַם בְּעוֹד לִילָה וּתְתֵן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וְעַל דָּא פִי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה, לְכַלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא לְמִיָּהֵב לוֹן מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא לְכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד, דְּכִתִּיב (תהלים קמ"ו י"ז) פּוֹתַח אַתְּ יְדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן.

דְּבַר אַחַר, פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט, לְאַסְתַּפְּלָא בְּעוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ, וְלֹאֲשַׁגָּחא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי בְּנֵי נֶשׂא בְּעֲלָמָא, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה, מִסְתַּפֵּל וְחָמֵי לְכָל חַד וְחַד.

מתוק מדבש

לתת להם מזון ולספק אותם בכל מה שצריכים על ידי השכינה, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲשַׁגַּח בְּהַ תְּדִיר לפי שהקב"ה משגיח בהשכינה תמיד, דְּכִתִּיב תָּמִיד עֵינַי יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ בְּהַ הקב"ה משגיח תמיד בארץ ישראל שהיא סוד השכינה ומשפיע בה שפע היורד ומשתלשל מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה מהחכמה שהיא ראשית הספירות עד המלכות שהיא אחרית הספירות (כנודע שמתל שני"ה גימטריא ספירה), ומפרש בְּגִין דְּאָרְץ דָּא מַה פְּתִיב בְּהַ לפי שעל השכינה כתיב, מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה פירוש השכינה מביאה ומקבלת את לחמה ושפעה מספירת החכמה שהיא למעלה רחוק ממנה הרבה, וּלְבַתָּר אִיהִי יְהִבַת מְזוֹנָא וְטִרְפָּא לְכָל אַנּוּן חִיוּן בְּרָא ואחר כך היא נותנת מזון וטרף לכל אותם החיות שהם מחוץ לאצילות, והיינו כל הכחות החיצוניים והפנימיים של כל עולמות בריאה יצירה עשיה, דְּכִתִּיב וּתְקַם בְּעוֹד לִילָה פירוש שהשכינה יורדת בכל חצות לילה לעולם הבריאה, וּתְתֵן טֶרֶף לְבֵיתָהּ פירוש שנותנת שפע מזון לפנימיות בריאה יצירה עשיה, וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ וְכֵן הִיא נּוֹתַנַת שֶׁפַע מְזוֹן לְחִיצוֹנִיּוֹת בְּרִיאַה יִצִירָה עֲשִׂיָה, וְעַל דָּא וְעַל זֶה נֹאמַר פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט פירוש כי הקב"ה ישגיח על כל כללות מלאכי בריאה יצירה עשיה, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה וגם הוא יראה להשגיח על כל פרטי התחתונים, דְּהֵינּוּ לְכַלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא לְמִיָּהֵב לוֹן מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא לְכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד לתת לכל בני העולם מזונם וספוקם לכל אחד ואחד כפי הצורך לו, דְּכִתִּיב פּוֹתַח אַתְּ יְדָךְ אַתָּה ה' פּוֹתַח אַתְּ יְדָךְ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן וְאַתָּה מִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי פְּרִנְסַתוֹ כְּפִי רְצוֹנוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. (רמ"ק ו"פ ומפרשים)

דְּבַר אַחַר פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט פירוש לְאַסְתַּפְּלָא בְּעוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ הקב"ה מביט ומסתכל בבת אחת על מעשי בני אדם, וְלֹאֲשַׁגָּחא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי בְּנֵי נֶשׂא בְּעֲלָמָא להשגיח בכל מה שבני אדם עושים בעולם בכללות, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה וְכֵן חֵלֵק מִהַשְּׁמַיִם הוּא רוֹאֵה, דְּהֵינּוּ מִסְתַּפֵּל וְחָמֵי לְכָל חַד וְחַד הקב"ה רואה ומסתכל על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית, כי תחלה נדון כל העולם יחד, ואחר כך נדון כל אחד ואחד בפני עצמו.

המאמין ובוטח מתפרנס בקלות

(ד) כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא נְפָקֵי וְלִקְטִי, וּמְבָרְכֵן שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלֵיהּ, וְהָהוּא מְנָא הָוָה סְלִיק רִיחִין דְּכָל בּוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֵן, דְּהָא בֵּיה אֲתַמְשֵׁף וְנַחֲתִית לְתַתָּא, שְׁוִיָּה לְקַמִּיָּה בְּכָל טַעְמָא דְּאִיהוּ בְּעֵי הָכִי טַעִים לִיה.

וּמְבָרְךָ לְמַלְפָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וּכְדִין מְתַבְרָךְ בְּמַעוּי, וְהָוָה מְסַתְפַל וְיַדַּע לְעֵילָא, וְאַסְתְּכִי בְּחַכְמָה עֲלָאָה, וְעַל דָּא אֶקְרוּן דוּר

מתוק מדבש

"מאמר המאמין ובוטח מתפרנס בקלות" ומבואר בו שבח ומעלת המן שאכלו ישראל במדבר, שהיה בו כל טעם מאכל שבעולם, והיה מתברך במעים, ומכח הרוחניות שבו היו משיגים סתרי תורה. אכן לסגולות אלו זכו רק המאמינים והבוטחים, אבל מחוסרי האמונה שטרחו אחר המן וחשבו שבכחם ובעוצם ידם ישיגו פרנסתם, הנה אלו הפסידו את סגולותיו, וטעמו במן רק טעם לשד השמן. וממשיך ומבאר כי לקיטת המן היתה בדיוק לפי מספר נפשות האוכלים שבבית.

(מקור המאמר זוהר פרשת בשלח דף סז ע"ב - סג ע"א, וצנז'אור מתוק מדבש כרך ה עמ' תרלו-תרל"ט)

כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא נְפָקֵי וְלִקְטִי כֹל אֱלוֹ בְנֵי אֲמוּנָה יִצְאוּ וְלִקְטוּ, וּמְבָרְכֵן שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלֵיהּ וְהִיוּ מְבָרְכִים עֲלֵיו אֵת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ, וְהִיוּ בְּרַכְתִּי הַמוֹצֵיא (רמ"ק, וצנז'א"ת תורה לשמה סימן ס"ג כמז דנרכו "הממטיר לחם מן השמים"), וְהָהוּא מְנָא הָוָה סְלִיק רִיחִין דְּכָל בּוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֵן וְזֶה הַמֵּן הִיָּה מַעְלָה רִיחֹת שֶׁל כָּל הַבְּשָׂמִים שֶׁבֶּגֶן עֵדֵן, דְּהָא בֵּיה אֲתַמְשֵׁף וְנַחֲתִית לְתַתָּא כִּי דֶרֶךְ הַגֵּן עֵדֵן נִמְשָׁךְ וִירֵד לְמַטָּה וְקִלַּט בְּתוֹכוֹ אֵת רִיחֹת שֶׁל הַגֵּן עֵדֵן, וְגַם נִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁבֶּגֶן עֵדֵן הִיוּ מִתְפָּרְנְסִים מִמֶּנּוּ, שְׁוִיָּה לְקַמִּיָּה כִּשְׁשֵׁם אֵת הַמֵּן לְפָנָיו, אִזּ בְּכָל טַעְמָא דְּאִיהוּ בְּעֵי הָכִי טַעִים לִיה בְּכָל טַעַם שֶׁרָצָה לְטַעֵם אֵת הַמֵּן הִיָּה טוֹעַם אוֹתוֹ.

ואחר אכילתו ומְבָרְךָ לְמַלְפָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה היה מברך ברכת הזן למלך הקדוש העליון (כדאייתא במס' ברכות דף מח ע"ב, וזה לשונו: משה תיקן לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם מן), רַחֵם לִוְמַר שֶׁהִזְרַכָּה עֲלֵהָ עַד כַּח"צ שְׁנָה, כִּי ז"א נִקְרָא מִלְכָּא מִלְכָּא מִלְכָּא הַצִּינָה, קְדִישָׁא מִלְכָּא הַחֲכָמָה, עֲלָאָה מִלְכָּא הַכֹּתֵר, וּכְדִין מְתַבְרָךְ בְּמַעוּי וְזֶה הִיָּה הַמֵּן מִתְבָּרְךְ בְּמַעוּי, וְהָוָה מְסַתְפַל וְיַדַּע לְעֵילָא וְהִיָּה מִסְתַּכֵּל וְיודַע מַה שִׁישׁ לְמַעְלָה, כִּי הַמֵּן לֹא הִיָּה מֵאֲכָל גִּשְׁמִי שִׁיעֵשָׂה פֶּרֶשׁ וְיַעֲלָה אֲדִים שְׁעוֹשִׂים מִסֶּךָ בְּמוֹחַ מְלַדְעַת וּמְלַהֲשָׁכִיל, לְכֵן וְאַסְתְּכִי בְּחַכְמָה עֲלָאָה וְהִסְתַּכֵּל בְּחַכְמָה עֲלִיוֹנָה הִיוּנוּ בְּפִנְיֵי מִיּוֹת סְתֵרֵי תוֹרָה, וְעַל דָּא אֶקְרוּן

דְּעָה, וְאֵלֶיךָ הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִהוֹן אַתְּיְהִיבַת אוֹרֵייתָא לְאַסְתְּפְּלָא בְּהַ וְלִמְנַדְע אַרְחָהָא.

וְאֵינּוֹן דְּלֵא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, מַה פְּתִיב בְּהוּ (במדבר יא ח) שְׁטוּ הָעָם וְלִקְטוּ, מַאי שְׁטוּ, שְׁטוּתָא הוּוּ נִסְפִי לְגַרְמִייהוּ, בְּגִין דְּלֵא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, מַה פְּתִיב בְּהוּ, וְטַחְנוּ בְּרַחִים אוּ דְכוּ בְּמִדּוּכָה וְגו', מֵאן אַטְרַח לֹון פֶּל הָאֵי, אֶלֵא דְאֵינּוֹן לֵא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. כְּגוֹוָנָא דָא, אֵינּוֹן דְּלֵא מְהִימְנֵי בִיהַ בְּקִדְשָא בְּרִיךְ הוּא, לֵא בְּעָאן לְאַסְתְּפְּלָא בְּאַרְחוּי, וְאֵינּוֹן בְּעָאן לְאַטְרַחָא גְרַמִּייהוּ פֶּל יוֹמָא בְּתַר מְזוֹנָא יִמְמָא וְלִילֵי, דְלִמָּא לֵא סְלִיק בִּידֵייהוּ פְּתָא דְנַהֲמָא, מֵאן גְרִים לֹון הָאֵי, בְּגִין דְּלֵאוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

מתוק מדבש

דוֹר דְּעָה ועל כן נקרא דור המדבר דור דעה לפי שהיו משיגים בפנימיות התורה, וְאֵלֶיךָ הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא ואלו היו בני האמונה, וְלִהוֹן אַתְּיְהִיבַת אוֹרֵייתָא לְאַסְתְּפְּלָא בְּהַ וְלִמְנַדְע אַרְחָהָא ולהם ניתנה התורה להסתכל בה ולדעת דרכיה.

וְאֵינּוֹן דְּלֵא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא ואלו שלא נמצאו בני אמונה מה פְּתִיב בְּהוּ שְׁטוּ הָעָם וְלִקְטוּ ושואל מַאי שְׁטוּ מה פירושו, ואמר שְׁטוּתָא הוּוּ נִסְפִי לְגַרְמִייהוּ בְּגִין דְּלֵא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא לקחו שטות לעצמם לפי שלא היו בני אמונה, מַה פְּתִיב בְּהוּ וְטַחְנוּ בְּרַחִים אוּ דְכוּ בְּמִדּוּכָה וְגו', מֵאן אַטְרַח לֹון פֶּל הָאֵי מי הטריח אותם בכל זה, שהרי לא הוצרכו לכך אֶלֵא דְאֵינּוֹן לֵא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא אלא הם הטריחו עצמם לפי שלא היו בני אמונה.

כְּגוֹוָנָא דָא אֵינּוֹן דְּלֵא מְהִימְנֵי בִיהַ בְּקִדְשָא בְּרִיךְ הוּא כעין זה הוא בכל הזמנים אלו שאינם מאמינים בהקב"ה, לֵא בְּעָאן לְאַסְתְּפְּלָא בְּאַרְחוּי אינם רוצים להתבונן בדרכיו, וְאֵינּוֹן בְּעָאן לְאַטְרַחָא גְרַמִּייהוּ פֶּל יוֹמָא בְּתַר מְזוֹנָא יִמְמָא וְלִילֵי והם רוצים להטריח עצמם כל יום אחר המזונות ימים ולילות, מִפְּחַד דְּלִמָּא לֵא סְלִיק בִּידֵייהוּ פְּתָא דְנַהֲמָא שמא לא יעלה בידם פת לחם, מֵאן גְרִים לֹון הָאֵי מי גרם להם כל זה, בְּגִין דְּלֵאוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא לפי שאינם בני אמונה ואינם בוטחים בהקב"ה, ועולה בדעתם כי בכחם ועוצם ידם הם מכינים להם מזונותיהם, ואדרבה לפעמים אינו עולה בידם די צרכם, אבל אם היו מאמינים בהקב"ה ובוטחים בו והיו עובדים את בוראם ועסק המזונות היה להם טפל אז היה הקב"ה ממציא להם מזונות בהכנה טובה ובקלות.

אוף הָכָא, שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ, שָׁטוּ בְּשִׁטּוֹתָא דְגַרְמִייהוּ, וּבְעָאן לְאַטְרָחָא
עֲלִייהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְטַחְנוּ בְּרַחִים, בְּתַר כָּל טְרַחָא דָּא לֹא
סְלִיק בִּידֵיהוּ אֱלָא כְּמָה דְכְּתִיב וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן, וְלֹא
יִתִיר, מֵאֵן גָּרִים לוֹן הָאִי, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן, אֵיפָא דְאָמְרִי דְלִישׁ בְּמִשְׁחָא כְּתַרְגוּמוֹ,
וְאֵיפָא דְאָמְרִי מַה הַשֵּׁד אֲתַחְזֹר לְכַמָּה גְּוֹוִינִן, אוּף מְנָא אֲתַחְזֹר
לְכַמָּה גְּוֹוִינִן, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן יִנְיָקָא דְמִשְׁחָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקִטּוֹ, וְכִי מֵאֵן דְאָכִיל קִמְעָא לְקִיט
קִמְעָא וּמֵאֵן דְאָכִיל יִתִיר לְקִיט יִתִיר, וְהָא כְּתִיב וְלֹא הֶעֱדִיף
הַמְּרַבֵּה וְהַמְמַעֵיט לֹא הֶחְסִיר, אֱלָא לְפֹּם אֵינּוֹן דְאָכְלִין לְקִטּוֹן, מִשְׁמַע
אָכְלוּ, מֵאֵן דִּהְוָה אָכִיל לֵיהּ, וּבְגִינֵי כֶּף לֹא כְּתִיב אָכִילָתוֹ.

מתוק מדבש

אוּף הָכָא אַף כֵּאֵן בְּמֵן כְּתִיב שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ פִירוּשׁ שָׁטוּ, בְּשִׁטּוֹתָא דְגַרְמִייהוּ
בִּשְׁטוֹת שֶׁל עֲצָמִים, וּבְעָאן לְאַטְרָחָא עֲלִייהוּ וּרְצוּ לְטְרוּחַ עֲלֵיהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וְטַחְנוּ בְּרַחִים אֲבַל בְּתַר כָּל טְרַחָא דָּא לֹא סְלִיק בִּידֵיהוּ אֱלָא כְּמָה דְכְּתִיב אַחַר
כֹּל הַטּוּרַח הַזֶּה לֹא עֲלָתָה בִּידָם אֲלֵא כְּמוֹ שִׁכְתוּב וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן,
וְלֹא יִתִיר וְלֹא עֲלָתָה בִּידָם יוֹתֵר מִלְטַעוּם בּוֹ אֲלֵא כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן וְלֹא כֹל הַטַּעְמִים
הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, מֵאֵן גָּרִים לוֹן הָאִי מִי גַרְם לְהֵם כֹּל זֶה, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא
לְפִי שְׁלֵא הִיוּ בְּנֵי אֲמוּנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי שְׁאֵל מֵאִי לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן מַה פִירוּשׁוֹ, וְאֵמַר אֵיפָא דְאָמְרִי דְלִישׁ בְּמִשְׁחָא
כְּתַרְגוּמוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים לַחַם הַנְלוֹשׁ בַּשָּׁמֶן כְּתַרְגוּמוֹ, וְאֵיפָא דְאָמְרִי מַה הַשֵּׁד אֲתַחְזֹר
לְכַמָּה גְּוֹוִינִן וְיֵשׁ אוֹמְרִים מַה הַחֵלֶב שֶׁבְשָׂדֵי הָאֵשָׁה מִשְׁתַּנָּה לְכַמָּה טַעְמִים, שֶׁכֵּן הִתִּינוּק
טוּעַם טַעַם הַחֵלֶב שִׁיוּנוֹק כְּטַעַם הַמַּאֲכָל שֶׁאֲכָלָה אִמּוֹ. אִי נִמִּי הוּא מִלְשׁוֹן שֵׁד וּמִזִּיק שִׁיכּוּל
לְהַפֵּךְ צוּרְתוֹ לְכַמָּה מִינֵי אוֹפְנִים (וְעֵיין לְקַמּוֹ), אוּף מְנָא אֲתַחְזֹר לְכַמָּה גְּוֹוִינִן אַף הַמֵּן
הִיָּה מִשְׁתַּנָּה לְכַמָּה טַעְמִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מַה שִׁכְתוּב לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן פִירוּשׁוֹ יִנְיָקָא
דְּמִשְׁחָא שְׁהִיָּה יִכּוּל לִינַק מִמֵּנוּ שָׁמֶן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר מַה שִׁכְתוּב אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקִטּוֹ שְׁאֵל וְכִי מֵאֵן דְאָכִיל קִמְעָא לְקִיט
קִמְעָא וּמֵאֵן דְאָכִיל יִתִיר לְקִיט יִתִיר, וְכִי מִי שֶׁאֲכָל מֵעַט לְקִט מֵעַט, וּמִי שֶׁאֲכָל יוֹתֵר
לְקִט יוֹתֵר, וְהָא כְּתִיב וְלֹא הֶעֱדִיף הַמְּרַבֵּה וְהַמְמַעֵיט לֹא הֶחְסִיר אִם כֵּן מֵהוּ לְפִי אָכְלוּ,
וּמִשִּׁב אֱלָא לְפֹּם אֵינּוֹן דְאָכְלִין לְקִטּוֹן אֲלֵא לְפִי מִסְפַּר הָאוּכִלִים לְקִטּוֹ, מִשְׁמַע אָכְלוּ
וְהוּוּ מִשְׁמַעוֹת הַלְשׁוֹן אָכְלוּ מֵאֵן דִּהְוָה אָכִיל לֵיהּ מִי שְׁהִיָּה אוֹכֵל אוֹתוֹ, וּבְגִינֵי כֶּף לֹא
כְּתִיב אָכִילָתוֹ שְׁהִיָּה פִירוּשׁוֹ כֹּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁאוֹכֵל, אֲלֵא אָכְלוּ שְׁפִירוּשׁוֹ לְפִי הָאוּכִלִים.

מֵאִי קָא מֵיִרִי, אָחִיד בַּר נֶשׁ בְּעֵבֶדָא אוּ בְאִמְתָּא וְאָמַר דְּהוּא דִּילִיָּה,
 אָתָא חֲבֵרִיָּה וְאָמַר הָאִי עֵבֶדָא דִּילִי הוּא, קָרִיבּוּ לְקַמִּיָּה דְּמִשָּׁה
 לְדִינָא, אָמַר לֹוֹן כְּמָה נַפְשָׁאן בְּבִיתְךָ, וְכִמָּא נַפְשָׁאן בְּבִיתִיָּה דְּדִין, אָמַר
 כֶּף וְכֶף, וְהָהוּא שְׁעָתָא אָמַר לֹוֹן מִשָּׁה לְקִטּוּ מְחָר וְכָל חַד מְנַיִיכוּ
 יִיתִי לְגַבְּאִי, לְמְחָר נְפָקוּ וְלָקִטּוּ, וְאִתְיִין קַמִּי מִשָּׁה, שְׁוִיִין קַמִּיָּה מְנָא
 הָוּה מְדִיד לִיָּה, אִי הָהוּא עֵבֶדָא דְּדִין, אֲשַׁפַּח הָהוּא עוֹמְרָא דְּעֵבֶדָא
 בְּהָהוּא מְנָא, דְּהָא חַד עוֹמְרָא לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיָּה, מְדִיד לְדִין
 וְאֲשַׁתְּכַח חֲסָרָא הָהוּא מִיכְלָא דְּעֵבֶדָא בְּהָהוּא מְנָא דִּילִיָּה, וְחַד עוֹמְרָא
 לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיָּה, אָמַר עֵבֶדָא דְּדִין הוּא, הָדָא הוּא דְּכָתִיב אִישׁ
 לְפִי אָכְלוּ לְקִטּוּ, וְכָתִיב עוֹמֵר לְגַלְגַּלֶּת מִסְפֵּר נַפְשֵׁיכֶם.

מתוק מדבש

מֵאִי קָא מֵיִרִי מַה בַּא לֹוֹמַר לֵנוּ בִּזְהָ שְׁכַל אַחַד לְקִטּוּ לְפִי הָאוּכְלִים, וְאִמַר כְּגוֹן אָחִיד
 בַּר נֶשׁ בְּעֵבֶדָא אוּ בְאִמְתָּא וְאָמַר דְּהוּא דִּילִיָּה אִם אַחַז אַדָּם בַּעֲבַד אוּ בַאמָה
 וְאִמַר שְׁהוּא שְׁלוּ, אָתָא חֲבֵרִיָּה וְאָמַר הָאִי עֵבֶדָא דִּילִי הוּא בַא חֲבֵרוּ וְאִמַר זֶה הָעֵבֶד
 הוּא שְׁלִי, קָרִיבּוּ לְקַמִּיָּה דְּמִשָּׁה לְדִינָא קָרְבוּ לְפִנֵּי מִשָּׁה לְדִין, אָמַר לֹוֹן כְּמָה נַפְשָׁאן
 בְּבִיתְךָ שְׁאֵל לְהֵם כְּמָה נַפְשׁוֹת יֵשׁ בְּבִיתְךָ, וְכִמָּה נַפְשָׁאן בְּבִיתִיָּה דְּדִין וְכִמָּה נַפְשׁוֹת
 יֵשׁ בְּבִיתוֹ שֶׁל זֶה, אָמַר כֶּף וְכֶף כָּל אַחַד אִמַר כְּמָה נַפְשׁוֹת יֵשׁ לוֹ בְּבִיתוֹ, וְהָהוּא שְׁעָתָא
 אָמַר לֹוֹן מִשָּׁה לְקִטּוּ מְחָר וְכָל חַד מְנַיִיכוּ יִיתִי לְגַבְּאִי בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אִמַר לְהֵם
 מִשָּׁה לְקִטּוּ אֵת הַמֵּן לְמַחַר וְכָל אַחַד יִבִּיא אֵת הַמֵּן אֵלַי, לְמְחָר נְפָקוּ וְלָקִטּוּ וְאִתְיִין
 קַמִּי מִשָּׁה לְמַחַר יִצְאוּ וְלָקִטּוּ אֵת הַמֵּן וּבְאוּ לְפִנֵּי מִשָּׁה, שְׁוִיִין קַמִּיָּה מְנָא הָוּה מְדִיד
 לִיָּה וְשָׁמוּ לְפִנּוּ אֵת הַכְּלִי עִם הַמֵּן וְהִיָּה מוֹדַד אוֹתוֹ, אִי הָהוּא עֵבֶדָא דְּדִין, אֲשַׁפַּח
 הָהוּא עוֹמְרָא דְּעֵבֶדָא בְּהָהוּא מְנָא אִם הָעֵבֶד הוּא שֶׁל זֶה אִז מִצָּא אֵת עוֹמֵר הַמֵּן שֶׁל
 הָעֵבֶד בְּכָלִי שֶׁל זֶה, דְּהָא חַד עוֹמְרָא לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיָּה כִּי לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ
 מִבִּיתוֹ הִיָּה עוֹמֵר אַחַד מֵן, מְדִיד לְדִין וְאֲשַׁתְּכַח חֲסָרָא הָהוּא מִיכְלָא דְּעֵבֶדָא בְּהָהוּא
 מְנָא דִּילִיָּה אַחַר כֵּךְ מִדַּד לְהַשְׁנִי וְנִמְצָא חֲסֵר הָאוּכַל שֶׁל הָעֵבֶד בְּכָלִי שְׁלוּ, וְחַד עוֹמְרָא
 לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיָּה וְהִרִי הִיָּה עוֹמֵר אַחַד לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבִּיתוֹ, אָמַר עֵבֶדָא
 דְּדִין הוּא אִז אִמַר מִשָּׁה הִרִי תִרְאוּ שְׁעֵבֶד זֶה הוּא שֶׁל פְּלוֹנִי, הָדָא הוּא דְּכָתִיב אִישׁ
 לְפִי אָכְלוּ לְקִטּוּ פִירוּשׁ לְפִי מִסְפֵּר הָאוּכְלִים, וְכָתִיב זֶה הַדְּבַר אֲשֶׁר צוּה ה' לְקִטּוּ מִמֵּנוּ
 אִישׁ לְפִי אָכְלוּ עוֹמֵר לְגַלְגַּלֶּת מִסְפֵּר נַפְשֵׁיכֶם הִרִי שֶׁלְקִטּוּ לְפִי מִסְפֵּר הַנַּפְשׁוֹת.

פרנסת כל העולמות תלויה בעבודת ישראל

(ה) תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לְתַתָּא, אֲשַׁתַּכַּח מְזוּנָא לְעֵילָא, לְמַלְפָּא דְּאַתְקַן סְעוּדַתָּא דִּילֵיהּ, וְלֹא אַתְקַן לְעַבְדוּהִי, פֻּד אַתְקַן לְעַבְדוּהִי אֲכִיל הוּא סְעוּדַתָּא דִּילֵיהּ, וְאֵינוּן אֲכִילִי סְעוּדַתֵּיהּוּ.

הָדָא הוּא דְכְתִיב (שיר ה א) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי, דָּא סְעוּדַתָּא דְּמַלְפָּא, אֲכָלוּ רַעִים, שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, דָּא סְעוּדַתָּא דִּידְהוּ, מְרִיחָא דְקַרְבָּנָא, פֻּד רִיחָא דְקַרְבָּנָא הָוָה סְלִיק, בְּגִינֵי כֶּף אֲקָרִי רִיחַ

מתוק מדבש

"מאמר פרנסת כל העולמות תלויה בעבודת ישראל" ומבואר בו כי על ידי עבודת ישראל בקרבנות ותפלות, נמשך שפע בעולמות העליונים, ומשם נמשך אחר כך שפע לבני ישראל. היינו שהימצאות והתגלות השפע בתחתונים הוא סימן והוראה על השפע הנמצא בעליונים, והכל מכח עבודת ישראל. ומבואר עוד כי אין העליונים נהנים מהשפע לפני שינתן השפע לישראל התחתונים.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקרא דף ז ע"ב, וצניאור ממוק מדנש כרך י עמ' סט-ע)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לְתַתָּא, בָּא וְרָאָה כַּשְׁנַמְצָא מְזוּנוֹת לְמַטָּה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא סִימָן אֲשַׁתַּכַּח מְזוּנָא לְעֵילָא שְׁכַבְרָא נִמְצָא לְפָנֵי כֶּן שַׁפְעָא מְזוּן לְמַעְלָה בְּפִרְצוּפִים הַעֲלִיוֹנִים, כִּי מֵהֶם נִמְשָׁךְ הַשַּׁפְעָא לְמַטָּה, כִּי עַל יְדֵי הַקְּרַבְנוֹת יִשְׂרָאֵל מַעֲלִין מִיּוֹן נוֹקְבִין, וְנִמְצָא שַׁפְעָא וּמְזוּן לְמַעְלָה, וְאִז יוֹרֵד שַׁפְעָא מִיּוֹן דּוֹכְרִין גַּם לְכָל עוֹלְמוֹת בְּרִיאָה יַצִּירָה עֲשִׂיָּה, עַד שֶׁמִּשְׁתַּלְשֵׁל וְיוֹרֵד לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמַלְפָּא דְּאַתְקַן סְעוּדַתָּא דִּילֵיהּ וְלֹא אַתְקַן לְעַבְדוּהִי מִשַׁל לְמַלְךְ שֶׁהַכִּין הַסְּעוּדָה שְׁלוֹ, וְלֹא הַכִּין עַדִּין לְעַבְדֵּי, הֵנָּה לֹא יֵאָכֵל סְעוּדַתָּא לְפָנֵי שִׁיפְרִישׁ לְעַבְדֵּי הַמְּגִיעַ לָהֶם בְּעַד טְרַחְתָּם, וְרַק פֻּד אַתְקַן לְעַבְדוּהִי אֲכִיל הוּא סְעוּדַתָּא דִּילֵיהּ כַּאֲשֶׁר מוֹכֵן סְעוּדָה לְעַבְדֵּי, אוֹכֵל הוּא סְעוּדָה שְׁלוֹ, וְאֵינוּן אֲכִילִי סְעוּדַתֵּיהּוּ וְהֵם אוֹכְלִים סְעוּדַתָּם.

הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתּוֹב אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי, דָּא סְעוּדַתָּא דְּמַלְפָּא זֶהוּ סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ, אֲכָלוּ רַעִים שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, דָּא סְעוּדַתָּא דִּידְהוּ מְרִיחָא דְקַרְבָּנָא הֵינּוּ הַסְּעוּדָה שֶׁל הַעַבְדִּים שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְּקַבְלִים שַׁפְעָא עַל יְדֵי רִיחַ הַקְּרַבֵּן, וְהֵינּוּ פֻּד רִיחָא דְקַרְבָּנָא הָוָה סְלִיק כַּשְׁרִיחַ הַקְּרַבֵּן שֶׁהוּא סוּד הַמִּיּוֹן נוֹקְבִין הִיחַ עוֹלָה מֵהַקְּרַבְנוֹת, אִז יוֹרֵד שַׁפְעָא הַמְּזוּן בְּסוּד מִיּוֹן דּוֹכְרִין לְכָל יִשְׂרָאֵל, בְּגִינֵי כֶּף אֲקָרִי רִיחַ

נִיחוּחַ לַיהוָה, רֵיחַ לְעַבְדוֹהִי, נִיחוּחַ לַיהוָה, וְעַל דָּא סְעוּדָתָא דְמַלְפָּא
 אֲתַעֲפֹב בְּגִין סְעוּדָתָא דְעַבְדוֹהִי, וּבְגִין כְּףֵי יִשְׂרָאֵל מְפָרְנְסֵי לְאַבְיָהֶן
 שְׁבַשְׁמִים תְּנִינָן, וּמִסְעוּדָתָא דְמַלְפָּא מֵאֵן אָכִיל, אֲלֵא אֵינוֹן נִשְׁמָתִין
 דְּצַדִּיקֵיָא.

מתוק מדבש

נִיחוּחַ לַיהוָה לַכֶּךְ נִקְרָא הַקְּרֹבֵן רֵיחַ נִיחוּחַ לֵה', דְהֵינּוּ רֵיחַ לְעַבְדוֹהִי עַל יַדֵי הַרֵיחַ
 שֶׁהוּא הַמֵּיין נוֹקְבִין יוֹרֵד שֶׁפַע גַּם לְעַבְדֵי, נִיחוּחַ לַיהוָה עַל יַדֵי הַנַּחַת רוּחַ שֶׁל הַקְּרֹבֵן
 יוֹרֵד הַשֶּׁפַע לְהוֹי"ה שְׁהוּא ז"ל, וְעַל דָּא סְעוּדָתָא דְמַלְפָּא אֲתַעֲפֹב בְּגִין סְעוּדָתָא
 דְעַבְדוֹהִי וְעַל כֵּן סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מֵתַעֲכַבֵּת בְּשִׁבְלֵי סְעוּדָתָם שֶׁל עַבְדָּיו, כִּי תַכְלִית הַמַּשְׁכַּת
 הַשֶּׁפַע הִיא שִׁיגִיעַ שֶׁפַע מִזוֹן לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל הַתַּחְתּוֹנִים, וּבְגִין כְּףֵי יִשְׂרָאֵל מְפָרְנְסֵי לְאַבְיָהֶן
 שְׁבַשְׁמִים תְּנִינָן וּלְפִיכֶךְ לְמַדְנוּ שִׁישְׂרָאֵל מְפָרְנְסִים אֶת אַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים עַל יַדֵי הַקְּרֹבֵנוֹת,
 וְשָׂאֵל וּמִסְעוּדָתָא דְמַלְפָּא מֵאֵן אָכִיל וּמִסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מִי אוֹכֵל, אֲלֵא אֵינוֹן נִשְׁמָתִין
 דְּצַדִּיקֵיָא אֵלּא אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שְׁעֵלֵיהֶם נֹאמַר בְּנִים אֲתָם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם. (רמ"ק)

ומק"מ ומפרשים

מקור פרנסת ישראל בזמן המקדש ובגלות

(1) רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דברים ח י) וְאֶכְלֹתָ וְשִׁבְעַתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ וְגו', פֶּמָּה זָפַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לֹון לְגַבְיָהּ מִכָּל עַמִּין, וּבְגִינְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יְהִיב מְזוֹנָא וְשִׁבְעָא לְכָל עַלְמָא, וְאֶלְמָלָא יִשְׂרָאֵל לֹא יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוֹנָא לְעַלְמָא. וְהִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן בְּגִלוּתָא עַל אַחַת פֶּמָּה וְכַמְּה דְּנִטְלֵי מְזוֹנָא עַל חַד תְּרִין, בְּזַמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָיָה נְחִית לֹון מְזוֹנָא מֵאַתֵּר עֲלָאָה, וְאֵינּוֹן יְהִיב חוּלְק תַּמְצִית לְעַמִּין, וְעַמִּין פְּלָהוּ

מתוק מדבש

"מאמר מקור פרנסת ישראל בזמן המקדש ובגלות" ומבואר בו כי כל בני העולם נוזנים בכל זמן בזכות ישראל. ומבאר כי בזמן המקדש היו ישראל נוטלים את שפע הפרנסה מן השכינה, ונותנים חלק קטן לקיום אומות העולם, אבל עתה שהשכינה בגלות, אזי היא משפעת תחילה שפע מרובה לשרי אומות העולם, כדי שיגיע מהם קצת שפע לישראל בגלותם.

(מקור המאמר צוהר פרשת תרומה דף קנז ע"ג, ונצי"אור ממקו מדנש כרך ז עמ' שי-שכ"א)

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח לפרש מה שכתוב וְאֶכְלֹתָ וְשִׁבְעַתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ וְגו', והקדים ואמר פֶּמָּה זָפַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוּ כַמָּה מאושרים הם ישראל שהקב"ה בחר בהם ברצונו הטוב בלי שום טעם וסיבה, ואוהב אותם באהבה שאינה תלויה בדבר שאינה בטלה לעולם, וְקָרִיב לֹון לְגַבְיָהּ מִכָּל עַמִּין וְקָרִב אותם אליו מכל העמים, וּבְגִינְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יְהִיב מְזוֹנָא וְשִׁבְעָא לְכָל עַלְמָא ובשביל ישראל הוא נותן מזון כראוי ושובע ברבוי השפע לכל ברואי עולם המתפרנסים למטה, וְאֶלְמָלָא יִשְׂרָאֵל לֹא יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוֹנָא לְעַלְמָא ואם לא ישראל לא היה נותן הקב"ה מזון לברואי העולם, והיה העולם כלה ואבד.

ואם תאמר תינח בזמן שישראל על אדמתם, אבל בזמן שישראל דחופים ודחויים בגלות מה איכא למימר, לזה אמר וְהִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן בְּגִלוּתָא ועתה שישראל הם בגלות, עַל אַחַת פֶּמָּה וְכַמְּה דְּנִטְלֵי מְזוֹנָא עַל חַד תְּרִין על אחת כמה וכמה שכל האומות מקבלות מזונות על אחת שתיים, כלומר שהם נוטלים עתה חלק יותר ממה שנטלו קודם הגלות כדי שיגיע מהם התמצית לישראל, ומפרש ואמר כי בְּזַמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא בשעה שישראל היו בארץ הקדושה ובית המקדש היה קיים, הָיָה נְחִית לֹון מְזוֹנָא מֵאַתֵּר עֲלָאָה היה יורד להם שפע המזון ממקום עליון דהיינו ממלכות דלעילוט, וְאֵינּוֹן יְהִיב חוּלְק תַּמְצִית לְעַמִּין והם נתנו חלק התמצית להאומות, וְעַמִּין

לֹא אֶתְּזַנּוּ אֶלָּא מִתְּמַצִּית, וְהִשְׁתָּא דִּישְׁרָאֵל אֵינּוּן בְּגִלוּתָא, אֶתְהַפְּךָ בְּגוּוּנָא אַחְרָא.

מִתַּל לְמַלְפָּא דְאַתְקִין סְעוּדָתָא לְבְנֵי בֵיתִיהּ, כֹּל זְמַנָּא דְאֵינּוּן עֲבָדֵי רְעוּתִיהּ אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְפָּא, וְיַהֲבֵי לְכָלְפֵי חוּלְקֵי גְרַמִּין לְמַגְרָר, בְּשַׁעְתָּא דְבְנֵי בֵיתִיהּ לֹא עֲבָדֵי רְעוּתָא דְמַלְפָּא, מַלְפָּא יַהֲיִב כֹּל סְעוּדָתָא לְכָלְפֵי, וְסָלִיק לִזְוֵן גְרַמִּי.

כְּגוּוּנָא דָּא, כֹּל זְמַנָּא דִּישְׁרָאֵל עֲבָדֵי רְעוּתָא דְמֵאֲרִיחּוּן, הָא עַל פְּתוּרָא דְמַלְפָּא אֵינּוּן אַכְלֵי, וְכֹל סְעוּדָתָא אֶתְתַּקֵּן לְהוּן, וְאֵינּוּן מִהֵהוּא חֲדוּהָ דְלְהוּן, יַהֲבֵי גְרַמִּי דְאִיהוּ תְּמַצִּית לְעַמִּין.

מתוק מדבש

כִּלְהוּ לֹא אֶתְּזַנּוּ אֶלָּא מִתְּמַצִּית וְכֹל האומות לא נזונו אלא מתמצית, לפי שישראל היו יושבים ראשונה במלכות שמים ומקבלים עיקר השפע ונותנים תמציתם לשרי אומות העולם והם היו מפרנסים את אומותם למטה, וְהִשְׁתָּא דִּישְׁרָאֵל אֵינּוּן בְּגִלוּתָא אֶתְהַפְּךָ בְּגוּוּנָא אַחְרָא ועתה שישראל הם בגלות והשכינה גלתה בין השרים נתהפך הדבר באופן אחר, שהשכינה משפעת שפע מרובה אל שרי האומות כדי שיגיע קצת שפע לפרנסת ישראל.

מִתַּל לְמַלְפָּא דְאַתְקִין סְעוּדָתָא לְבְנֵי בֵיתִיהּ מִשַּׁל לְמַלְךְ שֶׁהִתְקִין וְהִכִּין סְעוּדָה לְבְנֵי בֵיתוֹ, כֹּל זְמַנָּא דְאֵינּוּן עֲבָדֵי רְעוּתִיהּ אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְפָּא כֹּל זְמַן שֶׁהֵם עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ אוֹכְלִים הַסְעוּדָה עִם הַמֶּלֶךְ, וְיַהֲבֵי לְכָלְפֵי חוּלְקֵי גְרַמִּין לְמַגְרָר וְנוֹתְנִים לְהַכְלָבִים חֶלֶק הָעֲצָמוֹת לְגִרּוּר, אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְבְנֵי בֵיתִיהּ לֹא עֲבָדֵי רְעוּתָא דְמַלְפָּא בְּשַׁעֲהַ שְׁבִנֵי בֵיתוֹ אֵינֶם עוֹשִׂים רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, מַלְפָּא יַהֲיִב כֹּל סְעוּדָתָא לְכָלְפֵי וְסָלִיק לִזְוֵן גְרַמִּי הַמֶּלֶךְ נוֹתֵן אֶת כֹּל הַסְעוּדָה לְהַכְלָבִים כְּדֵי לִיַּסֵּר בֹּזֵה אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ כִּמְהָ שֶׁהֵם רְאוּם שֶׁסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מְשַׁלְיָם לְהַאכִילֵם לְכָלְבִים, וְלֵהֵם נוֹתֵן רַק אֶת הָעֲצָמוֹת.

כְּגוּוּנָא דָּא כֹּל זְמַנָּא דִּישְׁרָאֵל עֲבָדֵי רְעוּתָא דְמֵאֲרִיחּוּן כִּמּוֹ כֵּן כֹּל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹן קוֹנֵם, הָא עַל פְּתוּרָא דְמַלְפָּא אֵינּוּן אַכְלֵי הָרִי עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ הֵם אוֹכְלִים, וְהֵינּוּ שֶׁפַע מֵהַשְׁכִּינָה שְׁהִיא סוּד שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ שְׁהוּא ז"א, וְכֹל סְעוּדָתָא אֶתְתַּקֵּן לְהוּן וְכֹל הַסְעוּדָה נִתְקַן וְהוֹכֵן לָהֶם, וְאֵינּוּן מִהֵהוּא חֲדוּהָ דְלְהוּן וִישְׁרָאֵל מִשְׁמַחְתִּים דְהֵינּוּ בְּזְמַן שֶׁמַּחְתִּינוּ בְּחַג הַסּוּכוֹת, יַהֲבֵי גְרַמִּי דְאִיהוּ תְּמַצִּית לְעַמִּין נוֹתְנִים הָעֲצָמוֹת שֶׁהוּא הַתְּמַצִּית לְכָל הָעַמִּים, וְהֵינּוּ שְׁבַעִים פְּרֵי חֲתָג שֶׁמֵתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים, לְהֵרָאוֹת שֶׁהֵם נוֹטְלִים לְמַטָּה בְּסוּד הַמֵּיעוּט.

סֵפֶר מקור פרנסת ישראל בזמן המקדש ובגלות הַזֶּהָר יט

וְכָל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא עֲבָדֵי רַעוּתָא דְמַאֲרִיהוֹן, אֲזִילֵי בְּגִלוּתָא, וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְאַסְתִּילַק לִזְוֵן תַּמְצִית, דְּכִתְיִב (יחזקאל ד יג) פְּכָה יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחֲמֵם טָמֵא בְּגוֹיִם, דְּהָא תַּמְצִית דְּגַעוּלִיָּהוֹן אֲכִילֵי, וְוֵי לְבָרָא דְּמִלְפָּא דִּיתִיב וּמְצַפֵּה לְפִתּוּרָא דְּעֵבְדָּא, מַה דְּאַשְׁתָּאֵר מִגּוּ פִתּוּרָא אִיהוּ אֲכִיל.

דְּדוּד מִלְפָּא אָמַר, (תהלים כג ה) תַּעֲרֹף לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צוּרְרֵי, דְּשִׁנְתָּ בְּשִׁמְן רִאשֵׁי פּוֹסֵי רְוִיָּה, תַּעֲרוּף לְפָנַי שְׁלַחַן, דְּא סְעוּדָתָא דְּמִלְפָּא, נֶגֶד צוּרְרֵי, אֵינּוֹן פְּלִבֵּי דִּיתְבֵּי קָמֵי פִתּוּרָא, מְצַפָּאן לְחוּלַק גְּרַמִּין, וְאִיהוּ יְתִיב עִם מִלְפָּא בְּעֵנוּגָא דְּסְעוּדָתָא בְּפִתּוּרָא.

מתוק מדבש

וְכָל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא עֲבָדֵי רַעוּתָא דְמַאֲרִיהוֹן אֲזִילֵי בְּגִלוּתָא וְכָל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל אֵינִים עוֹשִׂים רְצוֹן קוֹנֵם, כְּלוּמַר שְׂאִינִים זְכַאֲיִן שִׁיתִּיחַד יְחִוד הַעֲלִיּוֹן עַל יָדִם, אַז הֵם הוֹלְכִים בְּגִלוּת וְהַשְׂכִּינָה גוּלָּה עִמָּהֶם, וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי וְכָל הַסְעוּדָה דְּהֵינּוּ הַשְׁפַּע הַנִּשְׁפַּע לְפִרְנֶסֶת הָעוֹלָם נִיתַנְתָּ לְהַכְּלִיבִים שְׁהֵם שְׂרֵי מַעֲלָה עִם אוֹמוּתֵיהֶם שְׁלַמְטָה, וְאַסְתִּילַק לִזְוֵן תַּמְצִית וְלִישְׂרָאֵל נִיתַנְתָּ רַק הַתַּמְצִית, דְּכִתְיִב וְעַל זֶה נֹאמַר פְּכָה יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחֲמֵם טָמֵא בְּגוֹיִם דְּהֵינּוּ דְּהָא תַּמְצִית דְּגַעוּלִיָּהוֹן אֲכִילֵי כִי תַמְצִית שֶׁל גַּעוּלִיָּהֶם וּמֵאֲכֹלֵם הַמֵּאוּס שֶׁל הַגּוֹיִם הֵם אוֹכְלִים, וְוֵי לְבָרָא דְּמִלְפָּא דִּיתִיב וּמְצַפֵּה לְפִתּוּרָא דְּעֵבְדָּא אוֹי לְבָן הַמֶּלֶךְ שִׁיוּשֵׁב וּמְצַפֵּה לְפָנַי שְׁלַחַן הָעֵבֶד שִׁיתַּנּוּ לוֹ לְאֲכֹל מַעֲיָקֵר הַסְעוּדָה, וְאַחַר כָּל זֶה מַה דְּאַשְׁתָּאֵר מִגּוּ פִתּוּרָא אִיהוּ אֲכִיל רַק מַה שֶׁנִּשְׁאָר שִׁיּוֹר מִן הַשְׁלַחַן הוּא אוֹכֵל, שְׁזוֹהוּ צַעַר כְּפוֹל לְבָן הַמֶּלֶךְ.

וְאַחַר שֶׁאֵמַר כְּמַה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת הֵם לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁמִּתְפַּרְנְסִים מִיָּדוּ שֶׁל הַקְּב"ה, מְבַאֵר שֶׁעַל זֶה הָיָה דוּד הַמֶּלֶךְ מִשְׁבַּח לְהַקְּב"ה, וְזוֹה שֶׁאֵמַר דְּדוּד מִלְפָּא אָמַר דוּד הַמֶּלֶךְ אֵמַר לְהַקְּב"ה בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל תַּעֲרֹף לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צוּרְרֵי, דְּשִׁנְתָּ בְּשִׁמְן רִאשֵׁי פּוֹסֵי רְוִיָּה וּמִפְרֵשׁ תַּעֲרוּף לְפָנַי שְׁלַחַן הֵינּוּ דְּא סְעוּדָתָא דְּמִלְפָּא זֶה הִיא סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ, כְּלוּמַר שֶׁפַּע הַרְצָה הַיּוֹלָא מִיְחִוּד הַעֲלִיּוֹן לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נֶגֶד צוּרְרֵי הֵינּוּ אֵינּוֹן פְּלִבֵּי דִּיתְבֵּי קָמֵי פִתּוּרָא מְצַפָּאן לְחוּלַק גְּרַמִּין הֵם הַכְּלִיבִים דְּהֵינּוּ שְׂרֵי מַעֲלָה עִם אוֹמוּתֵיהֶם שְׁלַמְטָה הַיּוֹשְׁבִים לְפָנַי הַשְׁלַחַן וּמְצַפִּים לְחֶלֶק הָעֲצֻמוֹת, וְאִיהוּ יְתִיב עִם מִלְפָּא בְּעֵנוּגָא דְּסְעוּדָתָא בְּפִתּוּרָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים עִם הַמֶּלֶךְ עַל הַשְׁלַחַן בְּעוֹנָג הַסְעוּדָה נְסוּד יְחִוּד הַעֲלִיּוֹן.

דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֵאשִׁי, דָּא רֵישָׁא דְסַעוּדָתָא, דְּכָל מִשְׁחָא וְשִׁמְנוֹנָא וְתַקוּן
סַעוּדָתָא אֲתִיְהִיב בְּקַדְמִיתָא לְרַחֲיִמָא דְמַלְכָּא, מַה דְּאֲשַׁתָּאָר
לְבַתָּר אֲתִיְהִיב לְכַלְבֵּי, וְלֵאֲיִנוּן פְּלַחֵי פְתוּרָא.

פּוֹסֵי רוּיָה, מְלִיא פְסָא קָמֵי רַחֲמֵי דְמַלְכָּא תְדִיר, דְּלֵא יִצְטְרִיף לְמִשְׁאָל,
וְעַל רְזָא דָּא הוּוּ יִשְׂרָאֵל תְּדִיר עִם שְׂאָר עַמִּין.

מתוק מדבש

דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֵאשִׁי פִירוּשׁ רֵאשִׁי דָּא רֵישָׁא דְסַעוּדָתָא זֶהוּ רֵאשׁ וְעִיקַר הַסַּעוּדָה, דְּכָל
מִשְׁחָא וְשִׁמְנוֹנָא וְתַקוּן סַעוּדָתָא אֲתִיְהִיב בְּקַדְמִיתָא לְרַחֲמֵי מַלְכָּא שְׂכַל
הַשֶּׁמֶן וְהַשִּׁמְנוֹנִית וְתַקוּן הַסַּעוּדָה נִיתְנִים תְּחִילָה לְאַהוּבֵי שַׁל הַמֶּלֶךְ, וְרַנְה לֹמֵר שֶׁמֶן הוּא
סוּד מִוֹח הַחֲכָמָה, וְהַשִּׁמְנוֹנִית הוּא סוּד מִוֹח הַצִּיָּנָה, וְתַקוּן הַסַּעוּדָה הוּא סוּד מִוֹח הַדַּעַת,
שְׂכֹלֶס יוֹרְדִים וּמִשְׁתַּלְשֵׁלִים לְצַנֵּי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אֲהוּצֵי הַמֶּלֶךְ צ"ה, וְרַק מַה דְּאֲשַׁתָּאָר לְבַתָּר
אֲתִיְהִיב לְכַלְבֵּי מַה שֶּׁנִּשְׂאָר אַחַר כֵּךְ נִיתֵן לְהַכְּלִבִים שֶׁהֵם הַשְּׂרִים וְהַאֲוִמוֹת כְּנֹזֵכֵר לַעִיל,
וְלֵאֲיִנוּן פְּלַחֵי פְתוּרָא וְלֵאלוֹ הַמִּשְׁמָשִׁים אֶת הַשְּׁלַחֵן, שֶׁהֵם מְלֹאכֵי הַשְּׂרָת הַמִּשְׁמָשִׁים אֶת
יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת תְּפִלוֹתֵיהֶם כְּדִי לְגַרוֹס הַתַּעוֹרְרוֹת הַיְחוּד, גַּם הֵם מְקַבְּלִים שְׁפַעַם הַקְּדוּשׁ
רַק עַל יְדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל.

פּוֹסֵי רוּיָה הֵיינו מְלִיא פְסָא קָמֵי רַחֲמֵי דְמַלְכָּא תְדִיר דְּלֵא יִצְטְרִיף לְמִשְׁאָל
הַכּוֹס מְלֵא תְמִיד לְפָנֵי אַהוּבֵי שַׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁלֵא יִצְטְרֵךְ לְבַקֵּשׁ, רַצָּה לֹמֵר הַשְּׂכִינָה
נִקְרָאת בְּשֵׁם אֱלֹהִים שְׁבַגִּמְטְרִיא כו"ס, וְאֵם יִשְׂרָאֵל זֹכִים הִיא מְלֵאָה שְׁפַע וּמִשְׁפַּעַת שְׁפַע
מְרֻבָּה לְיִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁאֲפִילוֹ אֵינֶם צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל עַל פְּרִנְסַתָּם, וְעַל רְזָא דָּא הוּוּ יִשְׂרָאֵל
תְּדִיר עִם שְׂאָר עַמִּין וְעַל סוּד הַזֶּה הִיוּ יִשְׂרָאֵל תְּמִיד בִּיחַס עִם שְׂאָר הָעַמִּים. (רמ"ק

מקור פרנסת השכינה מקדש הקדשים

(1) פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח י) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ, אִי בְּאֶרֶץ דִּישְׂרָאֵל מְבָרְכִינֵךְ, לְבַר מְאֹרָע מְנַלְן, דְּהָא בְּגוּוֹנָא דָּא לֹא אֶצְטְרִיךְ.

אֵלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּד בְּרָא עֲלֵמָא, פְּלִיג אֶרְעָא, יְשׁוּבָא אִיהוּ לְסִטְר חַד, וְחֻרְבָּא אִיהוּ לְסִטְר אַחְרָא, פְּלִיג יְשׁוּבָא וְאֶסְחָר עֲלֵמָא סַחְרָנִיָּה דְּנִקּוּדָה חֲדָא, וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא אֶרְעָא קְדִישָׁא, אֶרְעָא קְדִישָׁא אֲמַצְעִיתָא דְּעֲלֵמָא, וּבְאֲמַצְעִיתָא דְּאֶרְעָא קְדִישָׁא אִיהוּ יְרוּשָׁלַיִם,

מתוק מדבש

"מאמר מקור פרנסת השכינה מקדש הקדשים" ומבואר בו כי גם בזמן המקדש וגם בזמן הגלות, השכינה מקבלת את השפע מהיכל לבנת הספיר דרך קדש הקדשים. ומבואר כי בכל זמן השפעת השפע לכל העולם הוא על ידי ארץ ישראל, ולכן יצדק לומר בברכת המזון גם בחוץ לארץ "ואכלת ושבעת וברכת על הארץ הטובה אשר נתן לך".

(מקור המאמר זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"ב-ג' גלילוג, וצניאור ממוק מדגש כרך ז עמ' טע-טז)

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי תַחִילָה וְאָמַר לַפְרֵשׁ מַה שִׁכְתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ וּמִקְשָׁה אִי בְּאֶרֶץ דִּישְׂרָאֵל מְבָרְכִינֵךְ אַם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים בְּרַכַּת הַמְּזוּן וְאוֹמְרִים עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ, אַבְל לְבַר מְאֹרָע מְנַלְן בְּחוּץ לְאֶרֶץ מְנִין לְנוּ שְׁגַם כֵּן צְרִיכִים לְבַרְךְ, דְּהָא בְּגוּוֹנָא דָּא לֹא אֶצְטְרִיךְ כִּי שְׂמַא בְּאוּפְן זֶה, דְּהֵינּוּ לְבַרְךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּחוּץ לְאֶרֶץ אִין צְרִיךְ, כִּי לֹא שִׁיךְ לֹמַר שֵׁם עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ לְפִי שְׂאֲנַחְנוּ בְּגִלוּת.

והקדים הקדמה לתירוצו ואמר אֵלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּד בְּרָא עֲלֵמָא, פְּלִיג אֶרְעָא אלא הקב"ה כשברא את העולם חלק את הארץ, יְשׁוּבָא אִיהוּ לְסִטְר חַד הישוב הוא לצד אחד לישוב בני אדם, וְחֻרְבָּא אִיהוּ לְסִטְר אַחְרָא והחורבה היינו מקום החרב והשמם הם לצד אחר למדור לסטרא אחרא, ואחר שחלקו לחצאים פְּלִיג יְשׁוּבָא וְאֶסְחָר עֲלֵמָא סַחְרָנִיָּה דְּנִקּוּדָה חֲדָא חלק גם את הישוב וסיבב את העולם דהיינו ארצות של השבעים אומות סביב נקודה אחת, וּמֵאֵן אִיהוּ וּמִי הִיא הַנְּקוּדָה הַהִיא, וְאֵמַר דָּא אֶרְעָא קְדִישָׁא זו היא הארץ הקדושה, כִּי אֶרְעָא קְדִישָׁא אֲמַצְעִיתָא דְּעֲלֵמָא ארץ הקדושה היא אמצעית העולם, דהיינו נקודת המרכז של הישוב, אַבְל אִינַה בְּאֲמַצְעַת הָעוֹלָם, וּבְאֲמַצְעִיתָא דְּאֶרְעָא קְדִישָׁא אִיהוּ יְרוּשָׁלַיִם ובאמצעית ארץ הקדושה היא ירושלים, רצה לומר שכל

אֲמַצְעִיתָא דִּירוּשָׁלַיִם אִיהוּ בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְכָל טִיבוֹ וְכָל מְזוֹנָא דְכָל יְשׁוּבָא תַמְן נְחִית מְלַעֲיָלָא, וְלִית לָךְ אֲתֵר בְּכָל יְשׁוּבָא דְלֹא אֲתֵזֶן מִתַּמְן.

שׁוּלְטָנוּתִיהּ דְרִזָּא דְמַהֲמֻנוּתָא, גּוּ אֲמַצְעִיתָא דְנִקְוֵדָה דְכָל אֲרַעָא קִדִּישָׁא, בְּבֵי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְאִף עַל גַּב דְהִשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְקִיּוּמָא, בְּזִכּוּתִיהּ כָּל עֲלָמָא אֲתֵזֶן, וּמְזוֹנָא וְסַפּוּקָא מִתַּמְן נִפְקָא לְכֻלָּא, בְּכָל אֲתֵר סְטָרָא דִישׁוּבָא.

וּבְגִין כֶּף אִף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל הִשְׁתָּא לְבַר מְאֲרַעָא קִדִּישָׁא, עִם כָּל דָּא מַחֲיָלָא וּזְכוּתָא דְאֲרַעָא אֲשֶׁתְכַח מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא לְכָל עֲלָמָא,

מתוק מדבש

השפע של ארץ ישראל הוא משם, אֲמַצְעִיתָא דִּירוּשָׁלַיִם אִיהוּ בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים ובאמצעות ירושלים הוא בית קדש הקדשים, שהוא מכון להיכל לבנת הספיר שבכל העולמות, אשר וְכָל טִיבוֹ וְכָל מְזוֹנָא דְכָל יְשׁוּבָא תַמְן נְחִית מְלַעֲיָלָא כל שפע הטוב וכל המזון של כל הישוב אפילו השפע של שרי האומות יורד לשם מלמעלה, וְלִית לָךְ אֲתֵר בְּכָל יְשׁוּבָא דְלֹא אֲתֵזֶן מִתַּמְן ואין לך מקום בכל הישוב שאינו נזון משם, ולכן צריך לברך ברכת המזון גם בחוץ לארץ, לפי שגם השפע של חוץ לארץ יורד דרך ארץ ישראל, כמבואר לקמן.

ועתה מסיק את דבריו ואמר שׁוּלְטָנוּתִיהּ דְרִזָּא דְמַהֲמֻנוּתָא השליטה והממשלה של השכינה הקדושה שהיא סוד אמנותן של ישראל, היא גּוּ אֲמַצְעִיתָא דְנִקְוֵדָה דְכָל אֲרַעָא קִדִּישָׁא בְּבֵי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים בתוך נקודה האמצעית של כל ארץ הקדושה בבית קדש הקדשים, וְאִף עַל גַּב דְהִשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְקִיּוּמָא ואף על פי שעכשיו אינו בקיומו כי נחרב הבית המקדש, עם כל זה בְּזִכּוּתִיהּ כָּל עֲלָמָא אֲתֵזֶן בזכותו נזון כל העולם, וּמְזוֹנָא וְסַפּוּקָא מִתַּמְן נִפְקָא לְכֻלָּא בְּכָל אֲתֵר סְטָרָא דִישׁוּבָא ומזון והספקה משם יוצא לכל בני אדם הנמצאים בכל מקום של צד הישוב אפילו בחוץ לארץ.

וּבְגִין כֶּף אִף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל הִשְׁתָּא לְבַר מְאֲרַעָא קִדִּישָׁא ולפיכך אף על פי שישאל הם עתה מחוץ לארץ הקדושה בגלות, ומקבלים את שפעם דרך שרי מעלה, עִם כָּל דָּא מַחֲיָלָא וּזְכוּתָא דְאֲרַעָא אֲשֶׁתְכַח מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא לְכָל עֲלָמָא עם כל זה מכח זכות של הארץ נמצא מזון והספקה לכל העולם, כי השכינה גולה אחרי בניה, והיא מקבלת את השפע מהיכל לבנת הספיר דרך קדש הקדשים, ומחלקת לשרי האומות,

וְעַל דָּא כְּתִיב (שם) וּבִרְכַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְדָאִי, דְּהָא בְּגִינָה מְזוֹנָא וְסְפוּקָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא.

מֵאֵן דְּאֲתַעְדָן עַל פְּתוּרִיהּ וּמִתְעַנַּג בְּאִינוּן מִיכְלִין, אֵית לִיהּ לְאֲדַפְרָא וּלְדָאָגָא עַל קְדוּשָׁה דְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְעַל הֵיכְלָא דְּמִלְכָּא דְּקָא אֲתַחְרִיב, וּבְגִין הַהוּא עֲצִיבוּ דְּאִיהוּ קָא מִתְעַצֵּב עַל פְּתוּרִיהּ בְּהַהוּא חֲדוּהּ וּמִשְׁתַּיָּא דְּתַמָּן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עָלֶיהּ כְּפָאֵלוּ בְּנֵה בֵּיתֶיהּ, וּבְנֵה כָּל אִינוּן חֲרִבֵי דְּבֵי מְקַדְשָׁא וְכָפָה חוּלְקִיָּהּ.

מתוק מדבש

ועל ידם ניתן שפע המזון לישראל, וְעַל דָּא כְּתִיב ועל זה כתוב וּבִרְכַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ פִּירוּשׁ שֶׁעַל יְדֵי אֶרֶץ הַטּוֹבָה נוֹתֵן לָךְ הַקֶּבֶ"ה אֵת שֶׁפֶע הַמְּזוּן בַּחוּץ לָאָרֶץ, לִכֵּן עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְדָאִי וְדָאִי שֵׁיךְ לְבֹרֵךְ בִּרְכַת הַמְּזוּן גַּם בַּחוּץ לָאָרֶץ וְלוֹמַר עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, דְּהָא בְּגִינָה מְזוֹנָא וְסְפוּקָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא כִּי בִזְכוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְצָא מְזוּן וְהַסְפָּקָה בְּכָל הָעוֹלָם, כִּאֵן תִּירֶץ קוּשִׁיתוֹ שֶׁבְרָאשׁ הַמְּאֹמֵר שֶׁהִקְשָׁה אִיךְ שֵׁיךְ לְבֹרֵךְ בִּרְכַת הַמְּזוּן בַּחוּץ לָאָרֶץ וְלַהוֹדוֹת שֶׁם עַל אֶרֶץ הַטּוֹבָה.

וממשיך לבאר עוד עניני השלחן ואמר כי מֵאֵן דְּאֲתַעְדָן עַל פְּתוּרִיהּ וּמִתְעַנַּג בְּאִינוּן מִיכְלִין מי שמתעדן על שלחנו ומתענג במאכלים טובים הרי הוא נהנה משפע הארץ, לִכֵּן אֵית לִיהּ לְאֲדַפְרָא וּלְדָאָגָא עַל קְדוּשָׁה דְּאַרְעָא קְדִישָׁא יֵשׁ לוֹ לְזִכּוֹר וְלְדַאֲוֵג עַל קְדוּשַׁת אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְעַל הֵיכְלָא דְּמִלְכָּא דְּקָא אֲתַחְרִיב ועל היכל המלך ב"ה שנחרב, לִכֵּן אֹמְרִים קוֹדֵם בִּרְכַת הַמְּזוּן מְזוּמֹר עַל נַהֲרוֹת בְּבַל שְׁבוּ מְזִכִּירִים אֵת חוֹרְבֵן יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הָרִי גַם עֲתָה אֲנִי נֹהֵנִים מִשֶּׁפֶע הָאָרֶץ, וּבְגִין הַהוּא עֲצִיבוּ דְּאִיהוּ קָא מִתְעַצֵּב עַל פְּתוּרִיהּ בְּהַהוּא חֲדוּהּ וּמִשְׁתַּיָּא דְּתַמָּן וּבִשְׂבִיל אֹתָהּ הֵעֵצַב וְהֵאֱבַל שֶׁמֵּתָאֲבַל עַל שֶׁלְּחָנֵנוּ בַּעַת הַשְּׂמִיחָה וְהַמְּשַׁתְּהָ שְׁלוֹ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עָלֶיהּ כְּפָאֵלוּ בְּנֵה בֵּיתֶיהּ וּבְנֵה כָּל אִינוּן חֲרִבֵי דְּבֵי מְקַדְשָׁא הַקֶּבֶ"ה מַעֲלָה עֲלֵיו כֵּאִילוּ בְּנֵה בֵּיתוֹ וּבְנֵה כָּל הַחוֹרְבוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְפִי שֶׁמִּשְׁחַת הַמֶּלֶךְ וְהַמְּשַׁתְּהָ רוֹמִזִים לְמַעֲלָה צְנִינָה, וְכַשְּׁמוּכִיר שֶׁסֵּאת הַחוֹרְבָן עַל יְדֵי זֶה גּוֹרֵם שְׁמוּכֵר הַמַּלְכוּת לְטוֹבָה וְלְגִאוּלָּה, לִכֵּן נִחְסַז לוֹ כֵּאִילוּ צְנֵה צִמּוֹ שֶׁהוּא סוּד הַמַּלְכוּת, לִכֵּן וְכָפָה חוּלְקִיָּהּ אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ.

קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף

(ח) תַּנִּינָן דְּקָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו דְּבַר נָשׁ קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקָרִיעַת יַם סוּף, הֵכָא תְרִין גְּוֹנִין אֵינּוּן, וְתַרְוֵייהוּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

חַד בְּגִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פֶּל עוֹבְדוּי בְּדִינָא וּקְשׁוּט, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוּט אֲתַקִּיִּים פֶּל עֲלֵמָא, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וּבְכָל זְמָנָא וְזְמָנָא דִּן פֶּל עֲלֵמָא בְּדִינָא, לְצַדִּיקִי וְלַרְשִׁיעִי וְלְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים י"א ז) פִּי צַדִּיק יְהו"ה צְדָקוֹת אָהֵב, וְכַד אֵיהוּ דִּן בְּנֵי נְשָׂא

מתוק מדבש

"מאמר קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" ומבואר בו כי כשנפתח מקור הפרנסה נזונים ממנו כל בני העולם, והקב"ה שברא את העולם במדת הדין, עתה זן גם את הרשעים לפנים משורת הדין, וכביכול הנטיה מהנהגת הדין קשה לפניו. ועל דרך זה מבאר שקשה היתה קריעת ים סוף, לפי שעברו בים גם רשעים, והקב"ה הוצרך לטעון עם המקטרג ולהשקיטו. וממשיך ומבאר בקיצור גם את ענין קושי הזווגים.

(מקור המאמר זוהר פרשת תרומה דף קע ע"א-ב, וצנצ'אור מתוק מדבש כרך ז עמ' תקכט-תקלד)

תַּנִּינָן, דְּקָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו דְּבַר נָשׁ קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקָרִיעַת יַם סוּף לַמְדוּנו שְׁקָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לִפְנֵי הַקַּב"ה כְּקָרִיעַת יַם סוּף, רִצָּה לֹמַר אֲפִילוּ הַמְזוּן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים גַּם כֵּן קָשָׁה לִפְנֵיו, כִּי כִיוֹן שֶׁנִּפְתַּח מְקוֹר הַפְּרִנְסָה כָּבֵד נִפְתַּח לְכָל לְצַדִּיקִים וְלַרְשָׁעִים, וְקָשָׁה לִפְנֵיו לִפְרִנֵּס אֶת הַרְשָׁעִים, וְאָמַר הֵכָא תְרִין גְּוֹנִין אֵינּוּן יֵשׁ כָּאן שְׁנֵי אוֹפְנִים לִפְרִשׁוּ וְתַרְוֵייהוּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט וּשְׁנֵיהֶם הֵם בְּדֶרֶךְ הָאֵמֶת.

חַד בְּגִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פֶּל עוֹבְדוּי בְּדִינָא וּקְשׁוּט אוֹפֵן אַחַד הוּא, לִפְנֵי שְׁכַל מַעֲשֵׂיו שֶׁל הַקַּב"ה הֵם בְּדִין וְאֵמֶת, כִּי אֵמֶת הוּא הַתְּפָאֶרֶת הַמְרַחֵס עַל הַכֹּל, וְדִין הוּא הַמַּלְכוּת הַדְּנָה אֶת הָעוֹלָם, וְאֵס זַעַל הַרְחָמִים רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ, עוֹזֵר הַשְׁפַּע דֶּרֶךְ הַמַּלְכוּת וְדָנָה אֶת הָעוֹלָם אֵס רָאוּי לְקַבֵּל אֶת הַשְׁפַּע אֵס לֹא, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוּט אֲתַקִּיִּים פֶּל עֲלֵמָא וְעַל דִּין וְאֵמֶת מִתְקִיִּים כֹּל הָעוֹלָם, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וּבְכָל זְמָנָא וְזְמָנָא דִּן פֶּל עֲלֵמָא בְּדִינָא לְצַדִּיקִי וְלַרְשִׁיעִי וְלְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא וּבְכָל יוֹם וּבְכָל זְמָן וְזְמָן הוּא דִּן אֶת הָעוֹלָם בְּדִין לְצַדִּיקִים וְלַרְשָׁעִים וְלְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁהֵם הַבִּינּוּנִים שֶׁהֵם רֹב הָעוֹלָם, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר פִּי צַדִּיק יְהו"ה צְדָקוֹת אָהֵב פִּירוּשׁ לְדִיק הוּא הַיְסוּד וְהוִי"ה תְּפָאֶרֶת, וְלְדָקוֹת הֵם לְדָק עֲלִיוֹן צִינָה וְלְדָק תַּחְמוֹן מַלְכוּת, וְהַקְצ"ה לוֹהֵב אֶת לֵינֵס, וְכַד אֵיהוּ דִּן בְּנֵי נְשָׂא וְחָמִי בְּנֵי נְשָׂא פְּמָה חֲיִיבִין וְכַמָּה חֲטָאִין קָמִיָּה וְכַשְׁהוּא דִּן אֶת בְּנֵי אָדָם וְרוֹאֵה כְּמָה בְּנֵי אָדָם הֵם רְשָׁעִים בְּמִזִּיד וְכַמָּה הֵם חוֹטָאִים לִפְנֵיו

סֵפֶר קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף **הַזֹּהָר** **כה**

וְחָמִי בְּנֵי נֶשֶׁא כַּמָּה חַיִּיבִין וְכַמָּה חֲטָאִין קַמִּיהָ, כְּדִין קָשָׁה בְּעִנּוּי לְמִיּהָב לֹון מְזוּנָא בְּכָל זְמַנָּא, בְּגִין דְּאִית לִיהָ לְמִיזֵן חַיִּיבִיא וְלֵאִינוּן דְּחֲטָאן.
וְאִיהוּ עֶבֶיד עֲמַהוּן לְגוּ מְשׁוּרְתָהּ הַדִּין, וְזֵן וּמְפָרְנָס לֹון כְּפּוּם חֲסֵד עֲלָאָה, דְּאִתְמַשְׁךְ וְאִתְנַגִּיד עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וּבִיּה אִיהוּ זֵן וּמְפָרְנָס לְכֻלָּא, לְצַדִּיקֵי וְלַחֲסִידֵי וְלַרְשִׁיעֵי וְלְכָל אִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא, וְלְכָל חֵיוֹן וּבְעִירֵי חַקְלָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָא, מְקַרְנֵי רְאֲמִים עַד בִּיצֵי פְלָמִי, וְלֹא אֲשְׁתָּאֵר בְּעֲלָמָא דְּאִיהוּ לֹא זֵן וּמְפָרְנָס לְכֻלָּא, אִף עַל גַּב דְּקָשָׁה קַמִּיהָ לְפּוּם עוֹבְדֵין דְּבְנֵי עֲלָמָא פְקָרִיעַת יָם סוּף.

וְכִי קָרִיעַת יָם סוּף קָשָׁה קַמִּיהָ, וְהַכְּתִיב (נחום א ד) גּוֹעַר בֵּינָם וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ה ח) הַקּוֹרָא לְמִי הָיִם וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָא פִּיּוֹן דְּסָלִיק רְעוּתָא קַמִּיהָ, פְּלֹא קַמִּיהָ כְּאִין הוּא חָשִׁיב, וְאִתְ אַמְרַת דְּקָרִיעַת יָם סוּף קָשָׁה קַמִּיהָ.

מתוק מדבש

בשוגג, כְּדִין קָשָׁה בְּעִנּוּי לְמִיּהָב לֹון מְזוּנָא בְּכָל זְמַנָּא או קשה בעינוי לתת להם מזונות תמיד, בְּגִין דְּאִית לִיהָ לְמִיזֵן חַיִּיבִיא וְלֵאִינוּן דְּחֲטָאן לְפִי שֵׁישׁ לוֹ לֹון גַּם אֵת הַרְשָׁעִים וְאֵת הַחוּטָאִים.

אבל וְאִיהוּ עֶבֶיד עֲמַהוּן לְגוּ מְשׁוּרְתָהּ הַדִּין וְזֵן וּמְפָרְנָס לֹון הוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶם לְפָנִים מְשׁוּרְתָהּ הַדִּין זֵן וּמְפָרְנָס אוֹתָם, כְּפּוּם חֲסֵד עֲלָאָה דְּאִתְמַשְׁךְ וְאִתְנַגִּיד עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא כְּפִי חֲסֵד הָעֲלִיוֹן הַנִּמְשָׁךְ עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּבִיּה אִיהוּ זֵן וּמְפָרְנָס לְכֻלָּא וְבוּ הוּא זֵן וּמְפָרְנָס לְכָל, לְצַדִּיקֵי וְלַחֲסִידֵי וְלַרְשִׁיעֵי וְלְכָל אִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא לְצַדִּיקִים וְלַחֲסִידִים וְלַרְשָׁעִים וְלְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם שְׁהֶם הַבִּינוּנִים, וְלְכָל חֵיוֹן וּבְעִירֵי חַקְלָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָא מְקַרְנֵי רְאֲמִים עַד בִּיצֵי פְלָמִי וְלְכָל הַחַיּוֹת וְהַמְמוֹת הַשְּׂדֵה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם מְקַרְנֵי רְאֲמִים עַד בִּיצֵי כִּינִים, וְלֹא אֲשְׁתָּאֵר בְּעֲלָמָא דְּאִיהוּ לֹא זֵן וּמְפָרְנָס לְכֻלָּא וְלֹא נִשְׂאָר בְּעוֹלָם אֵת מִי שְׁהוּא אִינוּ זֵן וּמְפָרְנָס, אִף עַל גַּב דְּקָשָׁה קַמִּיהָ לְפּוּם עוֹבְדֵין דְּבְנֵי עֲלָמָא פְקָרִיעַת יָם סוּף אִף עַל פִּי שְׁקֵשָׁה לְפָנֵינוּ לְפִי מַעֲשֶׂה בְּנֵי אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף. וּמְקַשָּׁה וְכִי קָרִיעַת יָם סוּף קָשָׁה קַמִּיהָ וְכִי קָרִיעַת יָם סוּף הִיתָה קָשָׁה לְפָנֵי הַקַּב"ה, וְהַכְּתִיב גּוֹעַר בֵּינָם וַיִּבְשָׁהוּ פִּירוּשׁ אִם יַגְעַר בִּים מִיד יִתִּיבְשׁוּ מִיּוֹ, כְּעִין שְׁכַתוּב וַיִּשֶׁם אֵת הָיִם לַחֲרֵבָה, וְכַתִּיב הַקּוֹרָא לְמִי הָיִם וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ כְּעִין שְׁכַתוּב וַיִּשֶׁב הָיִם לְפָנוֹת בְּקָר לֵאִיתָנוּ, וְרַצָּה לֹומר הֵלֵא הַקַּב"ה כָּל יִכוֹל וּבִמְאֹמְרוֹ נַעֲשֶׂה הַכֵּל, וְהָא פִּיּוֹן דְּסָלִיק רְעוּתָא קַמִּיהָ וְהָרִי כִּיּוֹן שְׁעוּלָה רַצוֹן לְפָנֵינוּ לַעֲשׂוֹת אִיזוּה דְּבַר, פְּלֹא קַמִּיהָ כְּאִין הוּא חָשִׁיב הַכֵּל נַחֲשֵׁב לְפָנֵינוּ כְּאִין, וְאִתְ אַמְרַת דְּקָרִיעַת יָם סוּף קָשָׁה קַמִּיהָ וְאִתָּה אַמְרַת שְׁקָרִיעַת יָם סוּף הִיָּה קָשָׁה לְפָנֵינוּ בְּתַמִּיהָ.

אֶלָּא בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אֲעֵבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבָעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַע לֹוֹן יַמָּא דְסוּף, אֶתָּא רַהֵב הֵהוּא מְמַנָּא דְעַל מְצָרִים, וּבָעָא דִינָא מִקְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר קַמְיָה, מְאָרִיָּה דְעַלְמָא אֲמַאי אֶתְּ בָּעֵי לְמַעְבַּד דִינָא עַל מְצָרִים, וּלְמִקְרַע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל, הָא פְּלָהוּ חֲיִיבִין קַמְךָ, וְכָל אַרְחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוּט, אֵלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה וְאֵלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה, אֵלִין בְּגַלּוּי עֲרִיּוֹת וְאֵלִין בְּגַלּוּי עֲרִיּוֹת, אֵלִין אוּשְׁדֵי דְמִין וְאֵלִין אוּשְׁדֵי דְמִין, בְּהֵיאָא שְׁעָתָא הָוּה קָשָׁה קַמְיָה לְמַעְבַּר עַל אַרְחָ דִינָא.

וְהָא יִשְׂרָאֵל הוּוּ נְטָלֵי עַל יַמָּא, דְכְּתִיב (שְׁמוֹת י"ד טו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ, וְהָוּה קָשָׁה קַמְיָה לְמַעְבַּר עַל דִינָא וּלְמִקְרַע לֹוֹן יַמָּא דְסוּף, וְאֵלְמָלָא דְאַשְׁגַּח קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם, דְאַקְדִים בְּצַפְרָא לְמַעְבַּד פְּקוּדָא

מתוק מדבש

ומתרץ אֶלָּא בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אֲעֵבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא אלא בזמן שישראל עברו ובאו אל הים, וּבָעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַע לֹוֹן יַמָּא דְסוּף וּרְצָה הַקְּב"ה לְקִרְוֵע לַהֵם אֶת הַיָּם סוּף, אֶתָּא רַהֵב הֵהוּא מְמַנָּא דְעַל מְצָרִים בא רהב שהוא השר של מעלה הממונה על מצרים, וּבָעָא דִינָא מִקְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִקֵּשׁ מִלְּפָנֵי הַקְּב"ה לַעֲשׂוֹת דִין, וְהֵינּוּ אָמַר קַמְיָה, מְאָרִיָּה דְעַלְמָא, אֲמַאי אֶתְּ בָּעֵי לְמַעְבַּד דִינָא עַל מְצָרִים וּלְמִקְרַע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל אמר לפניו רבון העולם למה אתה רוצה לעשות דין במצרים ולקרוע את הים לישראל, הָא פְּלָהוּ חֲיִיבִין קַמְךָ הלא כולם הם רשעים לפניך, וְכָל אַרְחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוּט וְכָל דְרַכִּיךְ הוּא בְּדִין וְאִמְת, אֵלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה וְאֵלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה אלו עובדי עבודה זרה ואלו עובדי עבודה זרה, אֵלִין בְּגַלּוּי עֲרִיּוֹת וְאֵלִין בְּגַלּוּי עֲרִיּוֹת אלו חוטאים בגלוי עריות ואלו חוטאים בגלוי עריות (כתב הרמ"ק נראה דלא גרסינן ליה ושגרת לשון איהו, שהרי כולם נבדקו במרה ונמצאו טהורים מאיסור עריות כמבואר במדרשים), אֵלִין אוּשְׁדֵי דְמִין וְאֵלִין אוּשְׁדֵי דְמִין אלו שופכים דמים ואלו שופכים דמים, בְּהֵיאָא שְׁעָתָא הָוּה קָשָׁה קַמְיָה לְמַעְבַּר עַל אַרְחָ דִינָא באותה השעה היה קשה לפני הקב"ה לעבור על דרך הדין שבו קיום העולם.

וְהָא יִשְׂרָאֵל הוּוּ נְטָלֵי עַל יַמָּא והנה ישראל היו נוסעים על הים, דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ וַיִּכְנְסוּ תוֹךְ הַיָּם ואין הים עומד בפניהם, וְהָוּה קָשָׁה קַמְיָה לְמַעְבַּר עַל דִינָא וּלְמִקְרַע לֹוֹן יַמָּא דְסוּף והיה קשה לפניו לעבור על הדין ולקרוע להם את הים סוּף, וְאֵלְמָלָא דְאַשְׁגַּח קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם דְאַקְדִים בְּצַפְרָא לְמַעְבַּד פְּקוּדָא דְמְאָרִיָּה וּרְעוּתָא דִילִיָּה ואם לא שהשגיח הקב"ה בזכותו של אברהם שהקדים בבקר לעשות מצות קונו ורצון שלו

סֵפֶר קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף **הַזֹּהָר** כז

דְּמֵאֲרִיָּה וְרַעוּתָא דִּילִיָּה, פְּדֻכְתִּיב (בראשית כב ג) וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר,
פְּלָהוּ אֶתְאֲבִידוֹ בַּיָּמָא, בְּגִין דְּבִכְלָ הָהוּא לִילְיָא בְּדִינָא הָוָה קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עַלְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל.

דְּתַנְיִנָן, מֵאֵי דְכְּתִיב (שמות יד כ) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה, מְלַמֵּד
דָּאתוּ מְלֹאכֵי עֲלָאֵי לְשַׁבְחָא בְּהָהוּא לִילְיָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אָמַר לוֹן וְכִי עוֹבְדֵי יְדֵי טְבַעִין בַּיָּמָא וְאִתּוֹן מְשַׁבְּחִין קָמֵאֵי, מִדְּ
וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה.

מָה פְּתִיב (שם פסוק כד) וַיְהִי בְּאַשְׁמֶרֶת הַבֶּקֶר, אֲשַׁגַּח קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּזִכּוּתָא דְאַבְרָהָם, דְּאֶקְדִּים בְּצַפְרָא לְמַעַבְדַּ רַעוּתֵיהּ דְּמֵאֲרִיָּה,
פְּדֻכְתִּיב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר, פְּדִין אֶהְדֵּר יָמָא וְעָרְקוּ מִיִּין קַמְיֵיהּ

מתוק מדבש

פְּדֻכְתִּיב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר, אז ח"ו פְּלָהוּ אֶתְאֲבִידוֹ בַּיָּמָא היו כולם נאבדים ביים,
בְּגִין דְּבִכְלָ הָהוּא לִילְיָא בְּדִינָא הָוָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל לפי שבכל
אותו הלילה היה הקב"ה בדין על ישראל, אלא שהקב"ה השגיח בעקדת יצחק שאז נשבע
הקב"ה שלא לכלות את בניו, כמו שכתוב בי נשבעתי נאם ה' וגו' והרבה ארבה את זרעך,
וגם הבטיח הקב"ה לאברהם כברית בין הבתרים, וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי, ואחרי
כן יצאו ברכוש גדול, ועוד במדה שדנו את ישראל נדונו כמו שכתוב בדבר אשר זדו
עליהם, ובכח זה קרע הקב"ה את היים לפני בני ישראל.

דְּתַנְיִנָן שלמדנו במס' סנהדרין דף לט ע"ב מֵאֵי דְכְּתִיב מהו שכתוב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל
זֶה כָּל הַלַּיְלָה, מְלַמֵּד דָּאתוּ מְלֹאכֵי עֲלָאֵי לְשַׁבְּחָא בְּהָהוּא לִילְיָא קָמֵי
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלַמֵּד שבאו מלאכי מעלה באותו הלילה לשבח לפני הקב"ה על הנסים
שעשה לישראל, אָמַר לוֹן וְכִי עוֹבְדֵי יְדֵי טְבַעִין בַּיָּמָא וְאִתּוֹן מְשַׁבְּחִין קָמֵאֵי אמר
להם וכי מעשי ידי טובעים ביים ואתם רוצים לשבח לפני, מִדְּ וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה
כָּל הַלַּיְלָה היינו המלאכים שנאמר בהם וקרא זה אל זה, לא קרבו זה אל זה לומר שירה
כל אותו הלילה.

מָה פְּתִיב אחר כך וַיְהִי בְּאַשְׁמֶרֶת הַבֶּקֶר פִּירוּשׁוֹ אֲשַׁגַּח קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוּתָא
דְאַבְרָהָם דְּאֶקְדִּים בְּצַפְרָא לְמַעַבְדַּ רַעוּתֵיהּ דְּמֵאֲרִיָּה שהשגיח הקב"ה בזכותו
של אברהם שהקדים בבקר לעשות רצון קונו פְּדֻכְתִּיב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר להעלות
את יצחק בנו על המזבח לעולה, פְּדִין אֶהְדֵּר יָמָא וְעָרְקוּ מִיִּין קַמְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל אז
חזר היים לאחוריו להטביע את המצרים וברחו המים מפני בני ישראל כלומר שנבקעו

דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנוֹת בְּקַר לְאֵיתָנוּ, וַתִּנְיָנְךָ לְאֵיתָנוּ, לְתַנְאוּ, לֵהֱהוּא תִנְאוּ דְהַתְּנָה עֲמִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַד בְּרָא עֲלֵמָא, לְאֵיתָנוּ, פְּתִיב הָכָא לְאֵיתָנוּ, וּכְתִיב הֵתָם (תחלים פט א) מְשִׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי, וְעַל דָּא לְפָנוֹת בְּקַר, בְּהֵהוּא זְמָנָא דְאֶקְדִּים אַבְרָהָם לְמַעַבְד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, פְּדִין אֶתְקַרְע יְמָא, וְעַל דָּא קָשָׁה הָוָה קָמִיה קָרִיעַת יָם סוּף.

בְּגוֹנוּנָא דָא קָשִׁין זְווגִין קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְקָרִיעַת יָם סוּף, מָה קָרִיעַת יָם סוּף קָטִיל לְאֵלִין בְּהָאי סְטָרָא וּמְקַיִים לְאֵלִין בְּהָאי סְטָרָא, אוּף הָכָא בְּזוּוּגִין פְּתִיב (שם סח ז) מוֹצִיא אַסִּירִים בְּפּוֹשְׁרוֹת, וַתִּנְיָנְךָ בְּכִי וְשִׁירוֹת, מֵמִית הָאי וְיַהִיב אֶתְתִּיה לְהָאי.

מתוק מדבש

בפניהם, דְּכַתִּיב וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנוֹת בְּקַר לְאֵיתָנוּ, וַתִּנְיָנְךָ ולמדנו (בשמות רצה פ' כ"א א' א"ו), כי מה שכתוב לְאֵיתָנוּ פירושו לְתַנְאוּ דהיינו לֵהֱהוּא תִנְאוּ דְהַתְּנָה עֲמִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַד בְּרָא עֲלֵמָא וְאֵתוֹ הִתְנֵי עִמּוֹ הַקַּב"ה כשברא את העולם שיבקע לפני בני ישראל כשיצטרכו לעבור את הים. ועוד פירוש מה שכתוב לְאֵיתָנוּ שבא לרמוז כי פְּתִיב הָכָא לְאֵיתָנוּ כאן כתוב לאיתנו, וּכְתִיב הֵתָם מְשִׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי ודרשו חז"ל (נמס' זנ"ל זמ"ל דף ע"ז ט"ז ע"א) שאיתן הוא אברהם, אף כאן לאיתנו רומז על אברהם, וְעַל דָּא לְפָנוֹת בְּקַר ועל כן כתוב לפנות בקר, כלומר בְּהֵהוּא זְמָנָא דְאֶקְדִּים אַבְרָהָם לְמַעַבְד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה פְּדִין אֶתְקַרְע יְמָא באותו הזמן שהקדים אברהם לעשות רצון קונו אז נקרא הים, וְעַל דָּא ועל שהיה קטרוג על ישראל בים, קָשָׁה הָוָה קָמִיה קָרִיעַת יָם סוּף לכן היה קשה לפניו קריעת ים סוף.

בְּגוֹנוּנָא דָא כְעִין זֶה אמרו חז"ל (נמס' סוטה דף ע"ג ז' ט"ז) קָשִׁין זְווגִין קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְקָרִיעַת יָם סוּף קשים זווגי בני אדם לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, כי מָה קָרִיעַת יָם סוּף קָטִיל לְאֵלִין בְּהָאי סְטָרָא, וּמְקַיִים לְאֵלִין בְּהָאי סְטָרָא מָה קָרִיעַת יָם סוּף הוּא הוּרַג אֶת הַמְצָרִים בְּצַד זֶה, וּמְקַיִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּצַד זֶה, אוּף הָכָא בְּזוּוּגִין כְּמוֹ כֵן הוּא בּוּזוּגִים, כִּי פְתִיב מוֹצִיא אַסִּירִים בְּפּוֹשְׁרוֹת (פירוש הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים בחדש ניסן שהוא זמן כשר וראוי לצאת, לא חמה ולא צינה), וַתִּנְיָנְךָ בְּמַס' סנהדרין דף כ"ב ע"א, שְׂמַלְת כּוֹשֵׁרוֹת הִיא נוטריקון בְּכִי וְשִׁירוֹת פִּירוּשׁ לַפַּעֲמַיִם גּוֹרָם בְּכִי וּלְפַעֲמַיִם גּוֹרָם לוֹמַר שִׁירוֹת לִפְנֵי הַקַּב"ה, וְהֵינְנוּ מֵמִית הָאי וְיַהִיב אֶתְתִּיה לְהָאי מֵמִית אֶת זֶה וּבוֹכִים עָלָיו, וְנוֹתֵן אֶת אִשְׁתּוֹ לְזֶה וְאוֹמֵר שִׁירוֹת לִפְנֵי הַקַּב"ה, וְהָנָּה כָּל זֶה בּוּזוּג שְׁנֵי אַבְל בּוּזוּג רָאשׁוֹן הוּא לִפְנֵי הַמִּזְל שְׂמַכְרִיזִים אַרְבַּעַיִם יוֹם קוֹדֵם יְצִירַת הוֹלֵד בַּת פְּלוּנִי לְפְלוּנִי, כְּמַבְאָר בְּרִישׁ מַס' סוֹטָה.

חיוב התפלה על הפרנסה

(ט) הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם (שמות טו ד), רַבִּי יוֹסִי פָּתַח, (תהלים קמה טו) פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, מֵה פְּתִיב לְעֵילָא, עֵינֵי כָל אֵילִיךְ יִשְׁבְּרוּ, כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאן וְזַקְפְּאן עֵינֵינִן לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כְּךָ כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעָאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא לְשַׁאֲלָא מְזוֹנֵיהוּ מִקְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְצַלְאָה צְלוֹתְהוֹן עֲלֵיהּ, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל מָאן דְּמַצְלִי צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְזוֹנֵיהּ, גְּרַיִם דִּיתְבַּרְךָ כָּל יוֹמָא עַל יְדוֹי הֵהוּא אֵילְנָא דְּמְזוֹן דְּכֻלָּא בֵּיהּ.

מתוק מדבש

"מאמר חיוב התפלה על הפרנסה" ומבואר בו כי הגם שיש לאדם מזונות בביתו, הנה עם כל זאת צריך לבקש על הפרנסה בכל יום בברכת שומע תפלה, ולהוסיף עוד ולהתפלל על כך בפרטות. ובוזה יעורר שפע שינתן במדות העליונות ויתברך העולם כולו. והוא הנקרא בן נאמן לקב"ה, וניכר שהוא ירא ה' המיחל לחסדו.

(מקור המאמר צוהר פרשת נשלח דף סג ע"ב-ג, וצניאור מתוק מדבש כרך ה עמ' תרפט-תרלד)

הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם כדי לפרש פסוק זה, רַבִּי יוֹסִי פָּתַח הקדים לפרש מה שכתוב פּוֹתַח אֶת יָדָךְ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן פִּירוּשׁ הַקַּב"ה פּוֹתַח אֶת יָדוֹ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי כְּפִי רְצוֹנוֹ וְתַאֲרוֹ (מנזות), וְאָמַר מֵה פְּתִיב לְעֵילָא מֵה כְּתוּב בַּפְּסוּק שֶׁלִּפְנֵי זֶה, עֵינֵי כָל אֵילִיךְ יִשְׁבְּרוּ פִירוּשׁ כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאן וְזַקְפְּאן עֵינֵינִן לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מְצַפִּים וְזוֹקְפִים עֵינֵיהֶם לְהַקְב"ה שִׁיתֵן לָהֶם אֶת מְזוֹנֵם, בְּגִין כְּךָ כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא לְכֵן כָּל אֱלוֹ בְּנֵי הָאֱמוּנָה שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְּאִמֵּינִים בְּהַקְב"ה לֹא דִי שִׁיעְפוּ לְהַקְב"ה שִׁיתֵן לָהֶם מְזוֹנֵם, אֲלֵא בְּעָאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא לְשַׁאֲלָא מְזוֹנֵיהוּ מִקְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֵּן צִרִיכִים לָהֶם מְזוֹנֵתָם מֵהַקְב"ה בְּדֶרֶךְ בִּקְשָׁה בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, וּלְצַלְאָה צְלוֹתְהוֹן עֲלֵיהּ וְכִמוֹ כֵּן צִרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּתָם בְּפִרְטוֹת, מְאִי טַעְמָא מֵהוּ הִטְעַם שֶׁהֵם צִרִיכִים לְהוֹסִיף לְהַתְּפַלֵּל בְּפִרְטוֹת עַל מְזוֹנֵתָם וְלִמָּה לֹא תִסְפִּיק שְׂאֵלָתָם בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, וְאָמַר בְּגִין דְּכָל מָאן דְּמַצְלִי צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְזוֹנֵיהּ לְפִי שֶׁכָּל מִי שֶׁמְתְּפִלֵּל תְּפִלָּתוֹ אֶל הַקְב"ה עַל מְזוֹנֵתֵי, גְּרַיִם דִּיתְבַּרְךָ כָּל יוֹמָא עַל יְדוֹי הֵהוּא אֵילְנָא דְּמְזוֹן דְּכֻלָּא בֵּיהּ הוּא גּוֹרֵם עַל יְדֵי תְּפִלָּתוֹ שִׁיתְבַּרְךָ כָּל יוֹם אוֹתוֹ הָאֵילָן שֶׁהִמְזוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ תְּלוּי בּוֹ שְׂהוּא זוֹן, כִּי עַל יְדֵי תְּפִלָּתוֹ הוּא פּוֹתַח הַמְּקוֹרוֹת מִלְּמַעְלָה וּמוֹשֵׁךְ הַשֶּׁפַע אֶל זוֹן כְּדִי שִׁיחִיה לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְזוֹן מֵהֶם, לְכֵן צִרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל כָּל יוֹם כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע מִחוּדַשְׁתָּ בְּכָל יוֹם.

וְאָף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּכַח עִמֶּיהָ, בְּעֵי לְמִשְׁאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּלְצִלָּאָה צְלוֹתָא עַל מְזוֹנָא פֶּל יוֹמָא, בְּגִין דִּישְׁתְּכַחוּ עַל יְדוּי
בְּרַכָּאן פֶּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְעִילָא, וְדָא הוּא (שם סח כ) בְּרוּךְ יְהוָה יוֹם
יוֹם.

וְעַל דָּא לָא לְבַעֲי לִיהַ לְאֵינִשׁ לְבִשְׁלָא מְזוֹנָא מִן יוֹמָא לְיוֹמָא אַחְרִינָא,
וְלָא לְעַכְב מְיוֹמָא לְיוֹמָא אַחְרָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שמות טו ד) וַיֵּצֵא
הָעָם וּלְקָטוּ דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ דִּיִּיקָא, בְּרַ מְעַרְב שַׁבַּת לְשַׁבַּת
בְּמָה דְאֻקְיָמָנָא.

מתוק מדבש

וְאָף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּכַח עִמֶּיהָ וְאָף עַל פִּי שְׁנַמְצָא עִמּוּ מְזוֹנוֹת, בְּעֵי לְמִשְׁאֵל קָמִי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְצִלָּאָה צְלוֹתָא עַל מְזוֹנָא פֶּל יוֹמָא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֵי
הַקב"ה וְלִהְתַּפְּלַל תְּפִלְתּוֹ עַל הַמְזוֹן כֹּל יוֹם, וְלֹא יֵאמֵר הֲלֹא כִּבְרִי יֵשׁ לִי עֵתָה מַה לֵּאכּוֹל
וּמַה אֲשַׁאל מֵהַקב"ה, אֲלֵא יִבְקֵשׁ עַל הַמְזוֹן בְּגִין דִּישְׁתְּכַחוּ עַל יְדוּי בְּרַכָּאן פֶּל יוֹמָא
וְיוֹמָא לְעִילָא כְּדִי שְׁבַכְל יוֹם וְיוֹם יִמְצָאוּ בְּרִכּוֹת עַל יְדוּי לְמַעַלָּה בְּסַפִּירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, כִּי
כִּשְׁהָאֲדָם מִתְּפַלֵּל וּמִבְּקֵשׁ עַל מְזוֹנוֹתָיו אִז עוֹלָה הַמַּלְכוּת בְּתַפְלָתּוֹ וְאוֹמֵרֵת תְּנִי לִי שְׁפַע
בְּרִכּוֹת מִלְּמַעְלָה כִּי הִרִי פְלוֹנִי בִיקֵשׁ מְזוֹנוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַשְׁפַּע מִמְזוֹלָא עֲלֵהָ אֵל
ז"א וּמִמְנוֹ אֵל הַמַּלְכוּת, וְדָא הוּא וְזֵהוּ מַה שְׁכָתוּב בְּרוּךְ יְהוָה יוֹם יוֹם פִּירוּשׁ ז"א
הַנִּקְרָא יְהוָה מִתְּצַרְךְ כֹּל יוֹם וְיוֹם עַל יְדֵי תְּפִלוֹת צְנִי יִשְׂרָאֵל, לִכֵּן צְרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל כֹּל יוֹם
כִּי כֹל תְּפִלָּה וְתַפְלָה מִמְשַׁכֵּת הַשְׁפַּעָה מִחוֹדֶשֶׁת, וְאִם יִתְּפַלֵּל רַק פַּעַם אַחַת בְּשַׁנָּה אִז לֹא
יוֹשְׁפַע הַשְׁפַּע רַק פַּעַם אַחַת בְּשַׁנָּה.

וְעַל דָּא וְעַל כֵּן לְפִי שְׁכַל יוֹם נִמְשָׁךְ שְׁפַע חֲדָשׁ, לִכֵּן לָא לְבַעֲי לִיהַ לְאֵינִשׁ לְבִשְׁלָא
מְזוֹנָא מִן יוֹמָא לְיוֹמָא אַחְרִינָא לֹא צְרִיךְ הָאֲדָם לְבַשֵּׁל מְזוֹן מִיּוֹם זֶה בְּכוֹנָה עַל
יוֹם מֵאַחַר, וְלָא לְעַכְב מְיוֹמָא לְיוֹמָא אַחְרָא וְגַם לֹא יַעֲכֹב וַיִּצְמַצֵּם אֶת מֵאֲכָלוֹ שֶׁל יוֹם
זֶה שִׁישָׁאֵר לוֹ לְיוֹם אַחֵר, כִּי בֵּין כֵּךְ יֵשׁ הַשְׁפַּעָה מִחוֹדֶשֶׁת כֹּל יוֹם וְאִינוּ צְרִיךְ לְדַאֲוֹג דַּאֲגַת
מֵאַחַר, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקָטוּ דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ וְאֵמֵר יוֹם בְּיוֹמוֹ דִּיִּיקָא
וְלֹא מִיּוֹם זֶה עַל יוֹם אַחֵר, וְגַם אֵמֵר לְהֵם מִשָּׁה אִישׁ אֵל יוֹתֵר מִמְנוּ עַד בְּקָר, בְּרַ מְעַרְב
שַׁבַּת לְשַׁבַּת בְּמָה דְאֻקְיָמָנָא חוּץ מְעַרְב שַׁבַּת עַל שַׁבַּת כְּמוֹ שֶׁהַעֲמַדְנוּ, וְכְמוֹ שְׁכָתוּב
וַיְהִי בְיוֹם הַשְּׁשִׁי לָקְטוּ לַחֵם מִשַּׁנָּה וְגו'.

וּכְדִין אֲשֶׁתִּכַּח קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְלֵא בְּרָכָאן בְּכָל יוֹמָא, וּכְדִין פְּתִיב
פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וְגו', מֵאֵי רְצוֹן, הֵהוּא רְצוֹן דְּאֲשֶׁתִּכַּח מַעֲתִיקָא
קִדְשָׁא, וְנִפְיָא מִנִּיהּ רְצוֹן לְאֲשֶׁתִּפְחָא מְזוּנֵי לְכֻלָּא, וּמֵאֵן דְּשָׂאֵל מְזוּנֵי
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הֵהוּא אֶקְרִי בְּרָא מְהֵימְנָא, בְּרָא דְבִגְיִנְיָה מִשְׁתַּפְּחֵן
בְּרָכָאן לְעִילָא.

רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (שם קמ"א) רוּצָה יְהו"ה אֶת יְרֵאֵיו אֶת הַמִּיחָלִים
לְחֶסְדוֹ, כַּמָּה אֵית לָהּ לְבָנֵי נִשְׂא לְמַהֲךָ בְּאַרְחוּי דְּמִלְכָּא קִדְשָׁא,
וּלְמַהֲךָ בְּאַרְחוּי דְּאוּרִייתָא, בְּגִין דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּרָכָאן לְכֻלָּא לְעִלָּאֵי וּלְתַתָּאֵי,
דִּתְנִיָּא מֵאֵי דְכֶתִיב, (ישעיה מ"ג) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר, אֶתְפָּאָר וְדֵאֵי,

מתוק מדבש

וּכְדִין ואז כשהקב"ה רואה איך שבני ישראל בוטחים בו שימציא להם מזונם מתעורר
רצון העליון להשפיע שפע חדש כל יום, ועל ידי זה אֲשֶׁתִּכַּח קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
מְלֵא בְּרָכָאן בְּכָל יוֹמָא נמצא הקב"ה מלא ברכות בכל יום להשפיע למלכות לצורך כל
הנבראים, וּכְדִין פְּתִיב ועל זה כתוב פּוֹתַח אֶת יַדְךָ פּוֹתַח הוּא לשון הוה, פירוש שהקב"ה
פּוֹתַח את ידו מדי יום ביומו, ומשביע לכל חי רצון, ומפרש מֵאֵי רְצוֹן וכי אפשר להשביע
לכל חי על ידי רצון לבד, אלא הוּא רְצוֹן דְּאֲשֶׁתִּכַּח מַעֲתִיקָא קִדְשָׁא זה הרצון
שנמצא ממצאח לאריץ אנפין, וְנִפְיָא מִנִּיהּ רְצוֹן דְּאֲשֶׁתִּכַּח מְזוּנֵי לְכֻלָּא וְיוֹלָא מִמְנו
שפע הרצון להמציא מזון לכל העולם, הוּא הַמְשַׁבֵּעַ לְכָל חַי עַל יְדֵי שְׂמַמְשִׁין צְרוּת אֵל
ז"א, וּמֵאֵן דְּשָׂאֵל מְזוּנֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הֵהוּא אֶקְרִי בְּרָא מְהֵימְנָא ומי שמבקש
מזון בכל יום ויום הוא נקרא בן נאמן להשכינה, בְּרָא דְבִגְיִנְיָה מִשְׁתַּפְּחֵן בְּרָכָאן לְעִילָא
בן חביב שבשבילו נמצאות ברכות למעלה במלכות, לְפִי שְׂגוּרַס שֵׁא"ל יִשְׁפִיעַ לֹ"א וְז"א
למלכות והיא תשפיע לכל העולם כולו. (רמ"ק ור"ג ומק"מ ו"ח)

כתב האריז"ל בשער הכוננות דף לז בכונת אב הרחמן, וזה לשונו: ראוי לשאול על מזונותיו בברכת
שומע תפלה, להורות שהוא בוטח בו יתברך אשר בידו מזון לכל חי, על דרך תפלת רב ייסא
סבא בכל יום קודם אכילתו, כנזכר בזהר פרשת בשלח דף סב ע"ב.

רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְׂכַתוּב רוּצָה יְהו"ה אֶת יְרֵאֵיו אֶת הַמִּיחָלִים
לְחֶסְדוֹ, וְהַקְדִּים וְאָמַר כַּמָּה אֵית לָהּ לְבָנֵי נִשְׂא לְמַהֲךָ בְּאַרְחוּי דְּמִלְכָּא קִדְשָׁא
כַּמָּה צְרִיכִים בְּנֵי אָדָם לְלַכַּת בְּדַרְכֵיךָ שֶׁל מֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, כַּגּוֹן מַה שְׂאִמְרוּ חו"ל מֵהַ קַב"ה
חֲנוּן וְרַחוּם אִף אַתָּה תִּהְיֶה חֲנוּן וְרַחוּם, וּלְמַהֲךָ בְּאַרְחוּי דְּאוּרִייתָא וּלְלַכַּת בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה
לְקִיִּים כָּל מִצְוֹתֶיהָ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַעֲלֵה מִיַּיִן נוֹקְצִין וְגוֹרַס יִשׁוּד עֲלִיוֹן כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ
שֶׁפֶע בְּגִין דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּרָכָאן לְכֻלָּא לְעִלָּאֵי וּלְתַתָּאֵי כְּדֵי שִׁמְצָאוּ שֶׁפֶע בְּרַכּוֹת לְכוּלָּם
לְעִלְיוֹנִים וּלְתַתְּחוֹנִים. דִּתְנִיָּא מֵאֵי דְכֶתִיב יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר פִּירוּשׁ אֶתְפָּאָר

מאי משמע, דבגין ישראל לתתא קדשא בריך הוא מתפאר לעילא, ומאי פארא דיליה, דאתחבש בתפילין, דמתחברא גווי לאתפארא.

תאנא רוצה יהו"ה את יראיו, רוצה יהו"ה ביראיו מפעי ליה, מאי רוצה יהו"ה את יראיו, אלא רוצה יהו"ה את יראיו, פלומר אפיק האי רצון ומתרעי בהו קדשא בריך הוא ליראיו, דדחלין ליה, ומאן אינון יראיו דאפיק לון האי רצון, הדר ואמר את המיחלים לחסדו, אינון דמצפאן ומחפאן בכל יומא ויומא למפעי מזונייהו מן קדשא בריך הוא, משמע דכתיב את המיחלים לחסדו.

רבי ייסא סבא לא אתקין סעודתא בכל יומא, עד דבעא בעותיה קמי

מתוק מדבש

ודאי פירוש שאתלבש בפאר שהוא התפלין, מאי משמע איך נלמד מכאן, ואמר דבגין ישראל לתתא קדשא בריך הוא מתפאר לעילא שבשביל ישראל שלמטה שמיניחים תפלין הקב"ה מתפאר למעלה, ומאי פארא דיליה ומהו הפאר שלו דאתחבש בתפילין שחובש עצמו בתפלין (לישנא דקרא נקט דכתיב (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך), והיינו דמתחברא גווי לאתפארא שמתחברים בתפילין ד' פרשיות סוד ד' מוסין שהם סוד ד' גוויס להתפאר בהם הרי לנו שעל ידי המצות מקבל ז"ל את שפע המוסין.

תאנא מה שכתוב רוצה יהו"ה את יראיו וקשה רוצה יהו"ה ביראיו מפעי ליה שפירושו שהקב"ה רוצה וחפץ ביראיו, מאי רוצה יהו"ה את יראיו, ומתרץ אלא מה שכתוב רוצה יהו"ה את יראיו פירושו פלומר אפיק האי רצון ומתרעי בהו קדשא בריך הוא ליראיו שיהו"ה שהוא ז"ל מוילא את השפע של מצת הרעון דא"ל ומרנה צהס את יראיו. ואמר שאין הכונה צמור יראיו שהם צמדת היראה והגבורה, אלא דדחלין ליה שיראים ממנו יראה עלאה, ועם כל זה צריכים עוד תנאי שני להיות בין המיחלים לחסדו, ולא יספיק מיחלים אם אינם יראים, ולא יספיק יראים אם אינם מיחלים, וזה שאמר ומאן אינון יראיו דאפיק לון האי רצון ומי הם אלו היראים שמוציא להם הקב"ה את זה הרצון, הדר ואמר חזר ואמר את המיחלים לחסדו שפירושו אינון דמצפאן ומחפאן בכל יומא ויומא למפעי מזונייהו מן קדשא בריך הוא אלו שמצפים ומחכים בכל יום ויום לשעת התפלה כדי לבקש מזונם מהקב"ה, משמע דכתיב את המיחלים לחסדו ולא כתוב סתם חסדו, שאז היה פירושו שהם מיחלים לשפע החסד, אבל מדכתיב לחסדו פירושו שמצפים למדת חסדו שמתעורר בעת התפלה להשיך משם שפע מזונם.

רבי ייסא סבא לא אתקין סעודתא בכל יומא רבי ייסא סבא לא הכין סעודתו בכל יום, עד דבעא בעותיה קמי קדשא בריך הוא על מזוני עד שבקש בקשתו

קדשא בריך הוא על מזוני, אִמַר לֹא נִתְקִין סְעוּדָתָא עַד דְּתַתִּיהֵיב מִבֵּי מַלְכָא, לְבַתֵּר דְּבַעֵי בְּעוּתִיהָ קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוּה מְחַכְהָ שְׁעָתָא חֲדָא, אִמַר הָא עֵידָן דְּתַתִּיהֵיב מִבֵּי מַלְכָא, מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה אֲתַקִּינוּ סְעוּדָתָא, וְדָא הוּא אֲרַחָא דְּאֵינוֹן דְּחֲלִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּחֲלִי חֲטָאָה.

אֵינוֹן חֲיִיבֵיָא דְּאֲזֵלִין עֲקִימִין בְּאַרְחֵי אוּרִייתָא, מַה פְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה ה"א) הוּי מְשַׁפִּימִי בְּבִקְרָ שְׂכָר יִרְדְּפוּ, וְעַל דָּא רוּצָה יְהוּ"ה אֶת יִרְאָיו אֶת הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ, לְחַסְדּוֹ דֵּיִיקָא, וּבְהָא אֲשַׁתְּמוּדְעָן אֵינוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקַטּוֹ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ קְאָמַר, וְלֹא דְּבַר יוֹם לְיוֹם אַחַר, וְכָל כֶּף לְמָה, לְמַעַן אֲנַסְנוּ הִילָךְ בְּתוֹרְתֵי אִם לֹא, בְּכָאֵן אֲשַׁתְּמוּדְעָן אֵינוֹן בְּנֵי

מתוק מדבש

והתפלל לפני הקב"ה על המזונות, אִמַר לֹא נִתְקִין סְעוּדָתָא עַד דְּתַתִּיהֵיב מִבֵּי מַלְכָא כִּי אִמַר לֹא נִכִּין אֶת הַסְּעוּדָה עַד שְׁתַּנְתֵּן מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, לְבַתֵּר דְּבַעֵי בְּעוּתִיהָ קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוּה מְחַכְהָ שְׁעָתָא חֲדָא אַחַר שְׁבַקְשׁ בְּקִשְׁתּוֹ מִהַקְב"ה הִיָּה מְחַכְהָ שְׁעָה אַחַת, כְּדֹרֵךְ הַמְּבַקֵּשׁ שְׁמַמְתִּין עַד שֵׁיִקְבַּל בְּקִשְׁתּוֹ, אִמַר הָא עֵידָן דְּתַתִּיהֵיב מִבֵּי מַלְכָא אִמַר זֶהוּ הַזְּמַן שְׁתַּנְתֵּן הַסְּעוּדָה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה אֲתַקִּינוּ סְעוּדָתָא מֵעַתָּה תְּכִינוּ אֶת הַסְּעוּדָה, וְדָא הוּא אֲרַחָא דְּאֵינוֹן דְּחֲלִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּחֲלִי חֲטָאָה וְזֶהוּ הַדְּרֵךְ שֶׁל אֱלוֹ הִירָאִי ה' יִרְאִי חֲטָא, וְזֶה שְׁכָתוּב רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ, פִּירוּשׁ הַמִּיחֲלִים וּמְחַכְיִים לְשַׁעַת הַתְּפִלָּה הַרְאוּיָה לְהַמְשִׁיךְ חֲסֵדוֹ שֶׁמֶשֶׁם בָּא הַמְּזוּן.

אבל אֵינוֹן חֲיִיבֵיָא דְּאֲזֵלִין עֲקִימִין בְּאַרְחֵי אוּרִייתָא אֱלוֹ הַרְשָׁעִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֲקוּמָה בְּדִרְכֵי הַתּוֹרָה, מַה פְּתִיב בְּהוּ הוּי מְשַׁפִּימִי בְּבִקְרָ שְׂכָר יִרְדְּפוּ פִּירוּשׁ מִיֵּד שְׁקִימִים מְשִׁינְתֵּם עוֹד קוֹדֵם תְּפִלְתֵּם מְשַׁכְּמִים לְאִכּוּל וּלְשִׁתוֹת, וּמַה שְׁכָתוּב שְׂכָר יִרְדְּפוּ, רָצָה לומר שֶׁלֹּא דִי לְהֵם שְׁשׁוּתִים מִשְׁקָה הַמְּשַׁכֵּר, אֱלֹא עוֹד הֵם רוֹדְפִים אַחֲרָיו, וְאִינֵם בּוֹטְחִים וּמִיחֲלִים לֵה' שִׁיתֵּן לְהֵם צֶרֶם, הִיפֵךְ מֵאוֹמְרוֹ הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ, וְעַל דָּא וְעַל זֶה כְּתוּב רוּצָה יְהוּ"ה אֶת יִרְאָיו אֶת הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ שֶׁפִּירוּשׁוֹ לְחַסְדּוֹ דֵּיִיקָא רָצָה לומר שְׁמַכִּירִים וְיודְעִים שֶׁהַמְּזוּן בָּא לְהֵם רַק מִחֲסֵדוֹ שֶׁל הַקְב"ה וְלֹא בְּכַחַם, הִיפֵךְ הַרְשָׁעִים הַנִּלְ, וּבְהָא אֲשַׁתְּמוּדְעָן אֵינוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וּבִזְוָה נִיכְרִים אֱלוֹ בְּנֵי הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁבוֹטְחִים בּוֹ וְנוֹזְנִים מִצַּד חֲסֵד ה', הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקַטּוֹ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ הִרִי יוֹם בְּיוֹמוֹ קְאָמַר שֶׁלְקַטּוֹ רַק לְצוּרֵךְ אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלֹא דְּבַר יוֹם לְיוֹם אַחַר וְלֹא בְּיוֹם זֶה עַל יוֹם אַחַר, וְכָל כֶּף לְמָה, לְמַעַן אֲנַסְנוּ הִילָךְ בְּתוֹרְתֵי אִם לֹא דֵהִיִּינוּ בְּכָאֵן אֲשַׁתְּמוּדְעָן אֵינוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָאֵן בְּעַנְיָן

מְהִימְנוּתָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֵינוֹן אֲזֵלִי בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר בְּאוֹרֵייתָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מְהִכָּא, (משלי יג כח) צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוֹבַע נִפְשׁוֹ, בְּתַר דְּשָׁבַע נִפְשִׁיה מְלַצְלִי וְלִמְקָרִי בְּאוֹרֵייתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי עַד לָא יְהֵב קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲבַחֲיָן בֵּין אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וּבֵין אֵינוֹן חֲזִיבִיא דְּלָאו אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא וְלָא קְיִימִין בְּאוֹרֵייתָא, וּבְמָה אֲבַחֲיָן לִוְן, בְּמָן, כְּמָה דְּאִתְמַר אֲנִסְנוּ, וְכָל אֵינוֹן דְּאִשְׁתְּכַחוּ דְּאֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, רְשִׁים לְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּרִשְׁמֵי דְּכִתְרָא דְּחֶסֶד, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר הַמִּיחֲלִים לְחֶסֶדוֹ, וְעַל דָּא לְמַעַן אֲנִסְנוּ, וְכָל אֵינוֹן דְּלָא מִשְׁתַּפְּחִי בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, אַעֲדִי מַנִּייהוּ כְּתָרָא עֲלָאָה דָּא, וּמִנָּא אַכְרִיז וְאָמַר (שם) וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר, וְעַם כָּל דָּא לֹא הֶעֱדִיף הַמְרָבָה וְהַמְמַעִיט לֹא הֶחְסִיר.

מתוק מדבש

הַפְּרַנְסָה נוֹדְעִים וְנִיכְרִים אֵלוּ בְּנֵי הָאֲמוּנָה, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֵינוֹן אֲזֵלִי בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר בְּאוֹרֵייתָא שְׁבַכְל יוֹם וְיוֹם הֵם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כִּי יֵשׁ לָהֶם בְּטַחֲוֹן וּמְקוּיִם חֶסֶד א"ל כֹּל יוֹם וְיוֹם, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מְהִכָּא מִכָּאֵן אֲנוּ לּוֹמְדִים דְּרַכִּי הַצְּדִיקִים, וְדַתִּיב צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוֹבַע נִפְשׁוֹ פִּירוּשׁוֹ בְּתַר דְּשָׁבַע נִפְשִׁיה מְלַצְלִי וְלִמְקָרִי בְּאוֹרֵייתָא אַחַר שְׁשַׁבְעָה נִפְשׁוֹ מִתְּפִלָּה וְתוֹרָה, רַק אַחַר כֵּךְ הוֹלֵךְ לֹאכּוֹל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי עַד לָא יְהֵב קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל בֹּא וּרְאֵה עַד שְׁלֹא נִתַּן הַקְּב"ה אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲבַחֲיָן בֵּין אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא וּבֵין אֵינוֹן חֲזִיבִיא דְּלָאו אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא וְלָא קְיִימִין בְּאוֹרֵייתָא אֲבַחֲיָן בֵּין אֵלוּ בְּנֵי הָאֲמוּנָה וּבֵין אֵלוּ הַרְשָׁעִים שְׂאִינִם בְּנֵי אֲמוּנָה וְלֹא עוֹמְדִים בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה, וּבְמָה אֲבַחֲיָן לִוְן וְשׁוֹאֵל בְּמָה הַבַּחֲיָן אוֹתָם, וְאִמַר בְּמָן כְּעִנְיָן לְקִיטַת הַמֶּן, כְּמָה דְּאִתְמַר אֲנִסְנוּ שְׁהוּא גַם לְשׁוֹן הַרְמַת נֶס, רִצָּה לּוֹמַר שְׂאֲבַחֲוֹן אֶת יִשְׂרָאֵל וּבִזָּה אֵרִים אוֹתָם לְמַדְרַגָּה גְבוּהָה, כִּי וְכָל אֵינוֹן דְּאִשְׁתְּכַחוּ דְּאֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא רְשִׁים לְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּרִשְׁמֵי דְּכִתְרָא דְּחֶסֶד כֹּל אֵלוּ שְׁנַמְצָאוּ בְּנֵי אֲמוּנָה רִשְׁם אוֹתָם הַקְּב"ה בְּרוּשְׁם שֶׁל סְפִירַת הַחֶסֶד עַל יַדֵּי חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנִּמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר הַמִּיחֲלִים לְחֶסֶדוֹ פִּירוּשׁ הַמִּיחֲלִים לְהַמְשַׁכְת חוּט שֶׁל חֶסֶד, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן כְּתוּב לְמַעַן אֲנִסְנוּ לְמַעַן אֵרִים וְאִגְדִּיל אוֹתָם לְמַעְלָה, וְכָל אֵינוֹן דְּלָא מִשְׁתַּפְּחִי בְּנֵי מְהִימְנוּתָא אַעֲדִי מַנִּייהוּ כְּתָרָא עֲלָאָה דָּא וְכֹל אֵלוּ שְׁלֹא נִמְצָאוּ בְּנֵי אֲמוּנָה הַסִּיר מֵהֶם הָאֵרַת מִדַּת הַחֶסֶד הָעֲלִיוֹנָה, וּמִנָּא אַכְרִיז וְאָמַר וְהַמֶּן כְּעִצְמוֹ הַכְרִיז וְאָמַר וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר שְׁלֹא הִיוּ שְׁבַעִים מְכֹל מַה שֶׁלְקָטוּ מֵהַמֶּן, וְעַם כָּל דָּא וְעַם כֹּל זֶה אַחַר כֵּךְ לֹא הֶעֱדִיף הַמְרָבָה וְהַמְמַעִיט לֹא הֶחְסִיר.

הבוטח ומאמין משתדל ומתפלל על פרנסתו

(י) **אִישׁ אַמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת** (משלי כח ב), **דָּא הוּא בְּרַ נְשׁ דְּמְהִימְנוּתָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּיה, פְּגוֹן רַבִּי יִיסָא סְבָא, דְּאָף עַל גַּב דְּהוּה לִיה מִיכְלָא דְּהוּא יוֹמָא לְמִיכַל, לָא הוּה מְתַקִּין לִיה עַד דְּשָׂאִיל מְזוּנִיה קָמִי מְלָפָא קַדִּישָׁא, לְבַתֵּר דְּצִלִּי צְלוֹתִיה וְשָׂאִיל מְזוּנִיה קָמִי מְלָפָא, פְּדִין הוּה מְתַקִּין, וְהוּה אָמַר תְּדִיר לָא נְתַקִּין עַד דִּינְתַנּוּן מִבֵּי מְלָפָא.**

וְאָץ לְהַעֲשִׂיר לָא יִנְקָה, בְּגִין דְּלָא בְּעָא לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהִי חִיִּין דְּעֵלְמָא דִּין וְחִיִּין דְּעֵלְמָא דְּאָתִי.

מתוק מדבש

"מאמר הבוטח ומאמין משתדל ומתפלל על פרנסתו" ומבואר בו כי הבוטח בה' ומאמין שהקב"ה זן ומפרנס, הוא משתדל ומתפלל על פרנסתו, והגם שיש לו מזונות בביתו, כדוגמת רב ייסא סבא. אבל הממהר להתעשר בהשתדלות יתירה ומניח את לימוד התורה עבור סירחת הפרנסה, לא ישיג להעשיר, ויענש על בטול תורתו.

(מקור המאמר זוהר פרשת מקץ דף רל"ט ע"ג, וצנזאור מסוק מדנש כרך ד עמ' רכו-רכו)

מה שכתוב **אִישׁ אַמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת** פירושו **דָּא הוּא בְּרַ נְשׁ דְּמְהִימְנוּתָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּיה** זהו אדם שיש בו אמונת ה', רצה לומר כי האדם הבוטח בה' ומאמין כי הוא הנותן כח לעשות חיל, והוא הנותן לחם לכל בשר ומשביע לכל חי רצון, הנה זה האיש נקרא איש אמונות, **פְּגוֹן רַבִּי יִיסָא סְבָא, דְּאָף עַל גַּב דְּהוּה לִיה מִיכְלָא דְּהוּא יוֹמָא לְמִיכַל** שאף על פי שהיה לו מאכל לאותו יום לאכול, **לָא הוּה מְתַקִּין לִיה עַד דְּשָׂאִיל מְזוּנִיה קָמִי מְלָפָא קַדִּישָׁא** לא היה מתקנו ומכין אותו עד ששאל מזונו מלפני הקב"ה, **לְבַתֵּר דְּצִלִּי צְלוֹתִיה וְשָׂאִיל מְזוּנִיה קָמִי מְלָפָא פְּדִין הוּה מְתַקִּין** ואחר שהתפלל תפלתו ושאל את מזונו מלפני הקב"ה אז היה מכין את מאכלו, **וְהוּה אָמַר תְּדִיר לָא נְתַקִּין עַד דִּינְתַנּוּן מִבֵּי מְלָפָא** ואמר תמיד לא נכין לאכול עד שיתנו מבית המלך, והודיע בזה כי אפילו כבר היה מאכלו ברשותו ובידו, איננו רשאי לאכלו אם לא יסכימו עליו מלמעלה.

ומה שכתוב שם **וְאָץ לְהַעֲשִׂיר לָא יִנְקָה** פירושו הממהר להעשיר את עצמו בהשתדלות יתירה לא ינקה מגמול הראוי לו, רצה לומר המחליף חיי העולם הבא שהיא התורה בחיי שעה, ומפרש בְּגִין דְּלָא בְּעָא לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּאוֹרֵייתָא דְּאִיהִי חִיִּין דְּעֵלְמָא דִּין וְחִיִּין דְּעֵלְמָא דְּאָתִי לפי שלא רצה לעסוק בתורה שהיא חיי עולם הזה וחיי עולם הבא לכן לא ינקה. (רמ"ק ומפרשים)

תפלת פותח את ידיך

(יא) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּנִינָן, כֹּל מֵאֵן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדוֹד בְּכָל יוֹם
תְּלַת זְמָנִין, אִיהוּ בַר עֲלָמָא דְאִתִּי, וְהָא אֲתָמַר טַעְמָא, אִי
בְּגִין פְּרִנְסָה וּמְזוֹנָא דְכָל עֲלָמִין, תְּרִין זְמָנִין אֵינוֹן בְּכָל יוֹמָא, בְּצַפְרָא
וּבְפִנְיָא, דְּכִתִּיב (שמות טו ח) בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרְבַּ בֶּשֶׂר וּגּוֹמֵר, אֲמַאי
תְּלַת זְמָנִין בְּכָל יוֹמָא, אֶלָּא תְּרִין לְמְזוֹנָא דְבְנֵי אִינְשֵׁי, וּדְכָל עֲלָמָא,
וְחַד לְמֵיחָב תּוֹקְפָא לְהֵהוּא אֲתַר דְּפִתִּיחוּ יְדוּי.

וְתְרִין מְזוֹנִין אֵלִין מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, וְכִלְהוּ תְּלַת מְזוֹנֵי פְתִיבֵי הֶכָּא,

מתוק מדבש

"מאמר תפלת פותח את ידיך" ומבואר בו כי תפלה זו הנאמרת שלש פעמים בכל יום,
היא חיוב על האדם. בזמירות דשחרית הוא לתת כח אל השכינה שממנה יורד המזון לבני
אדם, או שהוא בחינת שבח והלול. ואחר תפלת שחרית ולפני תפלת מנחה הם בקשות
ותפלה על הפרנסה. ומבאר עוד כי במזמור זה יש רמז לפרנסת העשירים בשפע, ולפרנסת
העניים שבצמצום.

(מקור המאמר זוהר פרשת פתח דף רכו ע"ג, ונצי"ור מתוק מדבש כרך יד עמ' קפד-קפו)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּנִינָן לְמַדְנּוּ (נמס' נרכות דף ד ע"ג), כֹּל מֵאֵן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדוֹד
בְּכָל יוֹם תְּלַת זְמָנִין כֹּל מִי שְׁאוּמַר מְזוֹמַר תְּהִלָּה לְדוֹד בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
אִיהוּ בַר עֲלָמָא דְאִתִּי הוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא, וְהָא אֲתָמַר טַעְמָא וְהָרִי לְמַדְנּוּ טַעְמּוּ (סז)
לְפִי שְׁכָתוּב בּוֹ פוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, שֶׁהוּא בִקְשַׁת מְזוֹן לְכָל חַי, וְשׁוֹאֵל
אִי בְּגִין פְּרִנְסָה וּמְזוֹנָא דְכָל עֲלָמִין אִם הַטַּעַם הוּא מַחְמַת פְּרִנְסָה וְהַמְזוֹן שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת, הִיָּה דִי לּוֹמַר בִּי פְּעָמִים, בְּתַהֲלָה לְדוֹד שֶׁל אַחַר הַעֲמִידָה, וּבְתַהֲלָה לְדוֹד שֶׁל
מִנְחָה, כִּי תְּרִין זְמָנִין אֵינוֹן בְּכָל יוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְפִנְיָא שְׁתֵּי פְּעָמִים הֵם לְמְזוֹן בְּכָל
יוֹם בְּבִקְרָא וּבְעֶרְבַּ, דְּכִתִּיב כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּתוֹרָה, בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרְבַּ בֶּשֶׂר לְאֹכֹל,
וְלַחֵם בְּבִקְרָא לְשַׁבּוּעַ, אִם כֵּן אֲמַאי תְּלַת זְמָנִין בְּכָל יוֹמָא לְמַה צְרִיךְ לְהַזְכִּיר שְׁבַח נְתִינַת
הַמְזוֹן ג' פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, וּמִשִּׁיב אֶלָּא תְּרִין לְמְזוֹנָא דְבְנֵי אִינְשֵׁי אֵלָּא שְׁתֵּי פְּעָמִים
אוֹמְרִים פוֹתַח אֶת יָדְךָ בְּשִׁבִיל הַמְזוֹן שֶׁל בְּנֵי אָדָם בְּעֶרְבַּ וּבְבִקְרָא, וְגַם אַחַד לְעִשְׁרִים וְאַחַד
לְעִנְיִים כְּדִלְקַמֵּן, וּדְכָל עֲלָמָא וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם דֵּהֵינּוּ הַמְזוֹן שֶׁל הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת וְהָעוֹפּוֹת,
שֶׁהֵם נְכֻלָּיִם בְּפִרְסָת בְּנֵי אָדָם, וְחַד לְמֵיחָב תּוֹקְפָא לְהֵהוּא אֲתַר דְּפִתִּיחוּ יְדוּי וְמַה
שְׁאוּמְרִים תְּהִלָּה לְדוֹד בְּזִמְרִירוֹת, הוּא לְתַת תּוֹקְפָא וְכַח לְמִקּוּם הוּא שְׁפִתּוּחָה יְדוּי, דֵּהֵינּוּ
אֵל הַשְּׁכִינָה שִׁמְמָנָה יוֹרֵד הַמְזוֹן לְהַתְּחַתּוּנִים.

וְתְרִין מְזוֹנִין אֵלִין מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא וּבִי מְזוֹנוֹת אֵלוֹ שֶׁל בְּנֵי אָדָם, הֵם מְשׁוּנִים זֶה
מִזֶּה כְּדִמְפָּרֵשׁ וְאֵזִיל, וְכִלְהוּ תְּלַת מְזוֹנֵי פְתִיבֵי הֶכָּא וְכָל הַג' מֵינֵי מְזוֹנוֹת כְּתוּבִים

(תהלים קמה טו) וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, דָּא מְזוֹנָא דְעֵתִירִי, דִּיהִיב מִיכְלָא סְגִי בְּעֵתוֹ, הָא חֵד. תְּרִין, דְּכְתִיב וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חֵי רְצוֹן, דָּא מְזוֹנָא דְמִסְפְּנֵי, דְאֵינוֹן שְׁבַעִין מְרָצוֹן, וְלֹא מְגוֹ מִיכְלָא סְגִי. תִּלְת, דְּכְתִיב פּוֹתַח אֶת יָדְךָ, דָּא תּוֹקְפָא לְהֵוּא אֶתְר, דְּבִפְתִיחוּ דִידוּי, נְפָקָא רְצוֹן וְשְׁבַעָא לְכָלְא.

תו, הָכֵי אוֹלִיפְנָא, דְלָאו אֵיהוּ אֱלָא תְרִי זְמַנִּי, בְּגִין מְזוֹנָא וּפְרַנְסָה בְּכָל יוֹמָא, דְאֵלִין חֵיבָא עַל בַּר נֶשׁ, וְאִי אָמַר יְתִיר, לָאו בְּגִין חוֹבָה אֵיהוּ, אֱלָא בְּגִין שְׁבַחָא גּוֹ תּוֹשְׁבְחָן דְזְמִירוֹת דְדוֹד מְלָפָא, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְפְרַנְסָה לֹא חֲזִי לְמִשְׁאֵל אֱלָא בְּתַר צְלוֹתָא וּפְרַנְסָה דְמֵאֲרִיָּה, מְלָפָא יִכּוּל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתַּר יִכּוּלֵן עֲבָדוּי.

מתוק מדבש

כאן בתהלה לדוד, כי מה שכתוב וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, דָּא מְזוֹנָא דְעֵתִירִי זה נאמר על המזונות של העשירים, דִּיהִיב מִיכְלָא סְגִי בְּעֵתוֹ שהקב"ה נותן להם מזון מרובה בעתו, הָא חֵד הרי מזון אחד. תְּרִין מזון השני, דְּכְתִיב וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חֵי רְצוֹן, דָּא מְזוֹנָא דְמִסְפְּנֵי זהו המזון של עניים, דְאֵינוֹן שְׁבַעִין מְרָצוֹן שהם שבעים מרצון, דהיינו ממה שמאמינים שכך הוא רצון ה', (כעין שאמרו חז"ל איזו עשיר השמח במלקו), וְלֹא מְגוֹ מִיכְלָא סְגִי וְלֹא מֵתוּךְ מֵאֵכֵל מְרֻבָּה. תִּלְתֵּי מִזוֹן הַשְּׁלִישִׁי דְכְתִיב פּוֹתַח אֶת יָדְךָ, דָּא תּוֹקְפָא לְהֵוּא אֶתְר זהו לתת תוקף וכח למקום השכינה, דְּבִפְתִיחוּ דִידוּי נְפָקָא רְצוֹן וְשְׁבַעָא לְכָלְא שבפתיחת ידיה יוצא רצון ושובע לכל חי, והיינו "ומשביע לכל חי רצון". (רמ"ק ומק"מ)

תו, הָכֵי אוֹלִיפְנָא ועוד כך למדתי, דְלָאו אֵיהוּ אֱלָא תְרִי זְמַנִּי שבקשת הפרנסה בפסוק פותח את ירך אינה אלא ב' פעמים ביום, בְּגִין מְזוֹנָא וּפְרַנְסָה בְּכָל יוֹמָא בשביל המזון והפרנסה שבכל יום, דְאֵלִין חֵיבָא עַל בַּר נֶשׁ שאלו הב' פעמים ביום חיוב הוא על האדם לבקש פרנסתו, וְאִי אָמַר יְתִיר לָאו בְּגִין חוֹבָה אֵיהוּ ואם אמר יותר אינו משום שהוא חוב, אֱלָא בְּגִין שְׁבַחָא גּוֹ תּוֹשְׁבְחָן דְזְמִירוֹת דְדוֹד מְלָפָא אלא בשביל השבח שאומר בתוך התשבחות של הזמירות של דוד המלך, דהיינו בתוך פסוקי דזמרה, רצה לומר שמשבחים להקב"ה שמכין מזון לכל בריותיו, מְאִי טַעְמָא מהו הטעם שבזמירות הוא רק שבח להקב"ה ולא בקשת פרנסה, ואומר בְּגִין דְפְרַנְסָה לֹא חֲזִי לְמִשְׁאֵל אֱלָא בְּתַר צְלוֹתָא וּפְרַנְסָה דְמֵאֲרִיָּה לפי שאין ראוי לבקש על פרנסה אלא אחר תפלת העמידה שהיא פרנסת קונו, רצה לומר בשעת התפלה היא סוד המשכת השפע להקב"ה כביכול, לכן מְלָפָא יִכּוּל בְּקַדְמִיתָא בשעת התפלה המלך יאכל תחילה, כלומר שיקבל השפע תחילה, וּלְבַתַּר יִכּוּלֵן עֲבָדוּי ואחר כך יאכלו עבדיו שהם בני ישראל, כי רק אחר התפלה נמשך השפע לישראל. (מפּרָשִׁים)

סגולת נטילת ידים בשפע מים

(יב) אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֵי עֲבִידְתָּךְ, אָמַר לִיה קַרְיָנָא דְרַדְקֵי בְּאַתְרֵי, וְהִשְׁתָּא אַתָּא רַבִּי יוֹסִי דְכֶפֶר חֲנִין לְמַתָּא, וּסְלִיקוּ לֹון מִגַּבְּאֵי, וְאוֹתְבוּ לֹון לְגַבְיָה, וְהוּוּ יְהִבִּין לִי כָּל בְּנֵי מַתָּא אַגְרָא, כִּהֵהוּא זְמַנָּא דְרַדְקֵי הוּוּ גַבְּאֵי, וְאַסְתַּפְּלִנָּא בְּנַפְשָׁאֵי דְלָא אֶתְחַזִּי לִי לְאַתְהֵנִי מְנִייהוּ לְמַגְנָא, וְאַגְיִרְנָא גְרַמָּאֵי בְּהַדִּי דְהָאֵי חֲפִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרַכָּאן דְאַבָּא אֶצְטְרִיכוּ הָכָּא, קָמוּ אֶתּוּ קַמִּיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ יְתִיב וְלַעֲי כָּל יוֹמָא קַמִּיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיוֹמָא חַד הָוָה עָסִיק בְּנְטִילַת יָדֵים קַמִּיה, אָמַר כָּל מָאן דְלָא נְטִיל יָדָי כְּדָקָא יָאוּת, אָף

מתוק מדבש

”מאמר סגולת נטילת ידים בשפע מים” ומסופר בו שרבי אלעזר פגש בדרך יהודי תלמיד חכם שהיה משמש כמשרת, והביאו רבי אלעזר לפני אביו רשב”י, ורשב”י דרש כי הנוטל ידיו לסעודה בשפע מים זוכה להתברך בעשירות, וכן הוה שנטל היהודי ידיו בשפע מים, ומצא מטמון ונתעשר.

(מקור המאמר זוהר פרשת לך לך דף פו ע”ג - פח ע”א, וצניאור ממוק מדגש כרך ג עמ’ שכה-שכו)

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתוּוּ הַיהוּדִי, מֵאֵי עֲבִידְתָּךְ מַה מְלַאכְתָּךְ וּפְרִנסְתָּךְ, לְפִי שֶׁהִתְפַּלֵּא שֶׁהִשְׁכִּיר עֲצֻמוֹ לַהֲיוֹת מִשְׁרַת, אָמַר לִיה קַרְיָנָא דְרַדְקֵי בְּאַתְרֵי הֵייתִי מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת בְּעִירִי, וְהִשְׁתָּא אַתָּא רַבִּי יוֹסִי דְכֶפֶר חֲנִין לְמַתָּא וְעַתָּה בָּא רַבִּי יוֹסִי מִכֶּפֶר חֲנִין לְעִירֵנוּ, וּסְלִיקוּ לֹון מִגַּבְּאֵי וְאוֹתְבוּ לֹון לְגַבְיָה וּלְקַחוּ אֶת הַתִּינוּקוֹת מֵאַצְלֵי וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתָם אֲצֻלוֹ, וְהוּוּ יְהִבִּין לִי כָּל בְּנֵי מַתָּא אַגְרָא כִּהֵהוּא זְמַנָּא דְרַדְקֵי הוּוּ גַבְּאֵי וְהָיוּ נוֹתְנִים לִי כָּל בְּנֵי הָעִיר שְׁכָרִי כְּבֹאוֹתוֹ הַזֶּמֶן שֶׁהִתִּינוּקוֹת הָיוּ אֲצֻלֵי, וְאַסְתַּפְּלִנָּא בְּנַפְשָׁאֵי דְלָא אֶתְחַזִּי לִי לְאַתְהֵנִי מְנִייהוּ לְמַגְנָא וְהִתְבַּוְּנַתִּי בְּעַצְמֵי שְׂאִינוֹ רָאוּי לִי לִיהֲנוֹת מֵהֶם בְּחִנָּם, וְאַגְיִרְנָא גְרַמָּאֵי בְּהַדִּי דְהָאֵי חֲפִים לְכֵן הִשְׁכַּרְתִּי עֲצֻמִּי לִלְכַת עִם זֶה הַחֲכָם וּלְשַׁמְשׁוֹ, דִּהְיִינוּ עִם רַבִּי יִיסָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרַכָּאן דְאַבָּא אֶצְטְרִיכוּ הָכָּא צְרִיכִים כַּאֲן אֶת הַבְּרֻכּוֹת שֶׁל אָבִי, כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה לוֹ פְּרִנסָה בְּהַרְחַבָּה וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהִשְׁכִּיר עֲצֻמוֹ, קָמוּ אֶתּוּ קַמִּיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן עֲמָדוֹ הַחֲבֵרִים מֵהַסְּלַע שֶׁבֹאוֹתוֹ שְׂדֵה (כְּמִצְוֹלָל לְעִיל דָּף פו סוּע”ג) וּבָאוּ לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ יְתִיב וְלַעֲי כָּל יוֹמָא קַמִּיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָיָה יוֹשֵׁב אוֹתוֹ הַיהוּדִי וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה כָּל הַיּוֹם לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיוֹמָא חַד הָוָה עָסִיק בְּנְטִילַת יָדֵים קַמִּיה יוֹם אֶחָד הָיָה עוֹסֵק לְפָנָיו בְּהַלְכוֹת נְטִילַת יָדֵים, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל מָאן דְלָא נְטִיל יָדָי כְּדָקָא יָאוּת אָף עַל גַּב דְאַתְעַנְשַׁל לְעִילָא אֶתְעַנְשַׁל לְתַתָּא כָּל מִי

על גב דאתענש לעילא אתענש לתתא, ומאי עונשיה לתתא, דגרים ליה לגרמיה מספנותא, כמה דעונשיה, כך הכי הוא זכי מאן דנטיל ידוי פדקא יאות, דגרים לגרמיה ברכאן דלעילא, דשראן ברכאן על ידוי פדקא יאות, ואתברך בעותרא.

לבתר אקדים רבי שמעון חמא ליה דאנטל ידוי כמיא, ונטיל לון בשיעורא סגייא דמיין, אמר רבי שמעון, מלא ידיו מברכותיה, וכך הוה, מההוא יומא ולהלאה אתעתר, ואשפח סימא, והוה לעי באורייתא, ויהיב מזונא למספני פל יומא, והוה חדי עמהון ומספר לון אנפין נהירין, קרא עליה רבי שמעון, ואתה תגיל ביהו"ה בקדוש וגו'.

מתוק מדבש

שלא נוטל ידיו כראוי אף על פי שנענש למעלה, הוא נענש גם למטה, ומאי עונשיה לתתא ומה ענשו למטה, דגרים ליה לגרמיה מספנותא שגורם לו לעצמו עניות, לפי שהמים הם כנגד שפע החסד של מעלה הנמשך לטהרת העשר אצבעות שהם כנגד העשר ספירות, ואם מזלזל בנטילת ידים ואינו נוטל כראוי אז גורם למעט השפע למעלה לכן גם ממנו ממעטים השפע ונענש בעניות, ואמר עוד רבי שמעון כמה דעונשיה כמו שנענש למעלה ולמטה אם מזלזל בנטילת ידים, כך הכי הוא זכי מאן דנטיל ידוי פדקא יאות כמו כן זוכה לשכר למעלה ולמטה מי שנוטל ידיו כראוי, ושכרו הוא דגרים לגרמיה ברכאן דלעילא שגורם לעצמו המשכת הברכות של מעלה, דשראן ברכאן על ידוי פדקא יאות שהברכות שורות על מעשי ידיו כראוי, ואתברך בעותרא ועל ידי זה מתברך בעשירות, ורצה לומר שרבי שמעון היה מבקש למצוא לו מקום לברכו, ואמר לו זה כדי שידקדק בנטילה ואחר כך יברכו וכן הוה.

לבתר אקדים רבי שמעון חמא ליה דאנטל ידוי כמיא, ונטיל לון בשיעורא סגייא דמיין אחר כך הקדים רבי שמעון עצמו לראות איך יטול ידיו, וראה שכשנטל ידיו במים נטלם בשיעור גדול, אמר רבי שמעון מלא ידיו מברכותיה רבי שמעון התפלל להקב"ה שימלא את ידיו של אותו היהודי מברכות העליונות בזכות שמדקדק בנטילת ידים, וכך הוה מההוא יומא ולהלאה אתעתר ואשפח סימא וכך היה לו כי מאותו יום ואילך מצא מטמון ונתעשר, והוה לעי באורייתא ויהיב מזונא למספני פל יומא והיה עוסק בתורה ונתן מזונות לעניים בכל יום, והוה חדי עמהון ומספר לון אנפין נהירין והיה שמח עמהם והסביר להם פנים מאירות, רצה לומר שנשתמש באותו העושר כראוי ולא שכח את טובותיו יתברך עמו, ולכן קרא עליה רבי שמעון, ואתה תגיל ביהו"ה פירוש שתשמח בישועת ה' שהושיע אותך בעשירות, בקדוש ישראל תתהלל, פירוש בהקב"ה שהוא קדוש ישראל תתהלל. (רמ"ק ור"א ג ומפרשים)

עושר רוחני הוא עושר אמיתי

(יג) **כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ** (שמות כ יב), **כִּפְדָּהוּ בַכֶּסֶת נְקִיָּה**, דְּהֵיִינוּ **פְּנֵי מַצְוָה**, (משלי ג ט) **כִּבְד אֶת יְהוָה מֵהוֹנֵף**, דָּא תוֹרָה וּמַצּוֹת, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם כג טו) **אֲרָף יָמִים בְּיַמִּינָה בְּשִׂמְלָה וְגו'**, דְעָנִי לָאו אִיהוּ בַר נֶשׁ אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת, אֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּבַתְר דְּאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, אִין עָנִי אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת, דְּעוֹתְרָא דְבַר נֶשׁ אוֹרִייתָא וּמַצּוֹת.

וּבְגִין דָּא **כִּבְד אֶת יְהוָה מֵהוֹנֵף**, וְלֹא תִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא כְּדִי לְהַתְגַּדֵּל בָּהּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא וְאֵל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא תֹאמְרוּ אֶקְרָא בְּעֵבוֹר שְׂיקְרָאוֹנֵי רַבִּי, אֱלָא (תהלים לד ד) **גִּדְלוּ לַיהוָה אֶתִּי**.

מתוק מדבש

"מאמר עושר רוחני הוא עושר אמיתי" ומבואר בו צריך לכבד את הקב"ה מממונו, ולהדר במצות, בבחינת זה אלי ואנוהו. וכן לכבד את הקב"ה במצות לשם שמים. ומבאר כי הון אמיתי הוא עושר רוחני של לימוד תורה וקיום המצות. ובממון הגשמי שנתן הקב"ה לאדם, ישתדל לכבד בו את הקב"ה לשם שמים, ובוה יזכה לעושר רוחני.

(מקור המאמר זוהר פרשת יתרו זרעיא מהימנא דף לג ע"א, וצניאור מתוק מדבש כרך ו עמ' שח-טט)

כִּבְד אֶת אָבִיךָ הֵיִינוּ אֶת הַקַּב"ה, וְאֶת אִמְךָ הֵיִינוּ אֶת הַשְּׂכִינָה, כִּפְדָּהוּ בַכֶּסֶת נְקִיָּה פירושו דְּהֵיִינוּ פְּנֵי מַצְוָה בטלית נאה ובציצית נאה, ועוד שתהיה המצוה שתקיים נקיה וברה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולא יתערב בה מחשבה רעה כלל, וכן מה שכתוב **כִּבְד אֶת יְהוָה מֵהוֹנֵף** פירושו דָּא תוֹרָה וּמַצּוֹת זה נאמר על לימוד התורה וקיום המצות הָדָא הוּא דְכְתִיב אֲרָף יָמִים בְּיַמִּינָה, בְּשִׂמְלָה עוֹשֵׁר וּכְבוֹד, פִּירוּשׁ בְּשִׂמְלָה שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ עוֹשֵׁר וּכְבוֹד, וּמִפְרֵשׁ דְּעָנִי לָאו אִיהוּ בַר נֶשׁ אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת שֶׁלֹּא נִקְרָא אָדָם עִנִּי אֲלָא כְּשֶׁהוּא עִנִּי מִן הַתּוֹרָה וְהַמַּצּוֹת, אֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּבַתְר דְּאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין נודע אחר שהעמידו בעלי משנה (נמס' סנהדרין דף כד ע"ב), כִּי אִין עָנִי אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת ומכלל לאו אתה שומע הן, כלומר דְּעוֹתְרָא דְבַר נֶשׁ אוֹרִייתָא וּמַצּוֹת שעושרו של האדם הוא תורה ומצות.

ואמר כי וּבְגִין דָּא ובשביל זה כתוב **כִּבְד אֶת יְהוָה מֵהוֹנֵף** שתכבדו מעושרך, דהיינו וְלֹא תִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא כְּדִי לְהַתְגַּדֵּל בָּהּ שלא תעסוק בתורה שהיא עושרך כדי להתגדל בה אלא לשם ה', כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא כמו שהעמידוהו החברים במס' אבות פ"ד מ"ה, וְאֵל תַּעֲשֵׂם אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת הַמַּצּוֹת עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא תֹאמְרוּ אֶקְרָא בְּעֵבוֹר שְׂיקְרָאוֹנֵי רַבִּי, אֱלָא כְּמוֹ שֶׁאָמַר דוד המלך לבני ישראל **גִּדְלוּ לַיהוָה אֶתִּי** גדלו לה' כמוני, שיהיה העסק שלכם בתורה ומצות לשם שמים בלי שום פניה כלל.

זהירות מביטול תורה

(יד) וְעוֹד (שמות ב ד) וַתִּתְּצַב אַחֲתוֹ, דָּא חֲכָמָה, מִרְחוֹק, בְּהָהוּא זְמַנָּא דְמִתְרַחֲקִין יִשְׂרָאֵל מִחֲכָמַת קְבֻלַּת מִשָּׁה, וְאַתְרַחֲקָא אִיהִי מִנְיָהּ, וּבְהָהוּא זְמַנָּא, (שמות ב ה) וַתִּרְדּוּ בַת פְּרָעָה לְרַחוּץ עַל הַיַּאֲוֹר, נִחְתָּא מִדַּת הַדִּין לְקַטְרָגָא עֲלֵיהוֹן, וְלֹאֲתַרְחֲצָא מִדְּמָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינּוֹן דְּמִים מְעוֹת דְּלֵהוֹן, דְּאִינּוֹן חִייהוֹן, וְכֹלְאָ עַל סִבָּה דְּהָהוּא אֹר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ד) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, עַל אֹר דְּאֹרִיתָא, דְּהוּוּ מִתְרַחֲקִין מִינָּהּ, אֹר דְּמִשָּׁה וְדָאִי.

וְנִעְרוֹתֵיהָ הַלְכוֹת עַל יַד הַיַּאֲוֹר, אֲלִין הָאוּמוֹת, דְּאִינּוֹן עֲרָב רַב, וְכֵן כָּל אוּמִין דְּעֻלְמָא, מִתְיַעֲטִין עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, לְאֶעְקָרָא לֹון מִן עֻלְמָא, וְכֹלְאָ עַל סִבָּה דְּהָהוּא אֹר, וְזֵהוּ עַל יַד הָאִי אוּ"ר.

מתוק מדבש

"מאמר זהירות מביטול תורה" ומבואר בו כי בזמן שישראל מתרחקים מלימוד התורה, אז גם התורה מתרחקת מהם, ומדת הדין מקטרגת על פרנסתם, ואומות העולם והערב רב מתייעצים לעקור ולאבד את שוניאיהם של ישראל.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת יתרו דף מג ע"ב, וצניאור מתוך מדגש כרך 3 עמ' קכ-קכא)

וְעוֹד רִמְזוּ עַל מָה שְׁכָתוּב וַתִּתְּצַב אַחֲתוֹ, דָּא חֲכָמָה זֵו הִיא חֲכָמָה, וּמָה שְׁכָתוּב מִרְחוֹק הִיינוּ בְּהָהוּא זְמַנָּא דְּמִתְרַחֲקִין יִשְׂרָאֵל מִחֲכָמַת קְבֻלַּת מִשָּׁה בְּאוֹתוֹ הַזְמַן שִׁישְׂרָאֵל מִתְרַחֲקִים מִחֲכָמַת קְבֻלַּת מִשָּׁה, אֹז וְאַתְרַחֲקָא אִיהִי מִנְיָהּ גַם הַתּוֹרָה מִתְרַחֲקַת מֵהֶם, וּבְהָהוּא זְמַנָּא וּבִזְמַן הָהוּא נֹאמַר וַתִּרְדּוּ בַת פְּרָעָה לְרַחוּץ עַל הַיַּאֲוֹר הִיינוּ נִחְתָּא מִדַּת הַדִּין לְקַטְרָגָא עֲלֵיהוֹן שִׁירְדָּה מִדַּת הַדִּין לְקַטְרָג עֲלֵיהֶם, וְלֹאֲתַרְחֲצָא מִדְּמָא דִּישְׂרָאֵל וְלֵהֲתַרְחֵץ מִדְּמַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוֹן דְּמִים מְעוֹת דְּלֵהוֹן דְּאִינּוֹן חִייהוֹן שֶׁהֵם הַמְעוֹת וְהַכֹּסֵף שֶׁלֵּהֶם שֶׁהֵם חִייהֶם וּפְרַנְסַתָּם, וְכֹלְאָ עַל סִבָּה דְּהָהוּא אֹר וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל אֹר הַתּוֹרָה שְׁנִתְרַחַק מֵהֶם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ שְׁנֹאמַר בּוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב הִיינוּ עַל אֹר דְּאֹרִיתָא דְּהוּוּ מִתְרַחֲקִין מִינָּהּ בְּשִׁבִיל אֹר הַתּוֹרָה שֶׁהִיוּ מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, אֹר דְּמִשָּׁה וְדָאִי שֶׁהוּא אֹר שֶׁל מִשָּׁה וְדָאִי, שְׁנֹאמַר בּוּ וְתֹרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב, וְטוֹב הִיינוּ אֹר, וְהִיינוּ הַתּוֹרָה.

ומה שכתוב וְנִעְרוֹתֵיהָ הַלְכוֹת עַל יַד הַיַּאֲוֹר הֵנָּה אֲלִין הָאוּמוֹת דְּאִינּוֹן עֲרָב רַב נִעְרוֹתֵיהָ, רוּמוֹת עַל הָאוּמוֹת שֶׁהֵם הָעֲרָב רַב, וְכֵן כָּל אוּמִין דְּעֻלְמָא וְכֵן כָּל אוּמוֹת הָעוֹלָם, מִתְיַעֲטִין עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל לְאֶעְקָרָא לֹון מִן עֻלְמָא מִתְיַעֲצוֹת עַל יִשְׂרָאֵל לְעִקּוֹר וְלֹאֲבַד אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, וְכֹלְאָ עַל סִבָּה דְּהָהוּא אֹר וְהַכֵּל הוּא בְּסִבַּת אֹר הַתּוֹרָה שִׁישְׂרָאֵל נִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ, וְזֵהוּ וְעַל זֵה רוּמוֹ מָה שְׁכָתוּב עַל יַד הָאִי אוּ"ר מִחֲמַת אוֹתוֹ אֹר הַתּוֹרָה.

לימוד תורה משפיע פרנסה

(טו) פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וַאֲמַר, (משלי י ב) לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע, וְצַדִּיקָה תַצִּיל מִמָּוֶת, לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע, אֲלֵינּוּ אֵינּוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְאֲזֵלֵי בְּתַר מְלֵי דְעַלְמָא וּלְמַכְנַשׁ אוֹצְרֵינּוּ דְחַיּוּבָא, מַה פְּתִיב (קהלת ה יג) וְאָבֵד הָעֶשֶׂר הֵהוּא בְּעֵנִין רַע, בְּגִין דְּאֵינּוֹן אוֹצְרוֹת רֶשַׁע.

וְצַדִּיקָה תַצִּיל מִמָּוֶת, אֲלֵינּוּ דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא וַיִּדְעִין אוֹרְחָהָא לְאִשְׁתַּדְּלֵא בָּהּ, דְּהָא אוֹרֵייתָא עֵץ חַיִּים אֲקָרִי, וְאִתְקַרִּיאת צַדִּיקָה, דְּכִתִּיב (דברים ו כה) וְצַדִּיקָה תִּהְיֶה לָּנוּ.

מתוק מדבש

"מאמר לימוד תורה משפיע פרנסה" ומבואר בו כי הבטלים מלימוד תורה ורודפים אחר העושר המדומה, סופם שיאבד עושרם בענין רע. אבל העוסקים בתורה זוכים להנצל מן המות, ולהשיג חיים וקיום לפרנסתם.

(מקור המאמר צהר פרשת מקץ דף קט"ז ע"א, וצייאור מתוק מדבש כרך ד עמ' רכג)

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וַאֲמַר לפרש מה שכתוב לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע פירושו אוצרות שהאדם אוסף בתחבולות ורמיות לא יועילו לו, לפי שהקליפות הצליחוהו לכן הם יאכלוהו, שכן דרכם בהבל בא ובחשך ילך, וְצַדִּיקָה תַצִּיל מִמָּוֶת אבל הצדקה שעושים מצלת מן המיתה, ומפרש לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע היינו אֲלֵינּוּ אֵינּוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא הם אותם שאינם עוסקים בתורה, וְאֲזֵלֵי בְּתַר מְלֵי דְעַלְמָא לְמַכְנַשׁ (ה"ג הרמ"ק) אוֹצְרֵינּוּ דְחַיּוּבָא והולכים אחר קניני העולם לאסוף אוצרות רשע, מַה פְּתִיב וְאָבֵד הָעֶשֶׂר הֵהוּא בְּעֵנִין רַע שסוף שיאבד העושר ההוא בענין רע, בְּגִין דְּאֵינּוֹן אוֹצְרוֹת רֶשַׁע לפי שנאצרו על ידי מעשה רשע.

וְצַדִּיקָה תַצִּיל מִמָּוֶת פירושו אֲלֵינּוּ דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא וַיִּדְעִין אוֹרְחָהָא לְאִשְׁתַּדְּלֵא בָּהּ אלו העוסקים בתורה ויודעים דרכיה להשתדל בה הם ינצלו מן המות, והטעם דְּהָא אוֹרֵייתָא עֵץ חַיִּים אֲקָרִי כי התורה המושרשת נפלארת נקראת עץ חיים לפי שהיא מוסיפה חיים להעוסקים בה, וְאִתְקַרִּיאת צַדִּיקָה ונקראת בשם צדקה דְּכִתִּיב וְצַדִּיקָה תִּהְיֶה לָּנוּ פִּי נִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת פֶּלַח הַמִּצְוָה הַזֹּאת לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּאֶשֶׁר צִוְּנוּ (ה"ג הרמ"ק) פירושו שעל ידי שבני ישראל עוסקים בתורה ובמצות ממיחדת המפלארת עס המלכות ומאיר זה צסוד הַלְדָּקָה, ועל ידי זה נמשכים לנו צדקה וחיים, ולכן נקראת התורה צדקה לפי שעל ידה נעשית צדקה בעליונים ובתחתונים, וזה שאמר שמה שכתוב צדקה תציל ממות, נאמר על התורה הנקראת צדקה שעסק התורה מציל את האדם מן המות ומוסיף לו חיים.

תפלה על פרנסה רוחנית

(טז) וַיִּפֶן פֶּה וְכָה (שמות ב יב), אִם אֵיךְ מֵאֵן דִּיתַעַר בְּתִיּוּבְתָא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דְּלְהוֹן, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מט ט) לְאִמְרֵי לְאֲסוּרִים צָאוּ, וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשׁוֹן הִגְלוּ, וַיִּפֶן פֶּה וְכָה וַיִּרְא פִּי אֵינן אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְפּוֹ פָּנּוּ, בְּעַסְקִין דְּלְהוֹן, בְּאוּרְחִין דְּלְהוֹן, (ישעיה נו יא) אִישׁ לְבַצְעוֹ מְקַצְהוּ, בְּבַצְעָא דְהָאִי עֲלֵמָא, לִירְתָא הָאִי עֲלֵמָא, וְלֹאוּ אֵינּוּן מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן (שמות יח כא), אַנְשֵׁי חֵיל, יִרְאִי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אַמְתָּ, שְׁנַאי בְּצַע, אֶלָּא פְּלְהוּ צְוּוּחִין בְּצִלּוֹתֵין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כַפְלָבִים, הֵב הֵב לְנָא מְזוּנָא, וְסִלְיָחוּ וְכַפְּרָה וְחַיִּי, פְּתַבְנוּ לְחַיִּים.

מתוק מדבש

"מאמר תפלה על פרנסה רוחנית" ומבואר בו כי הקב"ה מתרעם על הרודפים להרבות עושרם וקנינם בעולם הזה, ובעזותם מתפללים רק לצורך עצמם, ואינם נותנים לב לבקש על פרנסה רוחנית שהיא לימוד התורה וקרבת ה', שהם מזון ופרנסת השכינה הקדושה.

(מקור המאמר נמקונו זהר ט"ו ו דף כז ע"א, וצנצנאור מתוק מדבש כרך א עמ' שמה-שמו)

ומפרש עוד מה שכתוב וַיִּפֶן פֶּה וְכָה היינו הקב"ה פונה לראות אם אֵיךְ מֵאֵן דִּיתַעַר בְּתִיּוּבְתָא אם יש מי שיתעורר בתשובה, ואין כונתו לתועלת עצמו, אלא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דְּלְהוֹן לשבור את בית האסורים של הקב"ה והשכינה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זהו שכתוב לְאִמְרֵי לְאֲסוּרִים צָאוּ פירוש לומר לקב"ה ולשכינה צאו מהגלות, (לפינו נפסוק) לְאֲשֶׁר בַּחֲשׁוֹן הִגְלוּ הם ישראל שאחוזים בחשך הקליפות הגלו וצאו מתחת ידם, אבל וַיִּפֶן הַקַּבְ"ה פֶּה וְכָה, וַיִּרְא פִּי אֵינן אִישׁ פירוש שאין איש שיתעורר בתשובה ויעסוק בתקון השכינה, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְפּוֹ פָּנּוּ לתועלת עצמם, בְּעַסְקִין דְּלְהוֹן בעסק שלהם, בְּאוּרְחִין דְּלְהוֹן ובדרכים שלהם, כמו שכתוב אִישׁ לְבַצְעוֹ כל אחד עוסק לאסוף לו ממון, מְקַצְהוּ היינו בְּבַצְעָא דְהָאִי עֲלֵמָא מן הקצה אל הקצה כולם עוסקים לרכוש להם נכסים בעולם הזה, לִירְתָא הָאִי עֲלֵמָא כדי לירש את עולם הזה, וְלֹאוּ אֵינּוּן מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן ואינם מצד אלו שנאמר בהם אַנְשֵׁי חֵיל, יִרְאִי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אַמְתָּ, שְׁנַאי בְּצַע הרי יש כאן ד' מדרגות כנגד ד' אותיות הוי"ה, והם הפך אנשים דלעיל, אֶלָּא פְּלְהוּ צְוּוּחִין בְּצִלּוֹתֵין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כַפְלָבִים אלא כולם צועקים בתפלתם ביום הכפורים ככלבים, כי הפסוק הנדרש כאן "פנו איש לבצעו מקצהו", מתחיל "והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה", לכן דורש שאותם המתפללים רק לצורך עצמם הם ככלבים שרוצים רק בתאות הגוף, וצועקים הֵב הֵב לְנָא מְזוּנָא וְסִלְיָחוּ וְכַפְּרָה וְחַיִּי תן לנו מזונות וסליחה וכפרה וחיים, כמו שמתפללים פְּתַבְנוּ לְחַיִּים ומכוונים רק לחיים

וְאִינוֹן עֲזִי נֶפֶשׁ כְּכֹלְבַיִם, דְּאִינוֹן אוּמִין דְּעֵלְמָא דְצְוֹוּחֵי לְגַבְיָהּ וְלִית לֹון בְּשֵׁת אַנְפִּין, דְּלֹא אִית מֵאן דְּקָרָא לִיה בְּתִיבְתָא, דִּיחֲזֹור שְׂכִינְתִּיהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי מְרַחֲקָא מִנִּיה, לְמַהֲדֵר לְגַבְיָהּ, וְאִדְמִיִן לְכֹלְבַיִם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קו לה) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם, וְאִינוֹן עֲרַב רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעֵבְדִין לְגַרְמִיהוּ עֵבְדִין.

וְעוֹד אִינוֹן שְׁאֵלִין מְזוֹנָא וְכִסּוּיָא וְעוֹנָה, דְּאִיהִי עוֹנַת זְווגִיָּהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות כא י) שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָהּ לֹא יִגְרַע, וְלֹא אִית מֵאן דְּשְׁאִיל מְזוֹנָא דְּאִיהִי תוֹרָה, שְׂאֲרָה דְּשְׂכִינְתָא, וְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) וְאַל תִּשַׁשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

מתוק מדבש

של תאות עולם הזה, הרי גם כאן יש ד' מיני בקשות, היפך ד' מדרגות של אנשי חיל וגו' הנ"ל.

וממשיך ואמר וְאִינוֹן והם עֲזִי נֶפֶשׁ כְּכֹלְבַיִם שהמה בעלי תאות ועזי נפש, ומפרש דְּאִינוֹן אוּמִין דְּעֵלְמָא שהם עזים כמו אומות העולם, דְּצְוֹוּחֵי לְגַבְיָהּ שצועקים בתפלתם לבקש על צורכם, וְלִית לֹון בְּשֵׁת אַנְפִּין ואין להם בושת פנים מהקב"ה, לכן נקראים עזי נפש, דְּלֹא אִית מֵאן דְּקָרָא לִיה בְּתִיבְתָא שאין מי שיקרא לו בתשובה, דהיינו שבכח תשובתו דִּיחֲזֹור שְׂכִינְתִּיהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי מְרַחֲקָא מִנִּיה יחזור ליחד את השכינה עם הקב"ה שהיא מרוחקת ממנו לְמַהֲדֵר לְגַבְיָהּ שתחזור השכינה אליו, ואמר וְאִדְמִיִן לְכֹלְבַיִם ובזה הם דומים לכלבים דהיינו לאומות העולם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן שנאמר בהם וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם לעשות כמותם ליהנות מתאות עולם הזה, וְאִינוֹן עֲרַב רַב והם הערב רב שנשמתם מהם, דְּכָל חֶסֶד דְּעֵבְדִין לְגַרְמִיהוּ עֵבְדִין כי כל חסד שעושים, הוא לצורך עצמם, ורצה לומר אפילו אם עושים איזה חסד לאיש אחר, הם מצפים לתשלום גמול, כי כל עבודתם היא על מנת לקבל פרס. (הגר"א זל"ר)

וְעוֹד אִינוֹן שְׁאֵלִין מְזוֹנָא וְכִסּוּיָא וְעוֹנָה ועוד הם שואלים מזון וכסות ועונה, ומפרש דְּאִיהִי עוֹנַת זְווגִיָּהּ עונה היא עונת זוגם, ורצה לומר שיהיה להם מלוי תאותם, דְּאִתְמַר בָּהּ שנאמר בה שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָהּ לֹא יִגְרַע וטעם הדבר לפי שבאלה השלשה דברים תלויה עיקר הנאת עולם הזה, וְלֹא אִית מֵאן דְּשְׁאִיל מְזוֹנָא דְּאִיהִי תוֹרָה, שְׂאֲרָה דְּשְׂכִינְתָא ואין מי ששואל מזון שהוא לימוד התורה שהיא השאר והמזון של השכינה (כמו שכתוב (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי), ואמר וְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה ושארה שהיא התורה היא מאימא עלאה שהיא הבינה, דְּאִתְמַר בָּהּ שנאמר בה וְאַל תִּשַׁשׁ תּוֹרַת אִמְךָ כי התורה יוצאת מן הבינה.

העוסק והמחזיק בתורה מפרנס לשכינה

(יז) תָּא חֲזִי, כְּמָה חֲבִיבִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּאֶפִּילוּ בְּזַמְנָא דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא, וְאֶתִייהִיב רְשׁוֹ לְמַחְבְּלָא לְחַבְּלָא, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא פְּקִיד לִיהַ עֲלוּיְהוּ, עַל אֵינוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא, וְהָכִי אָמַר לִיהַ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, (דברים כ יט) פִּי תְּצוּר אֶל עִיר, בְּגִין חוֹבֵיהוֹן סְגִיאִין דְּחֻטָּאן לְקַמָּאי, וְאֶתְחִיבוּ בְּדִינָא, יָמִים רַבִּים, מְאִי רַבִּים, תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתַר דָּא, דְּאֶשְׁתַּמוּדְעָא דְּבַר בְּמִתָּא, מְנַלְן דִּימִים רַבִּים תְּלַתָּא יוֹמִין אֵינוֹן, דְּכְתִיב (ויקרא טו כח) וְאִשָּׁה פִּי יָזוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים, וְכִי יָמִים רַבִּים אֵינוֹן, אֶלָּא תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא

מתוק מדבש

"מאמר העוסק והמחזיק בתורה מפרנס לשכינה" ומבואר בו כי אין מלאך המשחית יכול בשעת המגיפה לשלוט בעוסקים בתורה, וזאת לפי שהעוסקים בתורה והמחזיקים בה הם מפרנסים לשכינה הקדושה. ומוסיף ומבאר כי מיום חרבן המקדש וביטול הקרבנות אין לקב"ה הנאה אלא מן העוסקים בתורה.

(מקור המאמר זוהר פרשת נצק דף רצ ע"א, ונצי"אור ממנו מדגש כרך יג עמ' תקנ"א-תקנ"ד)

תָּא חֲזִי, כְּמָה חֲבִיבִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בא וראה, כמה חביבים לפני הקב"ה אותם העוסקים בתורה, דְּאֶפִּילוּ בְּזַמְנָא דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא כי אפילו בזמן שהדין תלוי בעולם, וְאֶתִייהִיב רְשׁוֹ לְמַחְבְּלָא לְחַבְּלָא וניתן רשות למשחית להשחית, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא פְּקִיד לִיהַ עֲלוּיְהוּ עַל אֵינוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא הקב"ה מצוה את המשחית על אותם שעוסקים בתורה, וְהָכִי אָמַר לִיהַ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וכך אומר לו הקב"ה, פִּי תְּצוּר אֶל עִיר דַּהֵינוּ בְּגִין חוֹבֵיהוֹן סְגִיאִין דְּחֻטָּאן לְקַמָּאי בשביל עונותיהם הרבים שחטאו לפני, וְאֶתְחִיבוּ בְּדִינָא ונתחייבו בדין, יָמִים רַבִּים והכית את העיר במכת דבר רח"ל ימים רבים, ושואל מְאִי רַבִּים כמה הם ימים רבים, ומשיב תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתַר דָּא דְּאֶשְׁתַּמוּדְעָא דְּבַר בְּמִתָּא כשיש שלשה ימים זה אחר זה שנודע דבר בעיר רח"ל, כמו שהיה בימי דוד המלך, מְנַלְן דִּימִים רַבִּים תְּלַתָּא יוֹמִין אֵינוֹן מנין לנו כי ימים רבים הם שלשה ימים, ואומר דְּכְתִיב כמו שנאמר וְאִשָּׁה פִּי יָזוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים, ושואל וְכִי יָמִים רַבִּים אֵינוֹן וכי צריכה שיזוּב דמה ימים רבים בלי מספר ימים, אֶלָּא תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתַר דָּא אַקְרִי

בְּתֵר דָּא אֶקְרִי יָמִים רַבִּים, אוֹף הָכִי פִי תְצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים,
תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתֵר דָּא דְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְכֵר בְּמִתָּא.

תָּא וְאַפְקִיד לָךְ עַל בְּנֵי בֵיתִי, לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה, דָּא תְלַמִּיד חֲכָם
דְּדָא אִיהוּ בְּמִתָּא, דְּאִיהוּ אֵילְנָא דְחַיִּי, אֵילְנָא דְיַהֲיִב אִיבִין.

דְּכֵר אַחַר, אֶת עֵצָה הֵהוּא דְיַהֲיִב עֵיטָא לְמִתָּא לְאַשְׁתְּזַבָּא מִן דִּינָא,
וְאוּלִּיף לֹון אֶרְחָא דְיַהֲכֹון בַּה, וְעַל דָּא לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה
לְנִדּוּחַ עֲלִיו גְּרִזִין, לְנִדְחָא עֲלִיהּ דִּינָא, וְלֹא לְאוּשְׁטָא עֲלִיהּ חֲרָבָא
מְלַהטָא, חֲרָבָא מְשַׁנָּא, הֵהִיא דְקִטְלָא לְשַׁאֲרֵי אִינְשֵׁי דְעַלְמָא.

פִּי מְמַנּוּ תֹאכֵל, וְכִי הֵהוּא מְחַבְּלָא אָכִיל מְנִיָּה, לֹא, אֶלָּא פִּי מְמַנּוּ
תֹאכֵל, הֵהִיא טְנָרָא תְקִיפָא, הֵהִיא דְכָל רוּחִין תְקִיפִין וְקַדִּישִׁין

מתוק מדבש

יָמִים רַבִּים אֵלָּא אִם רֵאתָה דָם שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה נִקְרָאִים יָמִים רַבִּים, אוֹף הָכִי
אִף כֹּאן מַה שְׁכָתוּב פִּי תְצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים הֵם תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתֵר
דָּא דְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְכֵר בְּמִתָּא שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה שְׁנוּדַע דְכֵר בְּעִיר.

וְאוֹמֵר הַקְּבִ"ה אֵל הַמִּשְׁחִית תָּא וְאַפְקִיד לָךְ עַל בְּנֵי בֵיתִי בֹא וְאַצוּהּ אוֹתָךְ עַל בְּנֵי
בֵיתִי, דְהֵינּוּ עַל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, עַל פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי, וְכֹל הַנִּקְרָא בְּשֵׁם יַנְצַל, כִּי מַה
שְׁכָתוּב לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה, דָּא תְלַמִּיד חֲכָם דְּדָא אִיהוּ בְּמִתָּא זֶהוּ תְלַמִּיד חֲכָם
שְׁהוּא הַעִיקֵר בְּעִיר, דְּאִיהוּ אֵילְנָא דְחַיִּי שְׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, וְלִכֵּן מַדְמָה הַכְּתוּב אֶת הַתְּלַמִּיד
חֲכָם לְעֵץ אֵילְנָא דְיַהֲיִב אִיבִין כִּי הוּא אֵילָן הַנוֹתֵן פִּירוֹת וּשְׁפַע אֵל הַשְּׂכִינָה כְּדִלְקָמָן.

דְּכֵר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שְׁכָתוּב אֶת עֵצָה הוּא לְשׁוֹן עֵצָה טוֹבָה, דְהֵינּוּ הֵהוּא
דְיַהֲיִב עֵיטָא לְמִתָּא לְאַשְׁתְּזַבָּא מִן דִּינָא אוֹתוֹ הַתְּלַמִּיד חֲכָם הַנוֹתֵן עֲצוֹת לְבְנֵי
הָעִיר אִיךְ לְהַנְצִיל מִן הַדִּין, וְאוּלִּיף לֹון אֶרְחָא דְיַהֲכֹון בַּה וּמִלְמַד אוֹתָם אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
יִלְכוּ בָּה, וְעַל דָּא וְעַל זֶה נֹאמֵר לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה לְנִדּוּחַ עֲלִיו גְּרִזִין פִּירוּשׁוֹ
לְנִדְחָא עֲלִיהּ דִּינָא לְנִדּוּחַ עֲלִיו דִּין, וְלֹא לְאוּשְׁטָא עֲלִיהּ חֲרָבָא מְלַהטָא, חֲרָבָא
מְשַׁנָּא וְלֹא לְהוּשִׁיט עֲלִיו חֲרַב מְלַהטָא, חֲרַב שְׁנוּנָה, הֵהִיא דְקִטְלָא לְשַׁאֲרֵי אִינְשֵׁי
דְעַלְמָא אוֹתָהּ הַחֲרַב הַהוֹרֶגֶת אֶת שְׂאֵר אַנְשִׁים שְׁבַעוּלָם.

וְמַה שְׁכָתוּב פִּי מְמַנּוּ תֹאכֵל שׁוֹאֵל וְכִי הֵהוּא מְחַבְּלָא אָכִיל מְנִיָּה וְכִי אוֹתוֹ הַמִּשְׁחִית
אוֹכֵל מִן הַתְּלַמִּיד חֲכָם, וּמִשִּׁיב לָא זֶה לֹא נֹאמֵר עַל הַמִּשְׁחִית, אֶלָּא מַה שְׁכָתוּב פִּי
מְמַנּוּ תֹאכֵל הֵינּוּ הֵהִיא טְנָרָא תְקִיפָא אוֹתוֹ הַצּוּר הַחֲזָק, דְהֵינּוּ הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת צוּר
מִפְּנֵי שְׁהִיא צוּר שְׁחֻצְבוּ מִמֶּנּוּ הַנִּשְׁמוֹת הַחֲזָקוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וּמִפְּרֵשׁ הֵהִיא דְכָל רוּחִין
תְקִיפִין וְקַדִּישִׁין נְפִיקִין מְנִיָּה אוֹתוֹ הַצּוּר שְׁכֵל רוּחוֹת הַחֲזָקוֹת וְהַקְּדוּשׁוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ,

נִפְקִין מִנָּה, דְּלִית הִנָּא וְתִיאוּבְתָא לְרוּחַ קְדָשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, אֱלָא אורִייתָא דִּהִהוּא זְכָאָה, כְּבִיכּוּל אִיהוּ מִפְּרַנְס לָהּ, וְיִהִיב לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, יִתִּיר מִכָּל קְרַבְנִין דְּעֲלָמָא.

בְּקֶרְבָּן מַה פְּתִיב, (שיר ח ח) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי, אֲכָלוּ רַעִים, וּמִיּוֹמָא דְּאַתְחַרְב בִּי מִקְדָּשָׁא וּבְטָלוּ קְרַבְנִין, לִית לִיהּ לְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֱלָא אֵינּוֹן מְלִין דְּאורִייתָא, וְאורִייתָא דְּאַתְחַדְשָׁא בְּפּוּמִיָּה, בְּגִין כְּף פִּי מְמַנּוּ תֹאכֵל, וְלִית לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא אֱלָא מְמַנּוּ, וּמֵאֵינּוֹן דְּכוּוְתִיָּה, וְכִיּוֹן דְּמְמַנּוּ תֹאכֵל, וְאִיהוּ זֶן לָהּ, אוּתוּ לֹא תְכָרוּת, הוּי זְהִיר בִּיהּ דְּלֹא תִקְרַב בִּיהּ.

מתוק מדבש

הם הנשמות שמעולם הבריאה הפועלות באצילות, ואלו הצדיקים שזכו לנשמה קדושה כזו, הם הגדולים המיעצים ומנהיגים את דורם בעבודת השם, והשכינה תאכל משפע הנמשך על ידיהם, דְּלִית הִנָּא וְתִיאוּבְתָא לְרוּחַ קְדָשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא כִּי אֵין הִנָּא וְתִשׁוּקָה לְרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֱלָא אורִייתָא דִּהִהוּא זְכָאָה אֵלֹא לִימּוֹד הַתּוֹרָה שֶׁל אוּתוּ הַצַּדִּיק הַלּוֹמֵד לְשִׁמְהָ, כְּבִיכּוּל אִיהוּ מִפְּרַנְס לָהּ כְּבִיכּוּל הוּא מִפְּרַנְס אוּתָהּ, וְיִהִיב לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, יִתִּיר מִכָּל קְרַבְנִין דְּעֲלָמָא וְהוּא נוֹתֵן לָהּ מְזוּנּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עַל יַדֵּי כָל הַקְּרַבְנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי עַל יַדֵּי תוֹרָתוֹ הוּא מַעֲלָה מִיַּן נּוֹקְבִין וְגוֹרֵם לְהוֹרֵדַת הַמִּיּוֹן דּוֹכְרִין שׁוֹהוּ פְּרַנְסַת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה.

פירוש הפסוק המובא להלן, אכלתי יערי הוא הקנה שיש בו מתיקות כדבש שממנו עושים את הסוכר, עִם דְּבִשֵׁי שִׁמְחַמַּת חֲבִיבּוֹת אֲכַל הַקְּנָה יַחַד עִם הַדְּבִשׁ. (רש"י)

וממשיך ואמר כי בְּקֶרְבָּן מַה פְּתִיב מה כתוב בקרבן, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי, אֲכָלוּ רַעִים הַרוּמוֹ עַל אֲכִילַת הַקְּרַבְנוֹת (כפרט"י סט), וּמִיּוֹמָא דְּאַתְחַרְב בִּי מִקְדָּשָׁא וּבְטָלוּ קְרַבְנִין אֲבָל מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבְטָלוּ הַקְּרַבְנוֹת, לִית לִיהּ לְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֱלָא אֵינּוֹן מְלִין דְּאורִייתָא אֵין לוֹ לְהַקְבִּי"ה הִנָּא בְּעוֹלָם אֵלֹא דְּבַרֵּי הַתּוֹרָה, וְאורִייתָא דְּאַתְחַדְשָׁא בְּפּוּמִיָּה וְהַתּוֹרָה הַמִּתְחַדְשֶׁת בְּפִיו שֶׁל תַּלְמִיד חָכַם, בְּגִין כְּף וְלִכְךָ כְּתוּב פִּי מְמַנּוּ תֹאכֵל דְּהֵינּוּ הַשְּׂכִינָה תֹאכֵל מִן הַשְּׂפַע הַנִּמְשָׁךְ עַל יַדֵּי תוֹרַת הַתַּלְמִיד חָכַם, וְלִית לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא אֱלָא מְמַנּוּ וְאֵין לָהּ מְזוּן בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵלֹא מִן הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וּמֵאֵינּוֹן דְּכוּוְתִיָּה וּמֵאוּתוֹם הַדּוּמִים לוֹ, דְּהֵינּוּ גַם מִן הַתּוֹמְכִים בְּלוּמְדֵי תוֹרָה וְהַעוֹסִקִים בְּמִצְוֹת, וְכִיּוֹן דְּמְמַנּוּ תֹאכֵל וְאִיהוּ זֶן לָהּ וְכִיּוֹן שֶׁהַשְּׂכִינָה אוֹכֶלֶת מִן שְׂפַע שִׁמְמִשְׁךָ לָהּ הַתַּלְמִיד חָכַם, וְהוּא מְזִין אוּתָהּ, לְכֵן אוּתוּ לֹא תְכָרוּת שְׁאוּמֵר הַקְּבִי"ה אֵל הַמְּשַׁחֵת הוּי זְהִיר בִּיהּ דְּלֹא תִקְרַב בִּיהּ תִּהְיֶה נוֹהֵר בּוֹ שֶׁלֹּא תִקְרַב אֵלָיו.

הודעה חשובה

בחסדי השי"ת עלה בידינו לארגן ולייסד שיעורים רבים פעילים בארץ ישראל וגם ברחבי העולם כולו, בהם משתתפים תלמידי חכמים מופלגים לצד בעלי בתים יהודים יקרים, השיעורים נמסרים על ידי מגידי שיעורים שחלקם עברו הכשרה מיוחדת על ידינו לשם כך.

השיעורים מותאמים לרמת המשתתפים, אברכים עוסקים בנסתרות הזהר, ובעלי בתים בנגלות הזהר הקדוש, כאשר כולם מודים ומהללים בברכת אשרי העם שככה לו, ואשרי דורינו שזכה לכך.

ואכן כך הוא, כי השיעורים בביאור "מתוק מדבש" על כל הזהר כולו, הינם ערכה וסגולה נפלאה המשלבת לצד הביאור גם דרך מוסר וחכמה, המביאה להתפעלות וחיות בעבודת השם, והיא הינה כמים קרים על נפש עיפה.

זה הוא חזונו של רשב"י המתקיים ממש בדורנו, שאמר כי בסמוך לביאת המשיח רבים יעסקו בחיבור הזהר ואפילו נערים, והיינו דוקא בדרך הנ"ל שהיא דרך חיות ועבודה, והיא היא השווה כיום לכל נפש.

ובכן יהודי יקר, גם אתה יכול, כי הזהר הקדוש שייך גם לך, טעם וראה מיינה של תורה ותרווה את נפשך, ובזה תשיג הארה וחיות לנפשך וגם ברכת הגשם תשרה בכל מעשה ידיך. ומה גם שתזכה להחיש את גאולת הכלל בלימודך, שכן הובטחנו על ידי משה רעיא מהימנא כי בזכות הלימוד בספר הזהר הקדוש נזכה לצאת חיש קל מהרה מן הגלות וברחמים, אמן.

ומכאן אנו פונים בבקשה, לכל מי שיכול לעזור ולסייע לנו ביסוד שיעורים חשובים אלו, שכפי הידוע ההוצאות בהחזקתם הם רבות: החזקת מגידי שיעורים, הסעת מגידי שיעורים, עריכת הקונטרסים הרבים, הדפסתם וחלוקתם חינם, ועוד ועוד, שיפנה לטל המפורסם כאן למטה, הנה לזכות רבה תחשב לו, והוא בכלל ברוך אשר יקים את התורה הזאת, וזכות רשב"י תעמוד לו להתברך בבני חיי ומזוני רויחי וכל טוב, אמן.

טל לפרטים 02-532-7853